

ΚΩΣΤΑ ΚΑΛΑΠΑΝΙΔΑ

ΙΣΤΟΡΙΑ

002
ΚΛΣ
ΣΤ2Α
364

Γ' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΑΘΗΝΑ 1981

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

108

ΙΣΤΟΡΙΑ

Γ' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

Μέ απόφαση τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως τὰ διδακτικά βιβλία τοῦ Δημοτικοῦ, Γυμνασίου καί Λυκείου τυπώνονται ἀπό τόν Ὄργανισμό Ἐκδόσεως Διδακτικῶν Βιβλίων καί μοιράζονται ΔΩΡΕΑΝ

002
ΛΠΕ
ΕΤ2Α
364

109

ΕΙΣΟΔΙΑ
Τ. ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΥ

με πρόταση της Ελληνικής Κυβερνήσεως το έτος
κατά την οποία τον έληξε ο τραπεζικός και ο
παρανομασία από τον Τραπεζικό Έκδομα Διότι
και άλλων και κερδίζονται ΔΕΡΕΑΝ

ΣΧΒ.

ΣΤ 89

ΚΩΣΤΑ ΚΑΛΑΠΑΝΙΔΑ

Καλαπανίδας, Κώστα

ΙΣΤΟΡΙΑ Γ' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ
ΕΔΩΡΗΣΑΤΟ

Οργ. Σειδ. βιβλίων

Αύξ. Αριθ. Εισαγ. 2450 Έτος 1981

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΑΘΗΝΑ 1981

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οί πρόγονοί μας, οί αρχαίοι Έλληνες, κατοικοῦσαν στόν ἴδιο τόπο, πού κατοικοῦμε κι ἐμεῖς σήμερα, δύο χιλιάδες χρόνια προτοῦ γεννηθεῖ ὁ Χριστός.

Ἦταν ἄνθρωποι ἀπλοί καί χαρούμενοι. Ἀγαποῦσαν τούς ἀνθρώπους, τή φύση καί τή ζωή, ὅπως τά μικρά παιδιά ἀγαποῦν τό παίξιμο καί τά παιγνίδια τους.

Κι ὅπως τά σημερινά παιδιά ἔχουν ἀπορίες πῶς ἔγινε ὁ κόσμος καί οἱ ἄνθρωποι, ἔτσι καί τά ἀρχαία Ἑλληνόπουλα εἶχαν τίς ἴδιες ἀπορίες.

Τίς ἀπορίες μας σήμερα τίς ἐξηγοῦν οἱ ἐπιστήμονες μέ τρόπο ἐπιστημονικό. Τότε τίς ἐξηγοῦσαν οἱ ἱερεῖς, οἱ μάντιες καί οἱ ποιητές μέ τρόπο μυθολογικό. Εἶχαν φτιάξει ωραίους μύθους καί μέ αὐτούς ἐξηγοῦσαν πῶς ἔγινε ὁ κόσμος, οἱ θεοί καί οἱ ἄνθρωποι.

Οἱ μύθοι τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων εἶναι ἀπό τούς ωραιότερους μύθους τοῦ κόσμου. Ἀξίζει νά μάθουμε μερικούς ἀπ' αὐτούς.

Εὐξείνιος Πόντος

Κολχίδα

Τροία

Ίωλκός

Αιγαίο Πέλαγος

Ἀθήνα

Μυκήνες

Σπάρτη

Κρήτη

Κύπρος

Α΄ ΠΩΣ ΕΓΙΝΕ Ο ΚΟΣΜΟΣ, ΟΙ ΘΕΟΙ ΚΑΙ ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ

1. Ἡ ἀρχή τοῦ κόσμου

Στήν ἀρχή υπήρχε **τό Χάος**,

μιά ἀτέλειωτη, βαθιά, σιωπηλή σκοτεινιά.

Ἔστερα ἐγινε **ἡ Γῆ**,

στερεή κι ἀθάνατη μάνα τῶν θεῶν καί τῶν ἀνθρώπων

Ἡ Γῆ γέννησε τόν **Οὐρανό**,

νά τή σκεπάζει μέ τόν ἑναστρο θόλο του.

Ἡ Γῆ καί ὁ Οὐρανός ἦταν οἱ πρῶτοι θεοί τοῦ κόσμου.

Ἀπό τούς δυό αὐτούς θεούς νεννήθηκαν παιδιὰ ἀθάνατα, **οἱ Τιτάνες, οἱ Κύκλωες καί οἱ Ἑκατόγχειρες**. Ὁ Οὐρανός γνώριζε, ὅτι τά παιδιὰ του θά τοῦ ἔπαιρναν τό θρόνο. Γι' αὐτό κάθε παιδί, πῶς γεννοῦσε ἡ Γῆ, ὁ Οὐρανός τό ἔκρυβε πάλι βαθιά μέσα στά σπλάχνα της (στά ἔγκατα τῆς Γῆς).

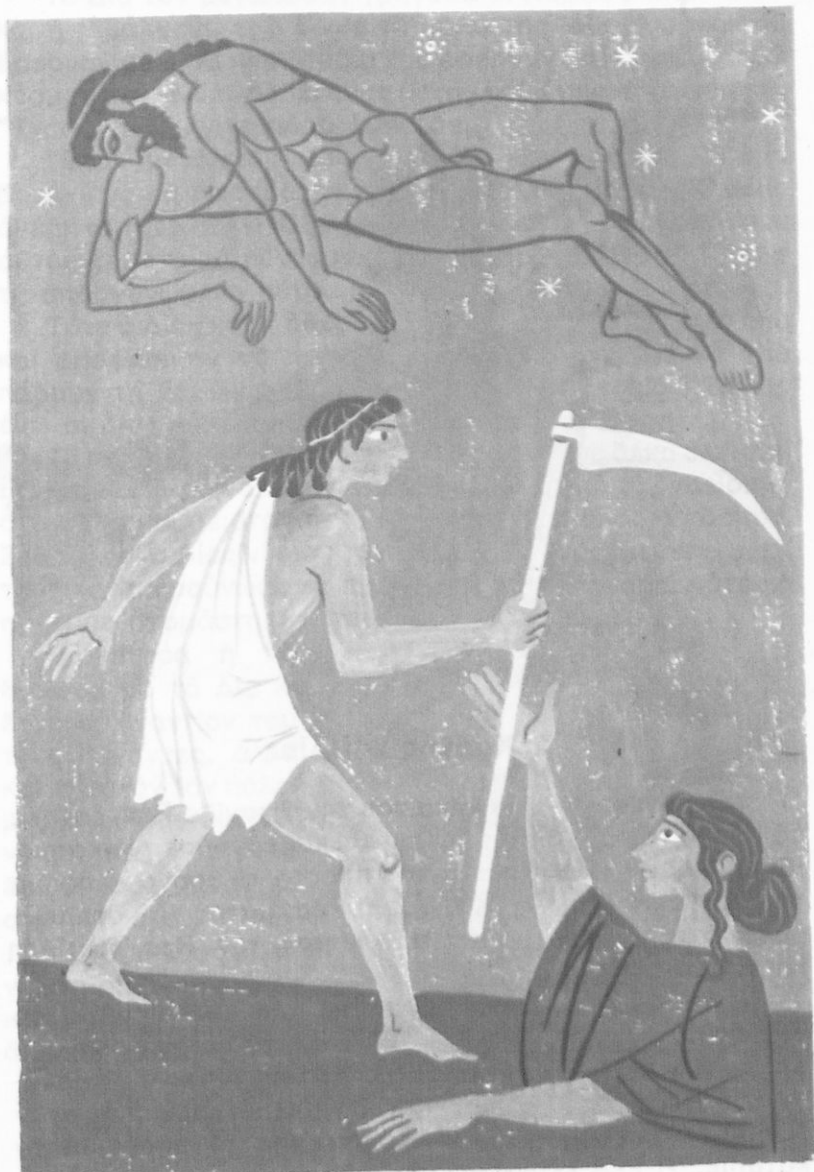
Ἡ Γῆ λυπόταν γιά τά παιδιὰ της κι ἀποφάσισε νά ἐκδικηθεῖ τόν Οὐρανό. Μιά βραδιά, πού ὁ Οὐρανός χαμήλωσε καί σκέπασε τή Γῆ μέ τόν ἑναστρο θόλο του, ἔβγαλε ἡ Γῆ ἀπό τά σπλάχνα της τόν **Κρόνο** καί τοῦ ἔδωσε ἕνα κοφτερό δρεπάνι, γιά νά πληγώσει τόν Οὐρανό.

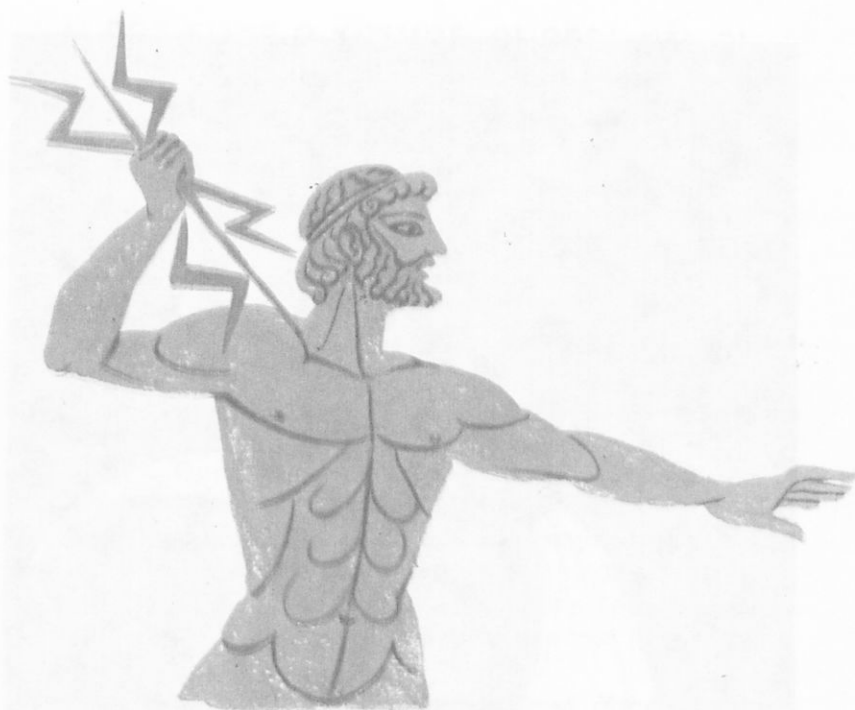
Ὁ τολμηρός Τιτάνας Κρόνος χτύπησε τόν Οὐρανό μέ τό δρεπάνι του καί τόν πλήγωσε. Ἀπό τήν πληγή του χύθηκε πολύ αἷμα καί ὁ Οὐρανός ἔχασε τή δύναμή του.

Ἔτσι ἐγινε θεός καί κυβερνήτης τοῦ κόσμου ὁ Κρόνος. — Τό ἴδιο θά πάθεις κι ἐσύ ἀπό τό παιδί σου, εἶπε στόν Κρόνο ὁ Οὐρανός κι ἀνέβηκε ψηλά καί δέν ξανακατέβηκε χαμηλά στή Γῆ.

Ἀπό τό αἷμα τοῦ Οὐρανοῦ, πού χύθηκε στήν ξηρά, γεννήθηκαν **οἱ Ἐρινύες, οἱ Γίγαντες καί οἱ Νύμφες**. Ἐπεσε καί μία σταγόνα στόν ἀφρό τῆς θάλασσας· ἀπ' αὐτή γεννήθηκε ἡ λευκορόδινη καί πεντάμορφη θεά **Ἀφροδίτη**.

2. Κρόνος και Δίας

Ο Κρόνος πήρε γυναίκα του την Τιτανίδα **Ρέα**, έσθησε τό θρόνο του στό βουνό Όθρη και κυβερνοῦσε τόν κόσμο. Έπειδή όμως φοβόταν μήν τοῦ πάρουν τό θρόνο τά παιδιά του, κάθε παιδί πού γεννοῦσε ἡ Ρέα, αὐτός τό κατάπινε. Έτσι κατάπιε **τήν Έστία, τή Δήμητρα, τήν Ήρα, τόν Άδη** καί **τόν Ποσειδῶνα**.

Ἡ Ρέα λυπόταν γιά τά παιδιά της καί γι' αὐτό, τό τελευταίο της παιδί, τό Δία, πήγε κρυφά καί τόν γέννησε σέ μία σπηλιά τῆς Κρήτης, στό **«Δικταῖο Άντρο»**. Σπαργάωσε ὕστερα μία μακρουλή πέτρα γιά παιδί καί γύρισε στήν Όθρη. Μόλις τό εἶδε ὁ Κρόνος, τῆς τό πήρε καί τό κατάπιε. Ἡ Ρέα ἔκανε πώς ἔκλαιγε.

Τό Δία τόν μεγάλωσαν γρήγορα οί Νύμφες. Μιά κασίκα, ή 'Αμάλθεια, τοῦ ἔδινε τό γάλα της, οί μέλισσες τοῦ ἔφερναν μέλι, τά περιστέρια τοῦ ἔφερναν ἀπ' τήν ἄκρη τοῦ κόσμου τήν **ἀμβροσία** κι ἕνας ἀετός τοῦ ἔφερνε τό **νέκταρ**. "Ἐτσι ὁ Δίας ἔγινε πολύ δυνατός.

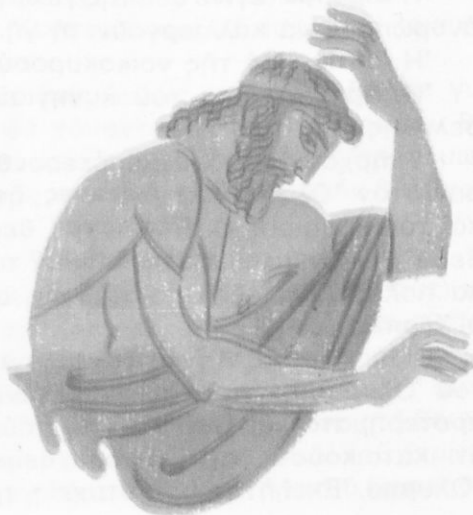
"Όταν μεγάλωσε, τοῦ ἔδωσε ή γιαγιά του ή Γῆ ἕνα βοτάνι, νά τό δώσει στόν πατέρα του, τόν Κρόνο. 'Ο Δίας ἀνέβηκε τότε στήν "Όθρη, ἔδωσε τό βοτάνι στόν Κρόνο κι αὐτός ξέρασε τά πέντε παιδιά του. Πρῶτα πρῶτα ἔβγαλε τή σπαργανωμένη πέτρα.

Τότε ὁ Δίας καί τ' ἀδέρφια του ἀνέβηκαν στόν "Όλυμπο καί ἀποφάσισαν νά πολεμήσουν τόν Κρόνο καί νά τοῦ πάρουν τή βασιλεία. Μαζί τους πήγαν καί τρεῖς Τιτάνες, ἐνῶ οί ἄλλοι ἔμειναν μέ τόν Κρόνο στήν "Όθρη.

"Ἐτσι ἄρχισε ἕνας πόλεμος, πού κράτησε δέκα ὀλόκληρα χρόνια. "Ἐριχναν θεόρατους βράχους ἀπό τό ἕνα βουνό στό ἄλλο καί σειόταν ή γῆ κι ἀντιβοοῦσε ὅλος ὁ κόσμος. Στό τέλος, ὁ Δίας νίκησε τόν Κρόνο καί τούς Τιτάνες, γιατί τούς κατακεραύνωσε καί τούς ἔριξε στά Τάρταρα. Αὐτός ὁ πόλεμος ὀνομάστηκε **Τιτανομαχία**.

'Αργότερα ή Γῆ θύμωσε μέ τό Δία κι ἔστειλε ἐναντίον του τούς Γίγαντες, ἀλλά καί σ' αὐτόν τόν πόλεμο, τή **Γιγαντομαχία**, νίκησε πάλι ὁ Δίας κι ἔριξε τούς Γίγαντες στά Τάρταρα.

"Ἐτσι ὁ Δίας ἔμεινε κυρίαρχος στόν κόσμο, μαζί μέ ἕντεκα ἄλλους θεούς.

3. Οί θεοί του Όλύμπου

“Επειτα κάθισαν οί δώδεκα Όλύμπιοι θεοί καί μοίρασαν τον κόσμο.

Ό **Δίας** (ό Ζεύς), ό πατέρας τών θεών καί τών ανθρώπων, έγινε κυρίαρχος τ' ούρανοῦ κι ήταν προστάτης τών άδικημένων.

Ό **Ποσειδώνας** πήρε τή θάλασσα. “Όταν θύμωνα τήν ανατάραζε μέ τήν τρίαινά του.

Ό **Άπόλλωνας** έγινε ό θεός του ήλιου καί τής μουσικής.

Ό **Άρης** ήταν ό θεός του πολέμου.

Ό **Έρμής** ήταν άγγελιαφόρος τών θεών καί θεός του έμπορίου.

Ό **Ήφαιστος** ήταν θεός τής φωτιᾶς καί τής σιδηρουργίας.

Ή **Ήρα**, ή γυναίκα του Δία, ήταν ή θεά τής οικογενειακής ζωής.

Ή **Άθηνά** ή θεά τής σοφίας.

Ή **Άφροδίτη** ή θεά τής όμορφιάς.

Ή **Δήμητρα** έγινε θεά τής γεωργίας. Αύτή δίδαξε στους ανθρώπους νά καλλιεργοῦν τή γῆ.

Ή **Έστία**, θεά τής νοικοκυροσύνης.

Ή **Άρτεμη** θεά του κυνηγιού, τών δασών καί τής σελήνης.

Ύπῆρχαν όμως καί μικρότεροι θεοί, πού δέν κατοικοῦσαν στον Όλυμπο. Ό **Διόνυσος** ήταν θεός του άμπελιού καί του κρασιού. Ό **Πλούτωνας** θεός του “Αδη, ό **Άϊολος** θεός τών ανέμων, ή **Θέτιδα** θεά τών θαλασσινών βυθών, καί πολλοί άλλοι, όπως οί **Νύμφες**, οί **Μούσες**, οί **Νηρηίδες**, οί **Χάριτες** κ.ά.

Οί άρχαίοι “Ελληνες φαντάζονταν τούς δώδεκα θεούς του Όλύμπου, ότι είχαν ανθρώπινες μορφές, ανθρώπινα προτερήματα καί έλαττώματα. Τούς φαντάζονταν επίσης ότι κατοικοῦσαν στα λαμπρά θεϊκά παλάτια πάνω στον Όλυμπο. Έκεί ήταν πανευτυχείς, τρέφονταν μέ άμβροσία

καί ἔπιναν τό θεϊκό ποτό νέκταρ.

Πολλές φορές ἄλλαζαν μορφή, γίνονταν διαβάτες, ζητιάνοι, γριουῖλες, βοσκοί, κατέβαιναν ἀπό τόν Ὀλυμπο ἀνάμεσα στούς ἀνθρώπους, γιά νά τιμωρήσουν τούς ἄδικους καί νά βῶθησούν τούς καλοούς.

Οἱ πρόγονοί μας, οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες ἦταν πολύ εὐσεβεῖς. Ἐχτιζαν ναοὺς στούς θεοὺς τους, τούς ἔφτιαναν ἀγάλματα καί τούς πρόσφεραν θυσίες ἐπάνω στούς βωμούς. Κάθε σπίτι εἶχε στήν αὐλή του τό δικό του βωμό.

4. Οἱ ἄνθρωποι

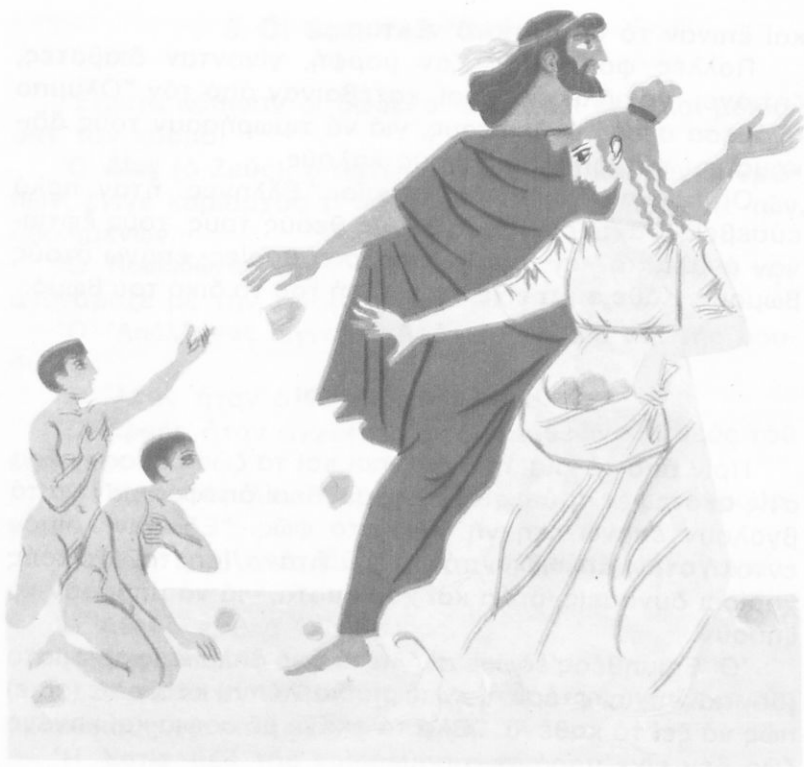
Πρὶν ἀπό τό Δία, οἱ ἄνθρωποι καί τὰ ζῶα ζοῦσαν μέσα στίς σκοτεινές τρύπες τῆς γῆς. Οἱ θεοὶ ἀποφάσισαν νά τὰ βγάλουν ἐπάνω στή γῆ, ἔξω στό φῶς. Ἐδωσαν λοιπόν ἐντολή στόν Ἐπιμηθέα, τό γιό τοῦ Τιτάνα Ἰαπετοῦ, νά τούς χαρίσει δυνάμεις, ὄπλα καί χαρίσματα, γιά νά μποροῦν νά ζήσουν.

Ὁ Ἐπιμηθέας ἔδωσε σ' ὅλα τὰ ζῶα ὄπλα καί χαρίσματα (δόντια, νύχια, φτερά, μαλλιά, πόδια, λέπια) καί ὄρισε (εἶπε) πῶς νά ζεῖ τό καθένα. Ὅλα τὰ ἔκανε μέ σοφία καί κανένα ζῶο δέν εἶχε παράπονο.

Ξέχασε ὅμως τούς ἀνθρώπους καί τούς ἄφησε γυμνοὺς κι ἀδύνατους. Θά χάνονταν τότε οἱ ἄνθρωποι, θά πέθαιναν ἀπό τήν πείνα καί τό κρύο. Τούς λυπήθηκε ὅμως ὁ Προμηθέας, ὁ ἀδερφός τοῦ Ἐπιμηθέα, καί τούς βοήθησε νά ζήσουν.

Οἱ θεοὶ κρατοῦσαν γιά τόν ἑαυτό τους τή φωτιά. Ὁ Προμηθέας, πού ἤθελε νά κάνει τούς ἀνθρώπους νά μοιάζουν μέ τούς θεοὺς, ἔκρυψε τή φωτιά μέσα σ' ἕνα κούφιο ξύλο καί τήν ἔφερε στούς ἀνθρώπους.

Αὐτό πού ἔκανε δέν τοῦ τό συγχώρησε ὁ Δίας. Γι' αὐτό ἔδωσε τόν Προμηθέα μέ χοντρές ἀλυσίδες πάνω στό βουνό **Καύκασο**. Ἐνας ἀετός ἐρχόταν τήν ἡμέρα καί τοῦ ἔτρωγε τό συκῶτι κι αὐτό ξαναγινόταν τή νύχτα, γιατί ὁ Προμηθέ-

ας ήταν άθάνατος. Άπό τά δεσμά του τόν έλυσε, ύστερα από αιώνες, ό ήρωας **Ήρακλῆς**.

Οί άνθρωποι όμως μέ τή φωτιά δέ φοβούνταν πιά τό κρύο καί σιγά σιγά προόδεψαν πολύ. Άντί νά γίνουν όμως καλοί, έγιναν κακοί κι άδικοι. Τότε ό Δίας άποφάσισε νά χαλάσει αυτό τό ανθρώπινο γένος μέ κατακλυσμό.

Στή Θεσσαλία όμως ζούσε ό γιός του Προμηθέα, ό **Δευκαλίωνας** μέ τή γυναίκα του τήν **Πύρρα**. Ήταν δύο άνθρωποι καλοί καί δίκαιοι κι ό Δίας άποφάσισε νά τούς άφήσει νά ζήσουν. Γι' αυτό ειδοποίησε τό Δευκαλίωνα νά φτιάξει μία κιβωτό. "Όταν ό Δευκαλίωνας τήν έφτιαξε καί μπήκε μέσα μέ τή γυναίκα του, ό Δίας άνοιξε τούς

οὐρανοὺς καὶ ἔβρεξε τόσο πολὺ νερό, πού ὅλος ὁ τόπος ἔγινε σάν θάλασσα.

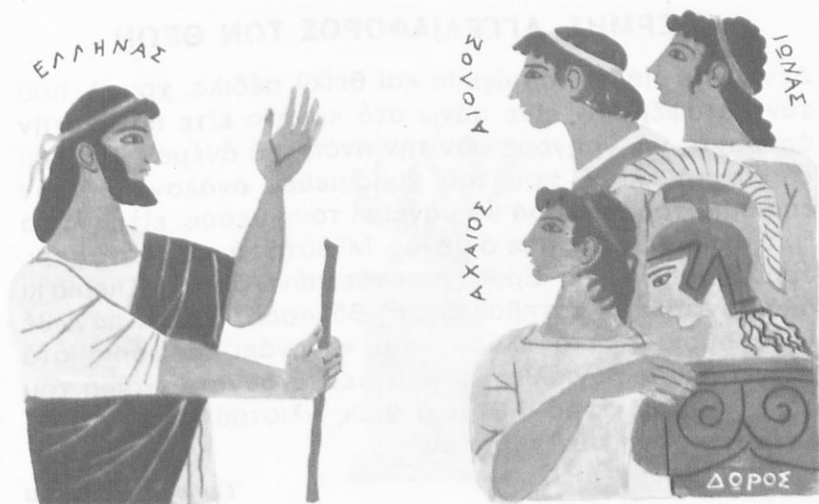
Ἐννιά μερόνυχτα περιπλανήθηκε ἡ κιβωτός τοῦ Δευκαλίωνα καὶ τελικά σταμάτησε στὴν κορφή τοῦ Παρνασσού. Ὅταν σταμάτησε ἡ βροχή, βγήκε ὁ Δευκαλίωνας μέ τὴν Πύρρα ἀπὸ τὴν κιβωτό κι εὐχαρίστησαν τὸ Δία πού τοὺς ἔσωσε.

Ἦταν ὅμως πολὺ λυπημένοι, κι ἔκλαιγαν, γιατί ἦταν ὀλομόναχοι στὸν κόσμο.

Τοὺς λυπήθηκε τότε ὁ Δίας κι ἔστειλε τὸν Ἑρμῆ νὰ τοὺς ρωτήσῃ τί ἤθελαν. Κι αὐτοὶ τότε ζήτησαν ἀνθρώπους. — Προχωρῆστε καὶ ρίξτε πίσω σας πέτρες, τοὺς εἶπε κι ἔτσι ἔκαναν αὐτοί. Κι ὅσες ἔριχνε ὁ Δευκαλίωνας γίνονταν ἄντρες κι ὅσες ἡ Πύρρα γυναῖκες. Ἔτσι ξανάγινε καινούριος λαός, τὸ καινούριο γένος τῶν ἀνθρώπων.

Ὁ Δευκαλίωνας καὶ ἡ Πύρρα γέννησαν κι ἓνα παιδί, τὸν Ἑλληνα. Ἀπὸ τὸν Ἑλληνα γεννήθηκαν ὁ Δῶρος, ὁ Ξοῦθος καὶ ὁ Αἰόλος. Ἀπὸ τὸν Ξοῦθο γεννήθηκαν ὁ Ἴωνας καὶ ὁ Ἀχαιοός.

Ἀπὸ τὸν Ἑλληνα καὶ τοὺς απογόνους του καταγόμαστε ἔμεῖς οἱ Ἕλληνες.

ΔΙΑΒΑΣΕ ΚΙ ΑΥΤΟ

ΥΜΝΟΣ ΣΤΗ ΓΑΙΑ

Θέλω νά πῶ τραγούδι στή Γαία· τό καθετί ἐδῶ κάτω αὐτή τό τρέφει· κι ὅσα βαδίζουν στό χῶμα, κι ὅσα ζοῦν στή θάλασσα, κι ὅλα τά πετούμενα, ὦ Γαία, ὅλα τρέφονται ἀπ' τά δικά σου πλούτη. Ἐσύ γεννᾷς, ὦ σεβαστή θεά, καί τά καρποφόρα δέντρα καί τούς πολυφαιμέλιτες ἄνδρες· κι εἶναι στό χέρι σου νά δώσεις πλούσιες τίς τροφές ἢ νά τίς στερήσεις ἀπό τό γένος τῶν ἀνθρώπων.

Ἵομηρικός Ὕμνος

Ο ΕΡΜΗΣ, ΑΓΓΕΛΙΑΦΟΡΟΣ ΤΩΝ ΘΕΩΝ

Δένει στά πόδια του ὠραῖα καί θεϊκά πέδιλα, χρυσά, πού τόν μεταφέρουν, εἴτε πάνω στά κύματα εἴτε πάνω στήν ἀπέραντη γῆ, γρήγορα σάν τήν πνοή τοῦ ἀνέμου. Παίρνει ἔπειτα τό κλαρί, πού τοῦ χρησιμεύει, ἀνάλογα μέ τήν ἐπιθυμία του, εἴτε γιά νά μαγεύει τούς θεούς, εἴτε γιά νά ξυπνάει ὅσους δάμασε ὁ ὕπνος. Μ' αὐτό τό ραβδί στό χέρι, ὀρμάει πετώντας ὁ Ἑρμῆς, περνάει πάνω ἀπό τήν Πιερία κι ἀπό τόν αἰθέρα κατεβαίνει στή θάλασσα, πετάει πάνωθέ τους ὅμοια μέ τό γλάρο, πού κυνηγάει τά ψάρια στά ἐπικίνδυνα ἀκρογιάλια καί βουτάει τά δυνατά φτερά του στόν ἄλμυρό ἀφρό. Ἔτσι ὁ θεός γλιστράει πάνω στήν ἀπεραντοσύνη τῶν κυμάτων.

Ἵομήρου Ὀδύσσεια

ΗΜΙΘΕΟΙ ΚΑΙ ΗΡΩΕΣ

Μερικές φορές οί άθάνατοι θεοί παντρεύονταν μέ θνητές γυναίκες. Τά παιδιά πού γεννιούνταν άπ' αυτούς οί πρόγονοί μας τά έλεγαν ήμίθεους. 'Ο 'Ηρακλής, ό Θησέας, ό 'Αχιλλέας ήταν ήμίθεοι.

Οί ήμίθεοι είχαν μεγάλη δύναμη καί εύγενικές ψυχές κι έκαναν ειρηνικά καί μεγάλα έργα, ήταν δηλαδή ήρωες.

Οί πρόγονοί μας τιμούσαν τούς ήρωες, όπως τιμούσαν καί τούς θεούς. Τούς έστηναν άγάλματα κι έκαναν για χάρη τους γιορτές καί άγώνες.

1. Ἡ καταγωγή τοῦ Ἡρακλῆ

Στά πολύ παλιά χρόνια ζοῦσε στή Θήβα ἕνα ἀρχοντό-
πουλο, ὁ Ἀμφιτρύωνας. Ἦταν ἀνιψιός τοῦ βασιλιᾶ τῆς
Θήβας κι εἶχε γυναῖκα του τήν ἄμορφη Ἀλκμήνη.

Ὁ Ἀμφιτρύωνας καί ἡ Ἀλκμήνη εἶχαν δύο παιδιά, πού
δέν ἔμοιαζαν ὅμως καθόλου. Τό ἕνα ἦταν κλασιάρικο,
ἀδύνατο καί δειλό καί τό ὀνόμαζαν Ἴφικλῆ. Τό ἄλλο ἦταν
γερό, θαρραλέο κι ἀδάκρυτο, λές καί ἦταν παιδί θεοῦ, καί
τό ἔλεγαν Ἡρακλῆ.

Καί πραγματικά ὁ Ἡρακλῆς ἦταν παιδί τοῦ θεοῦ Δία. Τό ἔμαθε ὁμῶς ἡ θεά Ἥρα, πῶς ὁ ἄντρας της εἶχε παιδί μέ μία θνητή καί ὀργίστηκε πάρα πολύ. Καί ἐπειδὴ δέν μπορούσε νά τά βάλει μέ τό Δία, ἀποφάσισε νά θανατώσει τό μικρό Ἡρακλῆ.

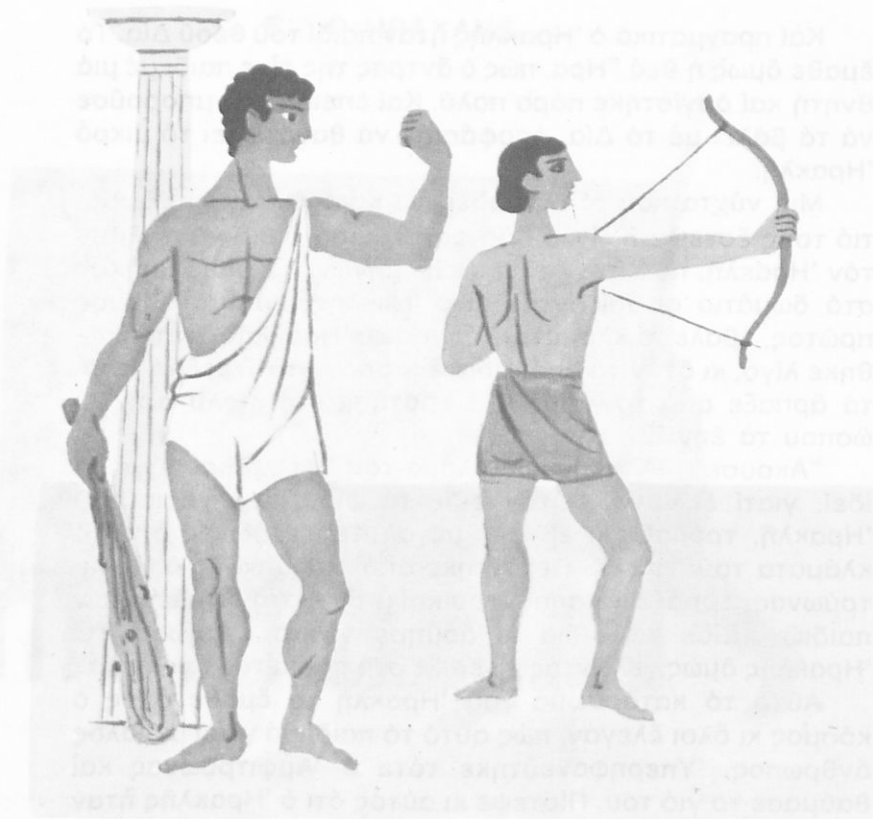
Μιά νύχτα πού τά δύο ἀδέρφια κοιμοῦνταν στό δωμάτιό τους ἔστειλε ἡ Ἥρα δύο φαρμακερά φίδια νά πνίξουν τόν Ἡρακλῆ, πού ἦταν τότε ὀκτώ μηνῶν. Τά φίδια μπήκαν στό δωμάτιο σφυρίζοντας κι ὁ Ἰφικλῆς, πού τά ἄκουσε πρῶτος, ἔβαλε τά κλάματα. Ξύπνησε ὁ Ἡρακλῆς, ἀνασηκώθηκε λίγο, κι ὅταν τά δύο φίδια ἔφτασαν στό κρεβάτι του, τά ἄρπαξε ἀπό τό λαιμό. Τά κράτησε ἔτσι πολύ σφιχτά, ὥσπου τά ἔπνιξε.

Ἄκουσε ἡ Ἀλκμήνη τό κλάμα τοῦ Ἰφικλῆ καί πῆγε νά ἰδεῖ, γιατί ἔκλαιγε. Ὅταν εἶδε τά φίδια στά χέρια τοῦ Ἡρακλῆ, τρόμαξε κι ἔβγαλε μεγαλύτερες φωνές ἀπό τά κλάματα τοῦ Ἰφικλῆ. Πετάχτηκε ἀπό τόν ὕπνο κι ὁ Ἀμφιτρύωνας, ἄρπαξε τό σπαθί του καί μπήκε στό δωμάτιο τῶν παιδιῶν. Εἶδε τά φίδια κι ὄρμησε νά τά σκοτώσει. Ὁ Ἡρακλῆς ὁμῶς γελώντας τά ἔριξε στά πόδια του πνιγμένα.

Αὐτό τό κατόρθωμα τοῦ Ἡρακλῆ τό ἔμαθε ὅλος ὁ κόσμος κι ὅλοι ἔλεγαν, πῶς αὐτό τό παιδί θά γίνει μέγας ἄνθρωπος. Ὑπερηφανεύτηκε τότε ὁ Ἀμφιτρύωνας καί θαύμασε τό γιό του. Πίστεψε κι αὐτός ὅτι ὁ Ἡρακλῆς ἦταν παιδί του, ἀλλά ἦταν καί γιός τοῦ θεοῦ Δία. Ἦταν δηλαδή ἡμίθεος καί θά γινόταν μέγας ἥρωας.

Καί πραγματικά ἔτσι ἔγινε. Ὁ Ἡρακλῆς, ὅταν μεγάλωσε, ἔκανε θαυμαστά κατορθώματα (ἄθλους) καί δόξασε τῆ γενιά του.

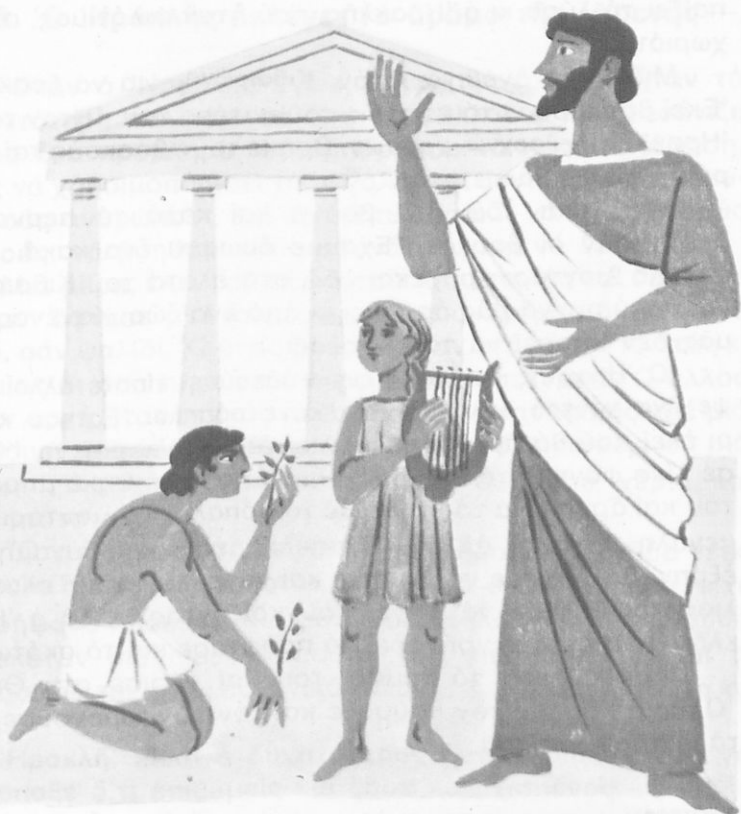

2. Τά παιδικά χρόνια του Ἡρακλῆ

Ὁ Ἡρακλῆς μεγάλωνε καί γινόταν παιδί γερό. “Ὅσο ἦταν μικρός, δέν ἔκλαιγε ποτέ. “Ὅταν ἔγινε ἔξι χρονῶν, πῆγε στό σχολεῖο.

Τά παιδιά τότε, ὅπως καί τώρα, μάθαιναν νά ἔχουν καλή συμπεριφορά, νά σέβονται τούς μεγαλυτέρους, νά προστατεύουν τούς ἀδυνάτους, νά λατρεύουν τούς θεούς, ν’ αγαποῦν τήν πατρίδα. Μάθαιναν ἐπίσης νά λογαριάζουν γρήγορα, νά μιλοῦν σωστά καί νά γράφουν.

Τά μεγαλύτερα παιδιά ἔκαναν τά μαθήματά τους ἔξω στή φύση. Ἐκεῖ μάθαιναν νά δένουν τίς πληγές καί νά τίς γιατρεύουν μέ βότανα, ν' ἀνεβαίνουν στά βουνά, νά καβαλικεύουν ἄλογα, νά ὀδηγοῦν τό ἄρμα, νά ρίχνουν βέλη, νά γυμνάζονται μέ κοντάρι κι ἀσπίδα, νά κυνηγοῦν ἀγρίμια καί ἄλλα.

Σ' ἓνα τέτοιο σχολεῖο πῆγε κι ὁ Ἡρακλῆς καί ἦταν ἄριστος μαθητής στά μαθήματα, πού ἤθελαν θάρρος καί δύναμη. Μόνο στή μουσική, λένε, πῶς δέν τά κατάφερνε καλά. Ὁ δάσκαλός του, ὁ **Λίνος**, τόν παίδευε νά μάθει νά

παίζει τή λύρα κι ό 'Ηρακλῆς, πού ἦταν φιλότιμος, στενοχωριόταν.

Μιά μέρα ανέβηκε στόν **Κιθαιρώνα**, γιά νά ξεσκάσει. 'Εκεῖ βοσκοῦσαν τά κοπάδια τοῦ πατέρα του. Ἦταν τότε ό 'Ηρακλῆς δεκαοχτώ χρονῶν. Βρῆκε τούς βοσκούς καί τούς ρώτησε πῶς τά περνοῦν.

— Καλά εἶναι ἐδῶ στό βουνό καί καλά τά περνοῦμε, ἀπάντησαν οἱ βοσκοί. "Ἐχουμε ὅμως κι ἓνα κακό. "Ἐνα μεγάλο λιοντάρι κρύβεται ἐδῶ στά ἔλατα τοῦ Κιθαιρώνα καί πολύ συχνά μᾶς ἀρπάζει κι ἀπό ἓνα ζῶο. Κανένας ἀπό μᾶς δέν μπορεῖ νά τό σκοτώσει.

Ό 'Ηρακλῆς δέν περίμενε ν' ἀκούσει τίποτε ἄλλο. "Ἐκοψε ἓνα χοντρό ξύλο καί τό ἔκανε ρόπαλο. "Ἐστησε καρτέρι ἐκεῖ πού θά περνοῦσε τό λιοντάρι καί περίμενε. "Όταν σέ λίγο φάνηκε τό θηρίο, ό 'Ηρακλῆς πετάχτηκε μπροστά του καί ἄρχισε νά τό χτυπᾶ μέ τό ρόπαλο. Τό λιοντάρι εἶχε μεγάλη δύναμη, ἀλλά ό 'Ηρακλῆς εἶχε καί δύναμη καί ἐξυπνάδα. "Ἦξερε νά χτυπάει καί νά φυλάγεται. Τελικά τό λιοντάρι θέλησε νά φύγει μουγκρίζοντας, ἀλλά ό 'Ηρακλῆς, πού ἔτρεχε γρήγορα, τό πρόφτασε καί τό σκότωσε.

Πῆρε ὕστερα τό τομάρι του καί γύρισε στή Θῆβα. "Όλος ό κόσμος τόν θαύμαζε καί τόν εὐγνωμονοῦσε, γιά τό κατόρθωμά του.

Ἐρώτηση:

Τι σοῦ ἀρέσει ἀπό τό ὄχολειο τοῦ 'Ηρακλῆ;

3. 'Ο 'Ηρακλῆς ἐκλέγει τό δρόμο τῆς 'Αρετῆς

“Όταν ὁ 'Ηρακλῆς ἔγινε δεκαοχτώ χρονῶν, ἦταν τό δυνατότερο παλικάρι σέ ὅλη τήν 'Ελλάδα. Τόν βασάνιζε ὁμως ἕνα πρόβλημα. Δέν μπορούσε νά πάρει ἀπόφαση, πῶς νά χρησιμοποιήσει τή μεγάλη του δύναμη: Νά ληστεύει τούς ἀνθρώπους καί νά ζεῖ πλοῦσια ἢ νά τιμωρεῖ τούς κακοῦς, νά βοηθάει τούς ἀδυνάτους καί νά ζεῖ τίμια;

Μιά μέρα, ἐκεῖ πού περπατοῦσε σιωπηλός καί συλλογίζοταν, ἔφτασε σ' ἕνα μέρος, ὅπου ὁ δρόμος ἀνοίγε στά δυό, σάν ψαλίδι. 'Ο ἕνας δρόμος ἦταν στήν ἀρχή πλατύς κι ὠραῖος κι ὅσο πῆγαινε ἀνηφόριζε καί στένευε. 'Ο ἄλλος στήν ἀρχή ἦταν στενός κι ὅσο πῆγαινε κατηφόριζε σέ μιά πράσινη πεδιάδα καί πλάταινε. Κάθισε ὁ 'Ηρακλῆς σέ μιά πέτρα, ἀκούμπησε τό κεφάλι στά δυό του χέρια καί σκεφτόταν.

“Όταν σήκωσε τό κεφάλι, εἶδε μπροστά του δύο νέες γυναῖκες. 'Η μια στεκόταν πιό κοντά στόν 'Ηρακλῆ, εἶχε περήφανο πρόσωπο καί φοροῦσε πολλά στολίδια. 'Η ἄλλη στεκόταν πιό πίσω. Φοροῦσε ἕνα ἀπλό φόρεμα καί τό πρόσωπό της ἦταν εὐγενικό καί σεμνό. Μίλησε ἡ πρώτη καί εἶπε.

— 'Ηρακλῆ, εἶσαι ὁ δυνατότερος ἄντρας ἐπάνω στή γῆ. Ἄρπαξε ὅ,τι ἐπιθυμεῖς καί ζῆσε εὐτυχισμένος.

— Ποιό εἶναι τ' ὄνομά σου; τή ρώτησε τότε ὁ 'Ηρακλῆς.

— Οἱ φίλοι μου μέ λένε Εὐτυχία, οἱ ἐχθροί μου μέ λένε

Κακία.

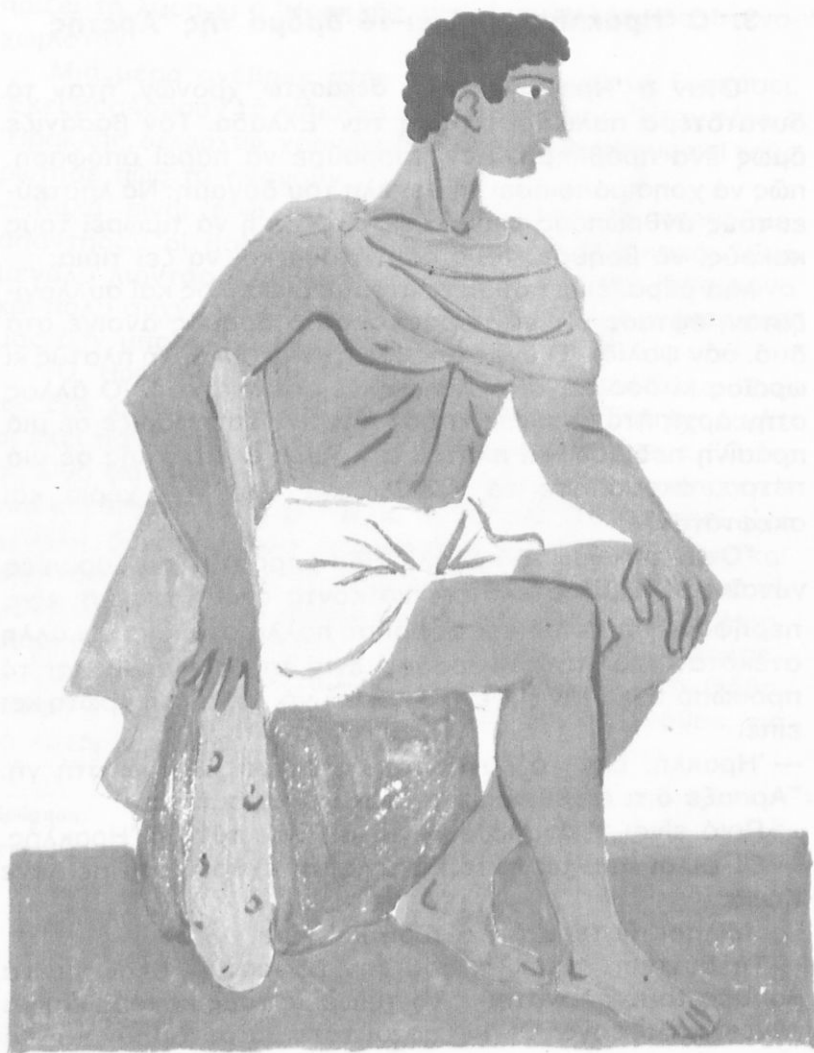
Μίλησε ὕστερα ἡ δεύτερη καί εἶπε.

— Τή δύναμη, 'Ηρακλῆ, σοῦ τήν ἔδωσαν οἱ θεοί γιά νά βοηθᾶς τούς ἀδυνάτους, νά τιμωρεῖς τούς κακοῦς καί νά κάνεις καλά ἔργα. Οἱ ἄνθρωποι τότε θά σέ τιμοῦν καί θά εἶσαι εὐτυχισμένος.

— Ποιό εἶναι τό δικό σου ὄνομα; τή ρώτησε ὁ 'Ηρακλῆς.

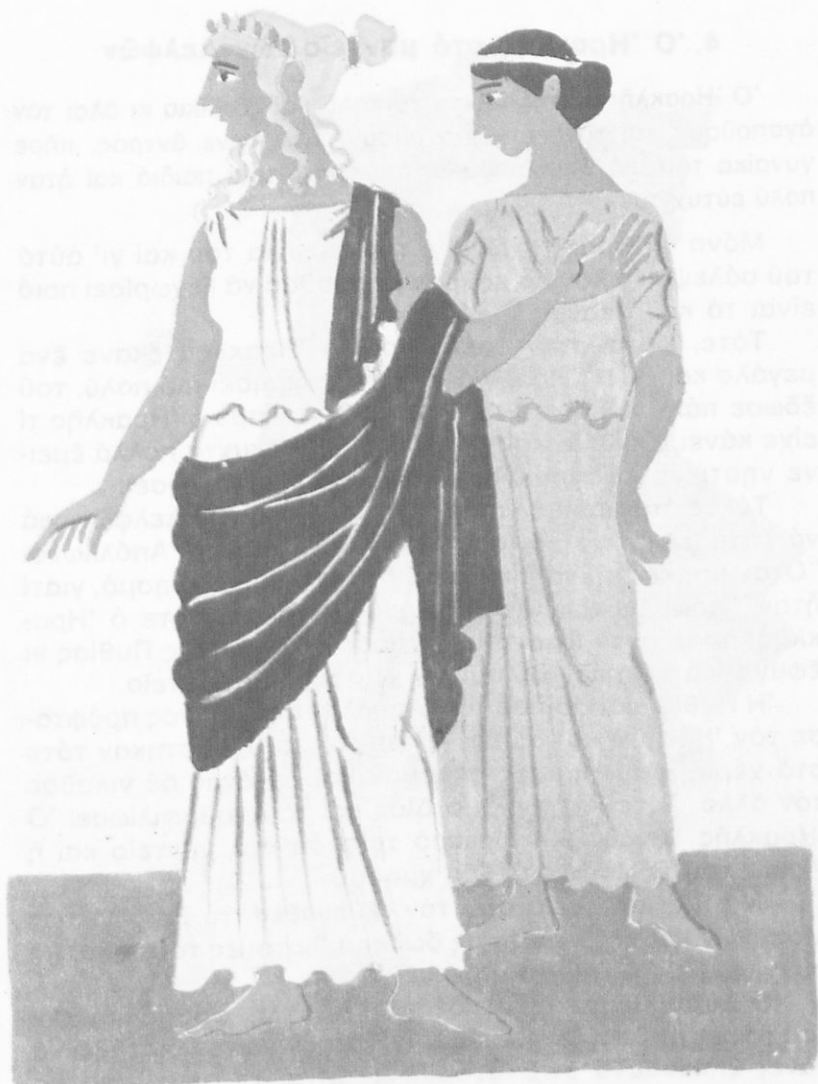
— Μόνο φίλους ἔχω καί μέ λένε **'Αρετή.**

'Ακούμπησε πάλι ὁ 'Ηρακλῆς τό κεφαλι στά χέρια του καί σκεφτόταν.

Οι δύο γυναίκες άπομακρύνθηκαν. Ἡ Κακία άκολουθησε τό δρόμο, πού ήταν στην άρχή πλατύς. Ἡ Ἄρετή άκολούθησε τό δρόμο, πού ήταν στην άρχή στενός. Ὁ Ἡρακλῆς τίς έβλεπε ώσου χάθηκαν

— Ὅ' ἀκολουθήσω τό δρόμο τῆς Ἀρετῆς, εἶπε.

Ἡ ψυχὴ του γέμισε χαρά. Εἶχε πάρει τή σωστή ἀπόφαση.

4. 'Ο 'Ηρακλῆς στό μαντεῖο τῶν Δελφῶν

'Ο 'Ηρακλῆς ἔκανε πάντα τό καλό καί τό δίκιο κι ὄλοι τόν ἀγαποῦσαν καί τόν εὐγνωμονοῦσαν. Σάν ἔγινε ἄντρας, πῆρε γυναίκα του μιά βασιλοπούλα, ἀπόκτησε τρία παιδιά καί ἦταν πολύ εὐτυχισμένος.

Μόνο ἡ "Ηρα δέ χώνευε τήν εὐτυχία του καί γι' αὐτό τοῦ σάλεψε τό λογικό καί δέν μπορούσε νά ξεχωρίσει ποιό εἶναι τό καλό καί ποιό τό κακό.

Τότε, μέσα στήν τρέλα του, ὁ 'Ηρακλῆς ἔκανε ἓνα μεγάλο κακό. 'Η "Ηρα, γιά νά τόν τιμωρήσει πιό πολύ, τοῦ ἔδωσε πάλι τό λογικό του. "Όταν κατάλαβε ὁ 'Ηρακλῆς τί εἶχε κάνει, ἔκλαιγε καί χτυπιόταν. Μερónυχτα πολλά ἔμεινε νηστικός κι ἀγρυπνος καί δέν ἤθελε νά ζήσει.

Τέλος ἀποφάσισε νά πάει στό μαντεῖο τῶν Δελφῶν, γιά νά ζητήσει χρησμό (συμβουλή) ἀπό τό θεό 'Απόλλωνα. "Όταν μπῆκε στό ναό, ἡ Πυθία δέν τοῦ ἔδινε χρησμό, γιατί ἦταν λερωμένος κι ἀπεριποίητος. Θύμωσε τότε ὁ 'Ηρακλῆς, πῆρε στόν ὦμο του τόν ἱερό τρίποδα τῆς Πυθίας κι ἔφυγε γιά νά πάει ἀλλοῦ νά χτίσει ἄλλο μαντεῖο.

'Η Πυθία εἰδοποίησε τόν 'Απόλλωνα κι ἐκεῖνος πρόφτασε τόν 'Ηρακλῆ κάτω στήν Πέλοπόννησο. Πιάστηκαν τότε στά χέρια. Τρεῖς μέρες πάλευαν καί κανένας δέ νικοῦσε τόν ἄλλο. Τότε κατέβηκε ὁ Δίας καί τούς συμφιλίωσε. 'Ο 'Ηρακλῆς ξανάφερε τόν ἱερό τρίποδα στό μαντεῖο καί ἡ Πυθία τοῦ ἔδωσε τόν ἐξῆς χρησμό:

«Νά πᾶς στό θεῖο σου τόν **Εὐρυσθέα** τό βασιλιά τῶν Μυκηνῶν καί νά ἐκτελέσεις δώδεκα διαταγές του. Τότε θά συγχωρεθεῖ τό ἀμάρτημά σου».

'Ο Εὐρυσθέας, ὅταν εἶδε τόν 'Ηρακλῆ, φοβήθηκε μήν τοῦ πάρει τή βασιλεία. Σκέφτηκε λοιπόν νά τόν διατάξει νά κάνει **ἐπικίνδυνα** κι **ἀκατόρθωτα** ἔργα. Πίστευε πώς θά σκοτωνόταν σέ κάποιο ἀπ' αὐτά κι ἔτσι θά γλύτωνε ἀπ' αὐτόν. 'Ο 'Ηρακλῆς ὅμως τά κατόρθωσε ὅλα, χωρίς νά πάθει τίποτε. "Ετσι, μέσα σέ ὀχτώ χρόνια, ἔκανε δώδεκα κατορθώματα, πού ὀνομάζονται **ἄθλοι**.

5. Τό λιονταρι της Νεμέας.

Στήν ἀρχή τῆς ζωῆς τους πάνω στή γῆ οἱ ἄνθρωποι δέν ἤξεραν ν' ἀνάβουν φωτιά, οὔτε νά χτίζουν σπίτια. Ὁ τόπος ἦταν γεμάτος ἀγρία θηρία, πού ὀρμοῦσαν καί κατασπάραζαν τούς ἀνθρώπους.

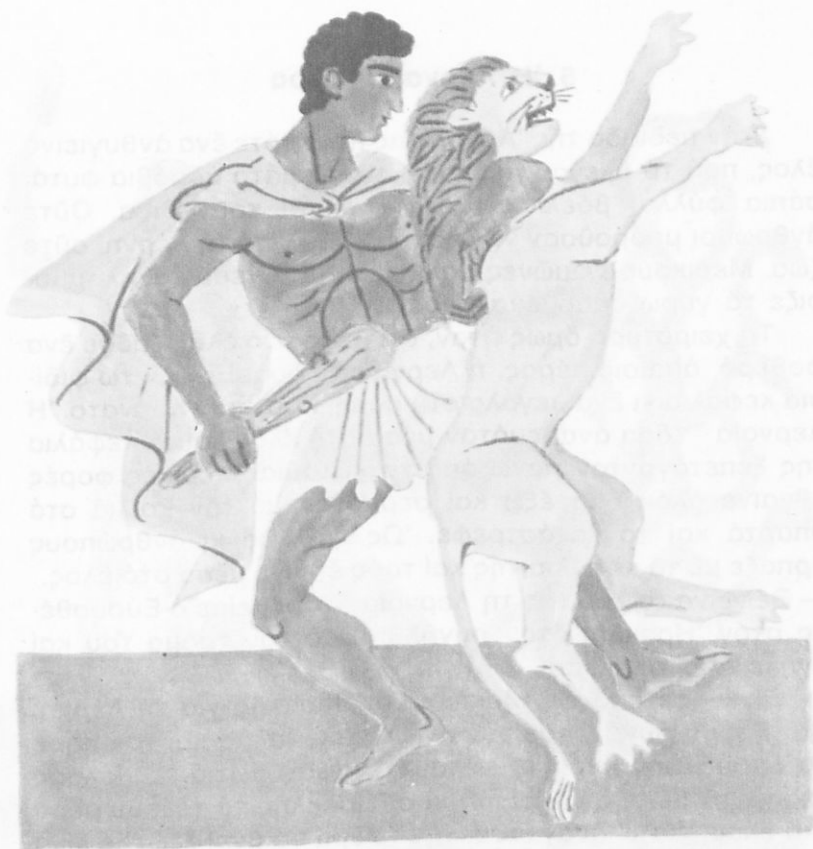
Ἀργότερα ἄρχισαν νά ζοῦν πολλοί μαζί (κοινωνικά). Καί γιά νά προφυλάγονται ἀπό τά θηρία, στέριωναν τίς καλύβες τους ἐπάνω σέ πασσάλους στά ρηχά νερά τῶν λιμνῶν, ἢ ἐπάνω σέ δέντρα. Αὐτό ἦταν μεγάλη πρόοδος. Τότε περίπου ἔμαθαν ν' ἀνάβουν φωτιά, ἔφτιαχναν πρωτόγονα ὄπλα καί σκότωναν τά θηρία.

Πέρασαν χιλιάδες χρόνια ἀπό τότε. Τήν ἐποχή πού ζοῦσε ὁ Ἡρακλῆς, οἱ ἄνθρωποι ἦταν ἀρκετά πολιτισμένοι. Εἶχαν σιδερένια ὄπλα, ζοῦσαν σέ πολιτεῖες καί ταξίδευαν μέ καράβια.

Στά δάση ὅμως ὑπῆρχαν ἀκόμη θηρία. Ζοῦσε τότε μέσα στό δάσος τῆς Νεμέας ἓνα τρομερό λιοντάρι. Συχνά ἔβγαινε ἀπό τήν κρυψώνα του κι ἔτρωγε τά ἡμερα ζῶα. Μερικές φορές ὀρμοῦσε καί στούς ἀνθρώπους.
— Θέλω νά μοῦ φέρεις τό δέρμα τοῦ λιονταριοῦ, διέταξε ὁ Εὐρυσθέας τόν Ἡρακλῆ.

Πῆρε τά ὄπλα του ὁ Ἡρακλῆς, μπῆκε στό δάσος κι ἔψαχνε νά βρεῖ τό αἰμοβόρο θηρίο. Σέ λίγο ἄκουσε τό βρυχηθμό του. Τό εἶδε ὁ Ἡρακλῆς καί μέ προφύλαξη τό πλησίασε. Ἦταν ἓνα ὄμορφο ἀλλά φοβερό λιοντάρι. Μούγιριζε καί κυμάτιζε ἡ χαιτή του καί φαίνονταν τά μυτερά, ἄσπρα δόντια του. Τοῦ ἔριξε ἓνα δυό βέλη ὁ Ἡρακλῆς, ἀλλά πού νά τρυπήσουν τό χοντρό του δέρμα. Ἐτρεξε τότε, τό πρόφτασε κι ἄρχισε νά τό χτυπᾷ μέ τό ρόπαλο. Πόυσε τό λιοντάρι καί τρέχοντας μπῆκε σέ μιὰ σπηλιά, πού εἶχε δυό ἐξόδους. Ἐφραξε τότε τή μιὰ ἐξοδο ὁ Ἡρακλῆς καί μπῆκε ἀπό τήν ἄλλη. Στό μισοσκόταδο τῆς σπηλιάς, ἄστραφταν σάν φωτιές τά μάτια τοῦ λιονταριοῦ.

Τό θηρίο ὄρμησε πρῶτο, ἀλλά ὁ ἥρωας τό χτύπησε

δυνατά μέ τό ρόπαλο. Τό λιοντάρι ζαλίστηκε. Πέταξε τότε
ό 'Ηρακλῆς τό ρόπαλο καί μέ γρηγοράδα καί τέχνη ἄρπαξε
τό λιοντάρι ἀπό τό λαιμό, τό ἔσφιξε δυνατά καί τό ἔπνιξε.

Ύστερα ό 'Ηρακλῆς τό ἔσυρε ἔξω ἀπό τή σπηλιά, τό
ἔγδαρε, φόρεσε τή λεοντή — τή φοροῦσε πάντα ἀπό τότε
— καί γύρισε στίς Μυκῆνες. "Όταν τόν εἶδε ό Εὐρυσθέας,
χώθηκε μέσα σ' ἕνα πιθάρι ἀπό τήν τρομάρα του.

Ἑρώτηση

Γιατί ό 'Ηρακλῆς δέν ἔφραξε τίς ἐξόδους νά ψοφήσει τό θηρίο μέσα;

6. Ἡ Λερναία Ὑδρα

Στὴν πεδιάδα τῆς Ἀργολίδας ἦταν τότε ἓνα ἀνθυγιεινὸ ἔλος, ποῦ τὸ ἔλεγαν Λέρνη. Ἦταν γεμάτο ὑδρόβια φυτὰ, σάπια φύλλα, βδέλλες, νερόφιδα καὶ κουνούπια. Οὔτε ἄνθρωποι μποροῦσαν νὰ ζήσουν γύρω ἀπὸ τὴ Λέρνη, οὔτε ζῶα. Μερικοὺς χειμῶνες μάλιστα γέμιζε νερό καὶ πλημμύριζε τὰ γύρω σπαρμένα χωράφια.

Τὸ χειρότερο ὅμως ἦταν, ὅτι μέσα στοῦ ἔλος ζοῦσε ἓνα φοβερό, ἀπαίσιο τέρας, ἡ Λερναία Ὑδρα. Εἶχε ὀχτῶ φιδίσια κεφάλια κι ἓνα μεγάλο στή μέση, ποῦ ἦταν ἀθάνατο. Ἡ Λερναία Ὑδρα ἀναδευόταν μέσα στοῦ ἔλος καὶ τὰ κεφάλια τῆς ξεπετάγονταν πάνω ἀπὸ τὰ καλάμια. Μερικὲς φορές ἔβγαινε ὀλόκληρη ἔξω καὶ σερνόταν μὲ τὴν κοιλιὰ στὰ σπαρτὰ καὶ τὰ κατάστρεφε. Ὡς καὶ ζῶα κι ἀνθρώπους ἄρπαζε μὲ τὰ κεφάλια τῆς καὶ τοὺς ἐπνιγε μέσα στοῦ ἔλος. — Θέλω νὰ σκοτώσεις τὴ Λερναία Ὑδρα, εἶπε ὁ Εὐρυσθέας στὸν Ἡρακλῆ, ὅταν συνῆλθε ἀπὸ τὸν τρόπο του καὶ βγήκε ἀπὸ τὸ πιθάρι.

Ξεκίνησε ἀπὸ τίς Μυκῆνες ὁ Ἡρακλῆς γιὰ τὴ Λέρνη. Στὸ δρόμο συνάντησε τὸν ἀνιψιὸ του Ἰόλαο καὶ τὸν πῆρε μαζί του. Στὴν ἄκρη τοῦ ἔλους ἀναψαν φωτιά. Ὁ Ἰόλαος ἔκαιγε τὰ βέλη στὴν αἰχμὴ κι ὁ Ἡρακλῆς τὰ τόξευε μέσα στοῦ ἔλος, γιὰ ν' ἀναγκάσει τὴν Ὑδρα νὰ βγεῖ ἔξω. Σέ λίγο φάνηκε νὰ ἔρχεται μανιασμένη καταπάνω τους.

Ὁ Ἡρακλῆς τὴν περίμενε μὲ θάρρος. Ὅταν πλησίασε, τὴν πάτησε στὴν κοιλιὰ κι ἀμέσως ἄρχισε νὰ κόβει τὰ κεφάλια τῆς. Τί παράξενο ὅμως! Ἐνα κεφάλι ἔκοβε, δυὸ ἔβγαιναν στὴν θέση του. Δέν ἔφτανε αὐτό, ἡ Ἡρα ἔστειλε ἓναν κάβουρα καὶ δάγκωνε τὸ πόδι τοῦ Ἡρακλῆ. Δέν χρειαζόταν τώρα μόνο παλικαριά, χρειαζόταν ὑπομονή κι ἐξυπνάδα. Κι ὁ Ἡρακλῆς εἶχε αὐτὰ τὰ χρίσματα. Μ' ἓνα χτύπημα σκότωσε τὸν κάβουρα καὶ φώναξε τὸν Ἰόλαο νὰ τοῦ φέρνει ἀναμμένα δαυλιά.

Ἐκοβε ὁ Ἡρακλῆς ἓνα κεφάλι, ἔκαιγε τὴν πληγὴ ὁ Ἰόλαος καὶ δέν φύτρωνε ἄλλο. Τὸ κεφάλι ποῦ ἔμεινε

τελευταίο με κανένα τρόπο δέν πέθαινε· ήταν άθάνατο. Γι' αυτό ο 'Ηρακλής τό έκοψε, τό έριξε μέσα σ' ένα μακρύ και βαθύ χαντάκι και τό σκέπασε με μεγάλες πλάκες και χώμα. Κι έμεινε εκεί μέσα άθάνατο αλλά ακίνδυνο για τούς ανθρώπους.

Λένε ακόμη ότι ο 'Ηρακλής άνοιξε τήν κοιλιά της πολυκέφαλής "Υδρας και βούτηξε τίς σαΐτες του στή φαρμακερή χολή της. Κι όποιον πλήγωνε μ' αυτές, πέθαινε άμέσως.

7. Οί Στυμφαλίδες Ύρνιας

Κοντά στη Νεμέα βρισκόταν ἡ Στυμφαλία λίμνη. Τά νερά της ἦταν ρηχά καί στίς ὄχθες της ὑπῆρχε λάσπη, ὅπου φύτρωναν καλάμια καί βουῦρλα. Γύρω ἀπό τή λίμνη βέβαια ὑπῆρχαν ὄμορφα δάση, ἀλλά ὅλος ὁ τόπος μύριζε ἄσχημα ἀπό τ' ἀκίνητα νερά, ἰδίως τό καλοκαίρι.

“Ὅμως τό πιό κακό ἦταν πού μέσα ἰτά καλάμια τῆς λίμνης εἶχαν τίς φωλιές τους οἱ Στυμφαλίδες Ύρνιας. Αὐτές ἦταν κάτι παράξενα πουλιά. Πού εἶχαν σιδερένιας μύτες καί σιδερένια νύχια καί τρέφονταν μόνο μέ αἶμα. — Θέλω νά καθαρίσεις τή λίμνη ἀπό τίς Στυμφαλίδες Ύρνιας, διέταξε ὁ Εὐρυσθέας τόν Ἡρακλῆ.

Περπάτησε πολύ ὁ Ἡρακλῆς, βρῆκε τή λίμνη, ἀλλά πουθενά δέν ἔβλεπε τά αἰμοβόρα πουλιά. Ἦταν κρυμμένα στίς φωλιές τους, μέσα στό βάλτο. Οὔτε μποροῦσε νά προχωρήσει, γιά νά τά βρεῖ. Περίμενε καί σκεφτόταν, ἀλλά δέν ἔβρισκε κανέναν τρόπο.

Ἡ θεά Ἀθηνᾶ λυπόταν τόν Ἡρακλῆ, γιά τίς δυσκολίες πού περνοῦσε χωρίς νά φταίει κι ἀποφάσισε νά τόν βοηθήσει. Τοῦ ἔφερε δύο μεγάλα χάλκινα κρόταλα, πού τά εἶχε φτειάξει ὁ ἀδελφός της, ὁ θεός Ἡφαιστος.

Ἀνέβηκε τότε ὁ Ἡρακλῆς σ' ἓνα ὕψωμα κι ἄρχισε νά τά χτυπᾶ. Τά πουλιά τρόμαξαν ἀπό τό μεγάλο κρότο κι ἄρχισαν νά πετοῦν πάνω ἀπό τή λίμνη.

Αὐτό περίμενε κι ὁ Ἡρακλῆς. “Ἀρπαξε τότε τό τόξο κι ἄρχισε νά τοῦς ρίχνει τά βέλη του. Γέμισε ὁ τόπος κι ἡ λίμνη ἀπό σκοτωμένα πουλιά. “Ὅσα γλύτωσαν, πέταξαν μακριά στήν Ἀνατολή καί δέν ξαναγύρισαν ποτέ πίσω.

8. Οί κοπριές του Αύγεια

Πέρα από τό κράτος τῶν Μυκηνῶν ἦταν τό βασίλειο τοῦ **Αύγεια**. Ἡ γῆ σ' αὐτό τό βασίλειο ἦταν εὐφορη, γιατί δυό ποτάμια, **ὁ Πηνεϊός καί ὁ Ἄλφειός**, πότιζαν τό πλούσιο χῶμα της. Τά χορτάρια ἐκεῖ ἦταν ἄφθονα καί ὁ Αύγεια εἶχε χιλιάδες πρόβατα, ἀγελάδες κι ἄλογα.

Τό βράδυ ἔφερναν οἱ βοσκοί τά κοπάδια καί τά ἔκλειναν μέσα σέ τεράστιους στάβλους. Οἱ στάβλοι ὅμως αὐτοί ἔμειναν ἀκαθάριστοι τριάντα ὀλόκληρα χρόνια καί οἱ κοπριές ἔγιναν μεγάλοι λόφοι. Ἡ βρωμιά καί τά ἔντομα, πού φώλιαζαν ἐκεῖ, ἔκαναν μαρτυρική τή ζωὴ τῶν ἀνθρώπων. Γιά νά καθαρίσουν, χρειαζόταν ἕνας ὀλόκληρος στρατός νά δουλεύει μῆνες.

— θέλω νά καθαρίσεις τούς στάβλους τοῦ Αύγεια, ἀλλά μέσα σέ μία μέρα, πρόσταξε ὁ Εὐρυσθέας τόν Ἡρακλῆ.

Ἄκουσε ὁ ἥρωας πῆγε στόν Αύγεια καί τοῦ εἶπε:

— Βασιλιά Αύγεια, θέλεις νά καθαρίσω τούς στάβλους σου, μέσα σέ μία μέρα; Χαμογέλασε ὁ Αύγεια καί εἶπε:

— Ἄν τό καταφέρεις αὐτό, Ἡρακλῆ, θά σοῦ δώσω τό ἕνα δέκατο ἀπό τά ζῶα μου. Βάζω μάρτυρα τό γιό μου **Φυλέα**, πῶς θά κρατήσω τό λόγο μου.

Ἄκουσε ὁ Ἡρακλῆς ἦταν ὄχι μόνο δυνατός, ἀλλά κι ἔξυπνος. Σκέφτηκε λοιπόν νά χρησιμοποιήσει τά δυό ποτάμια, γι' αὐτή τή δουλειά.

Τό ἄλλο πρωὶ ἄρχισε τό ἔργο. Ἄνοιξε δυό ἀντικριστές πόρτες στούς στάβλους. Ἐσκαψε δυό χαντάκια ἀπό τούς στάβλους πρὸς τά δυό ποτάμια. Κατά τό μεσημέρι γύρισε τά νερά τῶν δύο ποταμιῶν μέσα στά αὐλάκια. Τά ὀρμητικά νερά ἄρχισαν νά σκορπίζουν τίς κοπριές στόν κάμπο. Πρῶτοῦ βασιλέψει ὁ ἥλιος, οἱ στάβλοι ἦταν πεντακάθαροι.

Ἄκουσε ὁ Αύγειας μετάνιωσε κι εἶπε στόν Ἡρακλῆ:

— Ἡρακλῆ, δέν καθάρισες ἐσύ τίς κοπριές, ἀλλά τά ποτάμια. Δέν σοῦ δίνω τίποτα καί νά φύγεις ἀμέσως ἀπό τό βασίλειό μου. Ὁ Φυλέας ὅμως ὅταν εἶδε ὅτι ὁ πατέρας του δέν ἐφαρμόζει τή συμφωνία, πῆγε μέ τό μέρος τοῦ Ἡρα-

κλή. Ὁ ἥρωας θύμωσε, πολέμησε καί νίκησε τόν πονηρό κι ἀχάριστο βασιλιά, τόν ἔδωξε ἀπό τό θρόνο του κι ἔκαμε βασιλιά τό δίκαιο γιό του, τό Φυλέα.

Ὁ Φυλέας ἔδωσε στόν Ἡρακλῆ ὅσα ἔλεγε ἡ συμφωνία κι ἀκόμη τοῦ παραχώρησε μιά ὁμορφη τοποθεσία, κοντά στόν Ἀλφειό ποταμό. Ὁ Ἡρακλῆς ἔχτισε ἐκεῖ ἕνα λαμπρό ναό στόν πατέρα του, τόν Ὀλύμπιο Δία καί πλάι στό ναό φύτεψε μιά ἀγριελιά.

Ἀπό τότε ὁ τόπος ὀνομάζεται **Ὀλυμπία**.

Ἑρώτηση: Ποιές ἦταν οἱ ὠφέλειες ἀπ' αὐτό τό κατόρθωμα:

9. Ἡ ῥΑλκηστη κι ὁ Ἡρακλῆς

Στίς Φερρές τῆς Θεσσαλίας ἦταν τότε βασιλιάς ὁ ῥΑδμητος, πού ἦταν φίλος τοῦ Ἡρακλῆ. Ἦταν ἕνας νέος, ὁμορφος καί καλόκαρδος βασιλιάς.

Στήν Ἰωλκό ὁ βασιλιάς Πελίας εἶχε μιά πεντάμορφη κόρη, τήν ῥΑλκηστη, πού ἦταν ξακουστή γιά τήν καλοσύνη της.

Τήν εἶδε ὁ ῥΑδμητος καί μαγεύτηκε ἀπό τά χαρίσματα της. Πῆγε στόν πατέρα της καί τή ζήτησε γιά γυναίκα του. — Νά ζέψεις ἕνα λιοντάρι κι ἕνα ἀγριογούρουνο στό ἀμάξι σου καί νά ἔρθεις νά τήν πάρεις, τοῦ εἶπε ὁ Πελίας.

Ἐὐ ῥΑδμητος ἔπεσε σέ βαθιά λύπη καί σκέψη. Τότε θυμήθηκε τό θεό ῥΑπόλλωνα, τόν ὁποῖο κάποτε εἶχε φιλοξενήσει στό σπίτι του ἕνα χρόνο, γιατί τόν εἶχε τιμωρήσει ὁ Δίας. Τόν παρακάλεσε θερμά κι ὁ Θεός τόν βοήθησε.

Κι ἔτσι μιά μέρα ὁ ῥΑδμητος παρουσιάστηκε στόν Πελία, ὅπως τοῦ εἶπε. Ἐὐ γάμος ἔγινε μέ μεγάλες χαρές καί τό ὠραιότερο ζευγάρι τοῦ κόσμου γύρισε στίς Φερρές ἐπάνω σ' ἕνα ἀμάξι, πού τό ἔσερναν ἕνα ἀγριογούρουνο κι ἕνα λιοντάρι. Ἡ ἀγάπη ἤμέρεψε δυό ἀγρίμια.

Ζήλεψαν ὁμως οἱ Μοῖρες τό ταιριασμένο ἀντρόγυνο καί εἶπαν: «Νά πεθάνει ὁ ῥΑδμητος. Μόνο ἂν θελήσει κάποιος δικός του, νά πεθάνει γι' αὐτόν, τότε νά ζήσει». Ἐὐ ῥΑδμητος ἀρρώστησε βαριά.

Κανένας δέν ἤθελε νά πάρει τή θέση του· οὔτε οἱ γέροντες γονεῖς του. ῥΕμαθε ἡ ῥΑλκηστη τήν ἀπόφαση, πού πῆραν οἱ Μοῖρες γιά τόν ἄντρα της καί εἶπε: «Ἐγώ θά πάρω τή θέση του, γιά νά ζήσει ὁ ἄντρας μου». Τό λόγο δέν ἀπόσωσε κι ὁ ῥΑδμητος ἔγινε καλά, ἡ ῥΑλκηστη ὁμως σέ λίγο πέθανε.

Πάνω στή δυστυχισμένη ὠρα ἦρθε στό παλάτι κι ὁ Ἡρακλῆς. Πῆγαινε τότε στή Θράκη κι εἶπε νά σταματήσει λίγο, γιά νά χαιρετήσει τό φίλο του. Ἐὐ ῥΑδμητος δέν εἶπε τίποτε στόν Ἡρακλῆ. Πρόσταξε νά τόν φιλοξενήσουν, ὅπως ἦταν ἱερή συνήθεια. Ἄλλά, ὅπως ὁ Ἡρακλῆς ἔτρωγε,

είδε τούς υπηρέτες λυπημένους. Κάτι ύποψιάστηκε κι είπε στον "Άδμητο.

— Κάποιο πόνο έχεις στην καρδιά σου, "Άδμητε, γιατί δέν τόν λές στο φίλο σου; Δέν μπορούσε νά βαστάξει άλλο ό "Άδμητος καί τοῦ είπε τή συμφορά του.

— Τρέχω νά προλάβω τό Χάρο, είπε ό ήρωας, κι έγινε άφαντος. Τόν πρόφτασε κοντά στον **Άχέροντα** ποταμό.

Πάλεψε, τόν νίκησε καί ἔφερε πάλι τήν "Αλκηστη στό παλάτι.

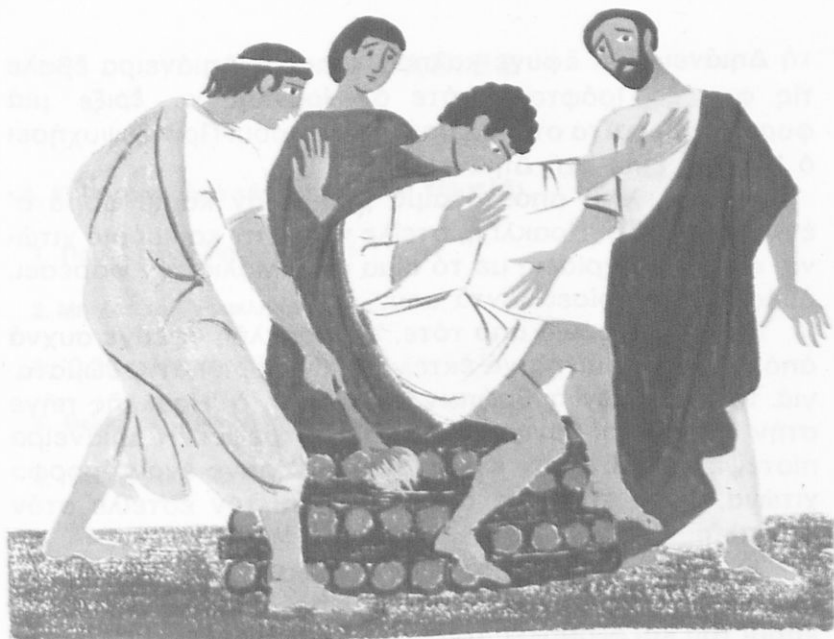
"Ἐγιναν γλέντια καί γιορτές τότε, πού δέ λέγονται.

Τό ἀγαπημένο ζευγάρι ἔζησε εὐτυχισμένο, ὡς τά γεράματα.

Ἐρωτήσεις:

1. Τήν πράξη τοῦ Ἡρακλῆ ἢ τῆς "Αλκηστης θαυμάζεις πιά πολύ;
2. Γιατί ὁ "Αδμητος δέν εἶπε τίποτε στόν Ἡρακλῆ;

10. Ὁ Ἡρακλῆς γίνεται ἀθάνατος

Ὅταν ὁ Ἡρακλῆς τελείωσε καί τό δωδέκατο ἄθλο, συγχωρέθηκε γιά τό ἀμάρτημά του κι ἦταν πιά ἐλεύθερος. Ἄδικα φοβόταν ὁ Εὐρυσθέας, πώς θά τοῦ ἔπαιρνε τή βασιλεία. Ὁ Ἡρακλῆς συνέχισε τίς καλές καί δίκαιες πράξεις του, ὅπως τοῦ εἶχε πει ἡ Ἀρετή στά δεκαοχτώ του χρόνια. Ἐτρεχε παντοῦ καί συμβούλευε καί βοηθοῦσε ὅσους εἶχαν ἀνάγκη. Ἡ φῆμη του ἦταν μεγάλη. Οἱ ἄνθρωποι τόν τιμοῦσαν καί οἱ θεοί τόν ἀγαποῦσαν.

Κάποτε ὁ Ἡρακλῆς πήγαινε μέ τήν γυναίκα του, τή **Δηϊάνειρα**, ἀπό τήν **Αἰτωλία** στή **Φθιώτιδα**. Στό δρόμο βρῆκαν πλημμυρισμένο τόν ποταμό Εὐῆνο. Παρουσιάστηκε τότε μπροστά τους ἕνας πορθμέας, ὁ **κένταυρος Νέσσος**, καί προσφέρθηκε νά τούς περάσει ἀπέναντι.

Δέχτηκε ὁ Ἡρακλῆς κι ἀνέβασε στήν πλάτη τοῦ Νέσου τή γυναίκα του. Αὐτός θά περνοῦσε μόνος. Ὅταν ὁμως ὁ Νέσσος ἔφτασε στήν ἄλλη ὄχθη τοῦ ποταμοῦ, πήρε

τή Δηιάνειρα κι ἔφυγε καλπάζοντας. Ἡ Δηιάνειρα ἔβαλε τίς φωνές. Πρόφτασε τότε ὁ Ἡρακλῆς κι ἔριξε μιά φαρμακερή σαῖτα στά πλευρά τοῦ Νέσσου. Πρὶν ξεψυχήσει ὁ Νέσσος εἶπε στή Δηιάνειρα:

— Πάρε λίγο ἀπὸ τὸ αἷμα μου κι ἂν καμιά φορά σ' ἐγκαταλείψει ὁ Ἡρακλῆς, στείλε του ἕναν καινούριο χιτώνα, ἀφοῦ τὸν χρίσεις μὲ τὸ αἷμα μου. Μόλις τὸν φορέσει, ἀμέσως θά γυρίσει κοντά σου.

Πέρασαν χρόνια ἀπὸ τότε. Ὁ Ἡρακλῆς ἔφευγε συχνά ἀπὸ τὸ σπίτι του, γιὰ νὰ ἐκτελέσει διάφορα κατορθώματα γιὰ τὸ καλὸ τῶν ἀνθρώπων. Μιά φορά ὁ Ἡρακλῆς πῆγε στήν Εὐβοία καὶ ἄργησε πολὺ νὰ ἐπιστρέψει. Ἡ Δηιάνειρα πίστεψε τότε ὅτι τὴν ἐγκατέλειψε. Ὑφανε ἕναν ὁμορφο χιτώνα, ὅπως τῆς εἶπε ὁ Νέσσος, καὶ τὸν ἔστειλε στὸν Ἡρακλῆ.

Ὁ Ἡρακλῆς ἔλαβε τὸ ὁμορφο δῶρο τῆς γυναίκας του καὶ τὸ φόρεσε μὲ χαρὰ. Ὁ χιτώνας ὁμως κόλλησε στὸ κορμί του καὶ οἱ σάρκες του ἄρχισαν νὰ σαπίζουν. Πονοῦσε ἀφάνταστα. Δοκίμασε νὰ τὸν βγάλει, ἀλλὰ ξεκολλοῦσαν μαζί καὶ οἱ σάρκες του.

Δέν μποροῦσε πιά νὰ ὑποφέρει τὸ φρικτὸ μαρτύριο κι ἀποφάσισε νὰ πεθάνει. Ἀνέβηκε μὲ λίγους φίλους του ἐπάνω στὸ βουνὸ Οἶτη κι ἔκαναν ἕνα μεγάλο σωρὸ ξύλα. Ξάπλωσε ὕστερα ὁ Ἡρακλῆς ἐπάνω καὶ παρακαλοῦσε τούς φίλους του, νὰ τ' ἀνάψουν, γιὰ νὰ καεῖ. Κανένας ὁμως δέν ἄναβε τὴ φωτιά.

Τέλος τὸ ἀποφάσισε ὁ Φιλοκτῆτης κι ὁ Ἡρακλῆς τοῦ χάρισε τὰ ὄπλα του. Σέ λίγο ἡ φωτιά φούντωσε. Τότε ἀκούστηκαν βροντές κι ἕνα σύννεφο σκέπασε τὰ πάντα. Ὁ Δίας πῆρε τὸν ἥρωα στὸν Ὀλυμπο καὶ τὸν ἔκανε ἀθάνατο. Ἡ Ἡρα συμφιλιώθηκε μαζί του καὶ τοῦ ἔδωσε γιὰ γυναίκα τὴν κόρη της, τὴν ἀθάνατη **Ἥθη**.

Ἔτσι τελείωσε τὴ ζωὴ του ἐπάνω στήν ἑλληνικὴ γῆ ὁ δοξασμένος ἥρωας τῶν Ἑλλήνων, ὁ Ἡρακλῆς.

ΕΡΓΑΣΙΕΣ

A. Τί θυμάσαι από την Ιστορία του 'Ηρακλή;

1. Πατέρας του 'Ηρακλή ήταν ό .....
2. Μητέρα του 'Ηρακλή ήταν ή .....
3. 'Ο 'Ηρακλής γεννήθηκε στή .....
4. Θεϊός του 'Ηρακλή ήταν ό .....
5. 'Ανιψιός του 'Ηρακλή ήταν ό .....
6. 'Αδερφός του 'Ηρακλή ήταν ό .....
7. Θεωρούσαν πατέρα του 'Ηρακλή τό Θεό .....
8. Λιοντάρια ό 'Ηρακλής σκότωσε στόν ..... καί στή .....
9. 'Ο 'Ηρακλής γιά νά καθαρίσει τούς στάβλους του ..... χρησιμοποίησε
τά ποτάμια ..... καί .....
10. 'Ο 'Ηρακλής έκαμε δυό άθλους στό έλος ..... καί στή λίμνη
.....
11. 'Ο 'Ηρακλής πρόφτασε τό χάρο κοντά στό ποτάμι ..... καί ξανάφερε
τήν ..... στόν .....
12. 'Ο 'Ηρακλής χάρισε τά δπλα του στό .....
13. "Όσο ζούσε ό 'Ηρακλής τόν έχθρευόταν ή θεά .....
14. "Έστειλε στόν 'Ηρακλή δηλητηριασμένο χιτώνα ή .....

Β. Ζευγάρωσε μέ μιά γραμμή τίς παρακάτω λέξεις:

Όλυμπία	δίκαιος
Ίφικλῆς	καλή κι ἄμορφη
Εὐρυσθέας	ναός τοῦ Δία
Αὐγείας	δειλός
Φύλωνας	κλαψιάρης
Ἄλκηστη	πονηρός κι ἀχάριστος
Ἄδμητος	φιλόξενος
Νεμέα	χιτώνας
Φιλοκτήτης	φαρμακερά βέλη
Νέσσος	πορθμέας
Δηιάνειρα	λιοντάρι

Γ. Ἐρωτήσεις:

1. Ποιό ἦταν τό πρῶτο κατόρθωμα τοῦ Ἡρακλῆ;
2. Ποιός ἦταν ὁ πρῶτος ἄθλος τοῦ Ἡρακλῆ;
3. Οἱ ἄθλοι τοῦ Ἡρακλῆ ὠφέλησαν ἕναν ἢ πολλούς ἀνθρώπους;
4. Γιατί δέ φταίει ἡ Δηιάνειρα γιά τό κακό πού ἐγινε στόν Ἡρακλῆ;
5. Γιατί οἱ φίλοι τοῦ Ἡρακλῆ δέν ἀναβαν τή φωτιά;
6. Γιατί ὁ Δίας ἔκανε τόν Ἡρακλῆ ἀθάνατο;

Δ. Ἀκροστιχίδα (Οἱ ἀπαντήσεις μέ κεφαλαῖα)

1. — — — — — 1. Εἶχαν πατέρα θεό καί μητέρα θνητή
2. — — — — — 2. Τό κρατοῦσε ὁ Ἡρακλῆς
3. — — — — — 3. Βοήθησε τόν Ἡρακλῆ
4. — — — — — 4. Εἶχε περήφανο πρόσωπο καί φοροῦσε στολίδια
5. — — — — — 5. Ἐκεῖ ζοῦσε ἕνα πολυκέφαλο τέρας
6. — — — — — 6. Κόρη τῆς Ἥρας
7. — — — — — 7. Ἐκεῖ ζοῦσαν πουλιά μέ σιδερένιες μύτες

Ε. Ποιό εἶναι τό σωστό;

Ἐπογράμμισε τή σωστή ἀπάντηση.

1. Ὁ Ἡρακλῆς ζήτησε χρῆσμό ἀπό τό μαντεῖο τῶν Δελφῶν, α) γιατί τοῦ ἄρεσε νά κάνει κατορθώματα, β) γιατί ἤθελε νά συγχωρεθεῖ γιά μιά κακή του πράξη, γ) γιατί τόν συμβούλεψε ἡ Ἄρετή.

2. 'Ο Εύρυσθέας διέταξε τόν 'Ηρακλή νά κάνει επικίνδυνα έργα, α) γιατί ἔτσι τόν διέταξε τό μαντείο, β) γιατί ἤθελε νά δοξαστεῖ ὁ ἀνιψιός του, γ) γιατί ἤθελε νά σκοτωθεῖ ἐπειδῆ φοβόταν μήν τοῦ πάρει τή βασιλεία.
3. 'Ο 'Ηρακλῆς ἔχτισε ναό στό Δία, α) γιατί σκότωσε ἄγρια θηρία, β) γιατί ἦταν εὐσεβής, γ) γιατί ἀκολούθησε τό δρόμο τῆς 'Αρετῆς.

ΣΤ. Σωστό - Λάθος

(Στό κενό τετράγωνο σημείωσε Σ γιά τίς σωστές καί Λ γιά τίς λαθεμένες προτάσεις).

'Ο Δίας πῆρε μέσα σ' ἓνα σύννεφο τόν 'Ηρακλή στόν "Όλυμπο καί τόν ἔκανε ἀθάνατο.

'Ο 'Ηρακλῆς ἔριξε στή λίμνη ἀναμμένα βέλη, γιά νά σκοτώσει τίς Στυμφαλίδες ὄρνιθες.

'Ο 'Ηρακλῆς χρησιμοποίησε τά ποτάμια 'Αλφειό καί Πηνειό, γιά νά καθαρίσει τούς στάβλους τοῦ Αὐγεία.

ΔΙΑΒΑΣΕ ΚΙ ΑΥΤΟ

Ο ΗΡΑΚΛΗΣ ΔΙΗΓΕΙΤΑΙ ΠΩΣ ΕΓΔΑΡΕ ΤΟ ΛΙΟΝΤΑΡΙ ΤΗΣ ΝΕΜΕΑΣ

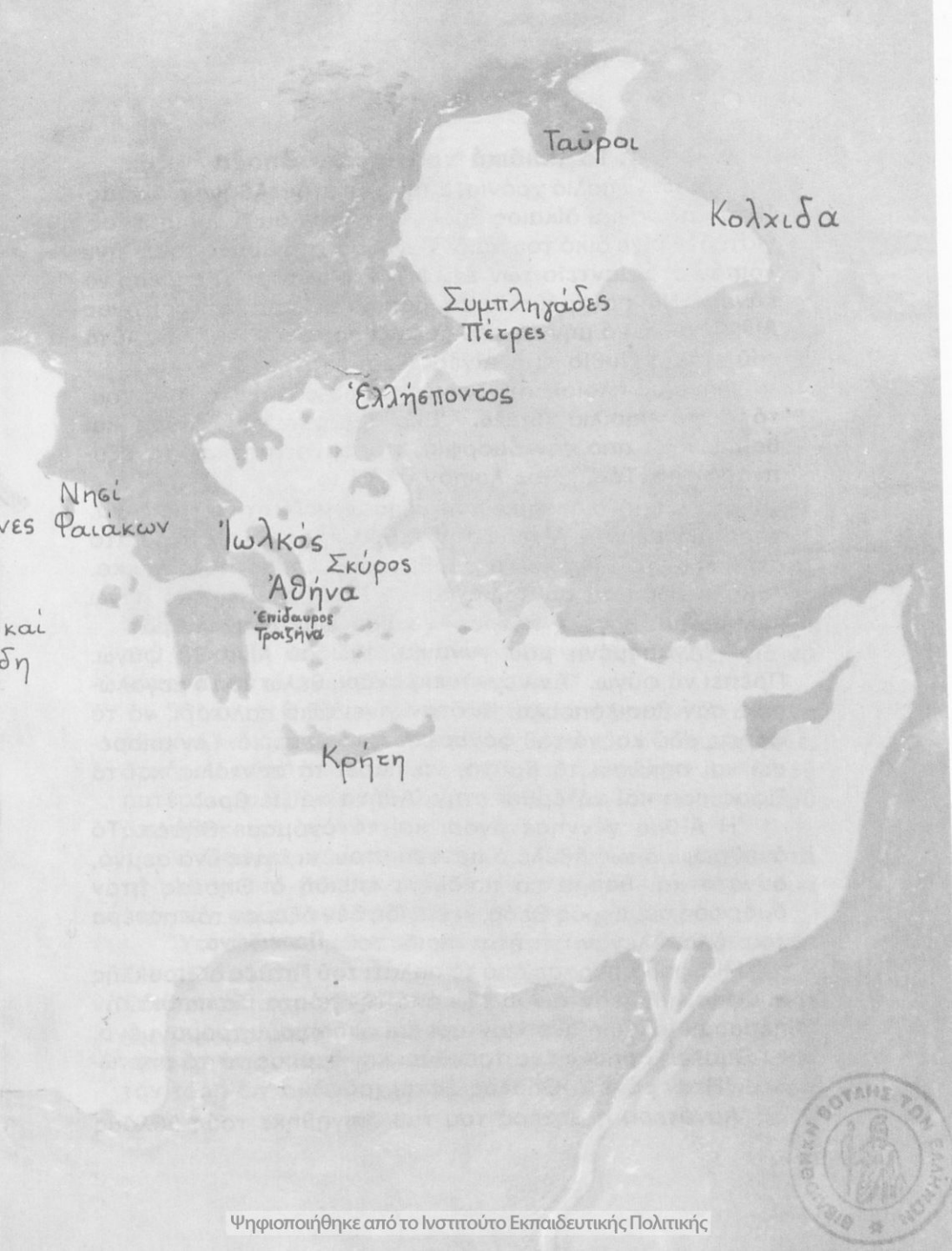
"Εψαξα νά βρῶ τρόπο νά γδάρω τό σκληρό τομάρι του, πράγμα πολύ δύσκολο, γιατί οὔτε ἡ αἰχμή τοῦ βέλους, οὔτε ἡ σφήνα, οὔτε ἡ πέτρα δέν μπορούσαν νά τό τρυπήσουν. Τή στιγμή ἐκείνη, κάποιος θεός μου ἔβαλε τήν ἰδέα νά χρησιμοποίησω τά νύχια τοῦ λιονταριοῦ γιά νά σκίσω τό δέρμα του. Τά κατάφερα τοῦ ξεκόλλησα τό τομάρι του, πού ἦταν πιό σκληρό κι ἀπό τό σίδηρο, καί σκέπασα μ' αὐτό τούς ὤμους μου. Εἶχα ἔτσι μιὰ πανοπλία, πού δέν τήν πέρναγε κανένα ἀνθρωποκτόνο βέλος τῶν ἐχθρῶν.

Θεόκριτος

Χώρα
Ἑσπερίδων

Σελή

Σκύλο
Χάρυ

Ταῦροι

Κολχίδα

Συμπληγάδες
Πέρες

Ἑλλάσποντος

Νησί

Νησί
Φαιάκων

Ἰωλκός

Σκύρος

Ἀθήνα

Ἐπίδαυρος
Τροιζήνα

καί
δη

Κρήτη

Γ' Ο ΘΗΣΕΑΣ

1. Τά παιδικά χρόνια του Θησέα

Στά πολύ παλιά χρόνια, βασιλεύευστήν Ἀθήνα ὁ Αἰγέας. Ἦταν ἄξιος καὶ δίκαιος βασιλιάς. Ἦταν ὅμως λυπημένος, γιὰ δὲν εἶχε δικό του παιδί ν' ἀφήσει στό θρόνο του. Πῆγε λοιπόν στό μαντεῖο τῶν Δελφῶν καὶ ρώτησε τί ἔπρεπε νά κάνει. «Νά παντρευτεῖς τή βασιλοπούλα τῆς Τροιζήνας **Αἶθρα**, ἀλλά νά μὴν τή φέρεις μαζί σου στήν Ἀθήνα». Αὐτά τοῦ εἶπε ἡ Πυθία κι ὁ Αἰγέας ἔτσι ἔκανε.

Πῆγε μέ πλοῖο στήν Τροιζήνα, γιὰ νά ἴδῃ τό φίλο του, τό σοφό βασιλιά **Πιθέα**. Ἐκεῖ γνώρισε τήν Αἶθρα καὶ θαμπώθηκε ἀπό τὴν ὀμορφιά, τὴ σεμνότητα καὶ τὴν ἐξυπνάδα τῆς. Τὴ ζήτησε λοιπόν σέ γάμο.

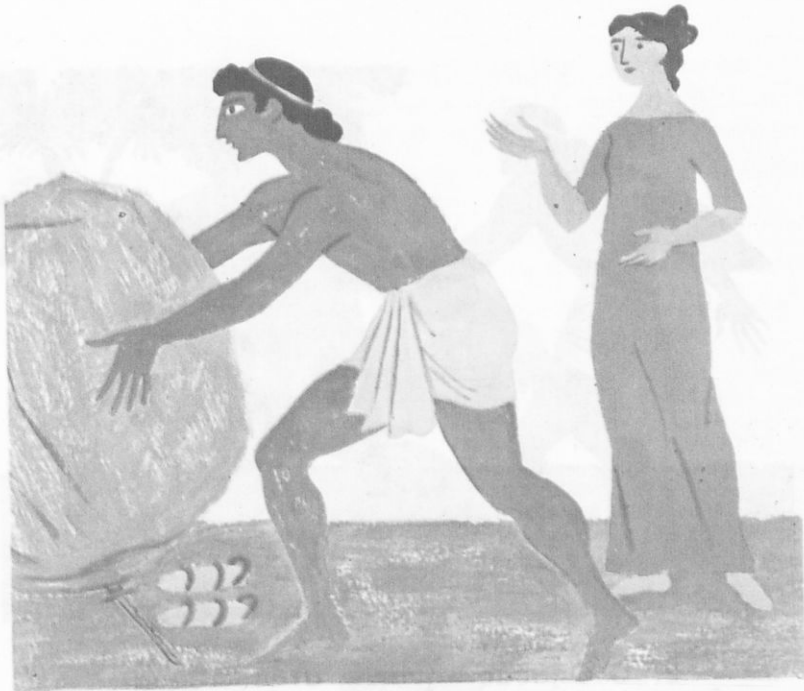
Στό μικρό διάστημα πού ἔζησαν μαζί στήν Τροιζήνα, πῆρε μιά μέρα ὁ Αἰγέας τὴν Αἶθρα καὶ βγῆκαν περίπατο στήν ἐξοχή. Ἐβγαλε τό σπαθί του κι ἔσκαψε ἓνα λάκκο. Ἐβαλε μέσα τὰ σαντάλια καὶ τό ξίφος του κι ἀπό πάνω κύλησε μιά μεγάλη πέτρα. Ὑστερα εἶπε στήν Αἶθρα:

— Ἀγαπημένη μου γυναίκα, ἐγὼ σέ λίγο θά φύγω. Πρέπει νά φύγω. Ἄν γεννήσεις ἀγόρι, θέλω νά τό μεγαλώσεις σάν βασιλόπουλο. Κι ὅταν γίνει ἄξιο παλικάρι, νά τό φέρεις ἐδῶ καὶ νά τοῦ φανερώσεις τό μυστικό. Ἄν μπορέσει καὶ σηκώσει τό βράχο, νά πάρει τὰ σαντάλια καὶ τό ξίφος μου καὶ νά ἔρθει στήν Ἀθήνα νά μέ βρεῖ.

Ἡ Αἶθρα γέννησε ἀγόρι καὶ τό ὀνόμασε Θησέα. Τό ἀνάθρεψε, ὅπως ἤθελε ὁ πατέρας του, κι ἔγινε ἓνα σεμνό, δυνατό καὶ θαρραλέο παιδί. Κι ἐπειδὴ ὁ Θησέας ἦταν ὀμορφος σά μικρός Θεός, κι ἐπειδὴ δὲν ἤξεραν τὸν πατέρα του, ὅλοι ἔλεγαν ὅτι ἦταν παιδί τοῦ **Ποσειδῶνα**.

Μιά φορά πέρασε ἀπό τό παλάτι τοῦ Πιθέα ὁ Ἡρακλῆς κι ἄφησε τὴ λεοντὴ του ἔξω ἀπὸ τὴν πόρτα. Τά παιδιά τὴν πέρασαν γιὰ ἀληθινὸ λιοντάρι καὶ σκόρπισαν τρομαγμένα. Ὁ Θησέας ἄρπαξε ἓνα τσεκούρι καὶ ὄρμησε νά τό σκοτώσει. Ἦταν τότε ὁ Θησέας ἑφτά χρονῶν.

Ἀργότερα ἡ μητέρα του τοῦ διηγήθηκε τοὺς ἀθλους

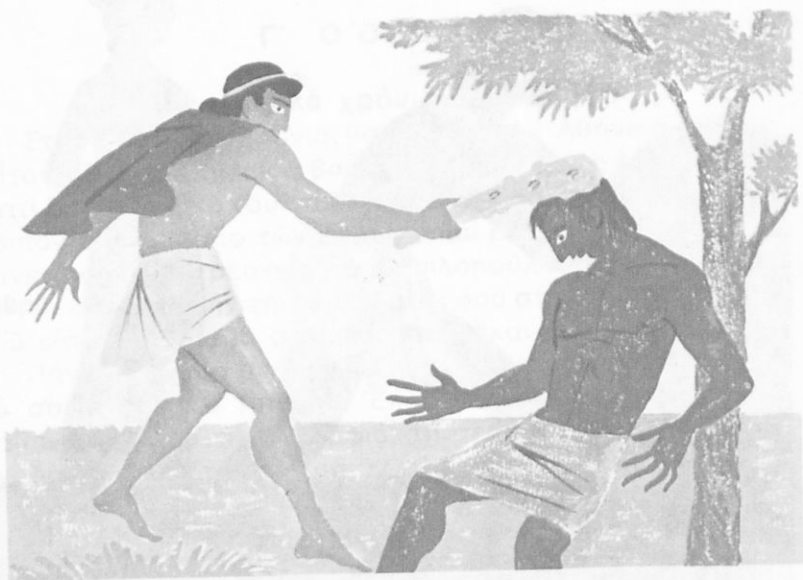
του 'Ηρακλή κι ὁ Θησέας βιαζόταν νά μεγαλώσει, γιά νά κάνει κι αὐτός μεγάλα κατορθώματα.

“Ὅταν ὁ Θησέας ἔγινε δεκαοχτώ χρονῶν, ἦταν ἓνα ἔξυπνο καί δυνατό παλικάρι. Ἡ μητέρα του κατάλαβε τότε, ὅτι ἦταν καιρός νά τοῦ φανερώσει τή μυστική ἐντολή τοῦ πατέρα του. Πῆγαν στό μέρος, ὅπου ἦταν ἡ πέτρα καί τοῦ διηγήθηκε τή συγκινητική ἱστορία.

Ἵ Ἐθησέας σήκωσε εὐκόλα τήν πέτρα καί φόρεσε τά πέδιλα καί τό βασιλικό ξίφος τοῦ πατέρα του. Ἡ μητέρα του τόν καμάρωσε κι ὁ ἴδιος ἦταν ὑπερήφανος.

“Ὑστερα ἐτοιμάστηκε νά φύγει. Βιαζόταν νά γνωρίσει τόν πατέρα του.

Ἵ Ἐπαππούς του τόν συμβούλεψε νά πάει μέ τόκαράβι, γιατί στό δρόμο, ἀπό τήν Ξηρά, θά συναντοῦσε ληστές καί κακούργους. Αὐτό ὅμως ἠθελε κι ὁ Θησέας. Νά καθαρίσει τόν τόπο ἀπ' αὐτούς καί νά πάει δοξασμένος στόν πατέρα του.

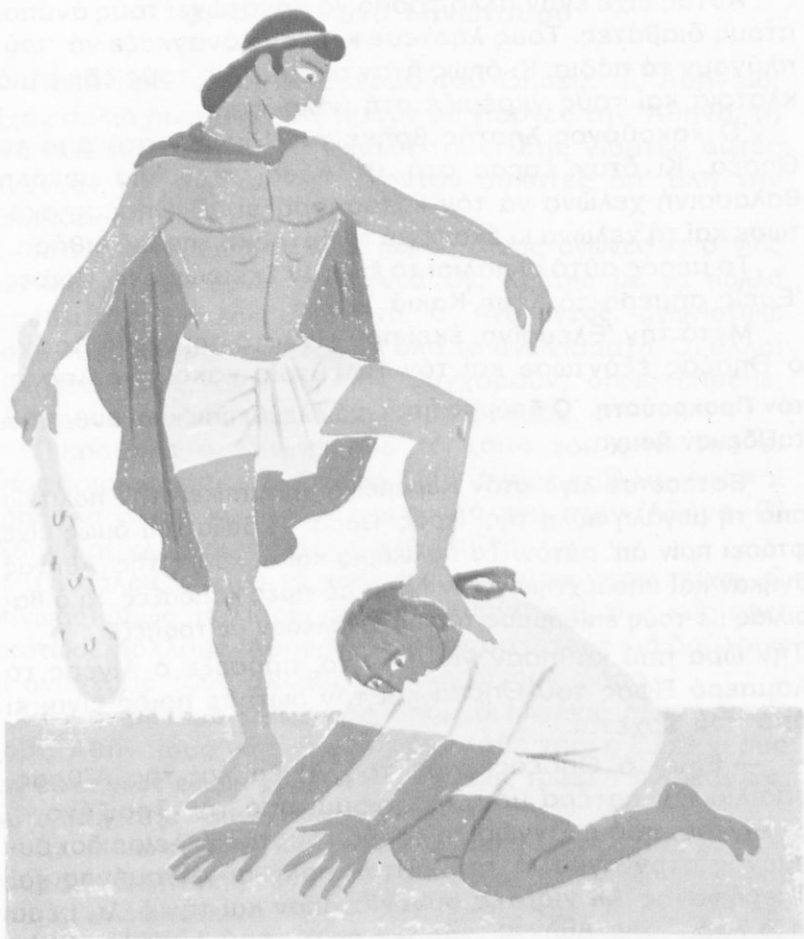
2. 'Ο Θησέας πηγαίνει στην 'Αθήνα

Πέρασε ό Θησέας τό βουνό 'Αραχναίο καί κόντευε νά φτάσει στην 'Επίδαυρο. Σέ μιά στροφή του δρόμου ξεπετάχτηκε μπροστά του ένας θεόρατος άγριάνθρωπος. Φορούσε ένα τομάρι από άρκούδα καί κρατούσε στό χέρι του ένα ρόπαλο. Ήταν ό ληστής **Περιφήτης**. Παραφύλαγε σ' αυτά τά μέρη κι όποιος περνούσε από κεί τόν σκότωνε μέ τό ρόπαλο καί τόν λήστευε.

Μέ τέχνη ό Θησέας του άρπαξε τό ρόπαλο καί τόν θανάτωσε μέ τόν ίδιο τρόπο, πού κι εκείνος θανάτωνε τούς διαβάτες.

Τήν άλλη μέρα πέρασε ό Θησέας από τήν Κόρινθο κι έφτασε στον 'Ισθμό. Όπως ό Θησέας περπατούσε στό δρόμο του, νά καί πηδάει μπροστά του, φωνάζοντας, ένας άγριος γίγαντας. Ήταν ό **Σίνης**. Αυτός λήστευε τούς περαστικούς καί τούς θανάτωνε δένοντας τά πόδια τους από τίς κορυφές δύο πεύκων. 'Ο Θησέας θανάτωσε τό Σίνη

μέ τόν ἴδιο τρόπο.

Μετά τόν Ἴσθμό τόν βρῆκε ἡ νύχτα. Διάλεξε ὁ Θησεάς ἓνα ἤσυχο μέρος, ξάπλωσε καί κοιμήθηκε. Μέ τό φῶς τῆς αὐγῆς ξύπνησε καί συνέχισε τό δρόμο του.

Λίγο πιό μπροστά ἀπό τά Μέγαρα ἦταν κάτι βράχια πού κατέβαιναν ἀπότομα πρὸς τή θάλασσα. Πάνω σ' αὐτά εἶχε τό στέκι του ἓνας τρομερός κακοῦργος, ὁ **Σκεῖρωνας**.

Αυτός είχε έναν άλλο τρόπο νά θανατώνει τούς άνύποπτους διαβάτες. Τούς λήστευε καί τούς ανάγκαζε νά τού πλύνουν τά πόδια. Κι ὅπως ἦταν σκυμμένοι, τούς ἔδινε μιά κλοτσιά καί τούς γκρέμιζε στή θάλασσα.

Ὁ κακοῦργος ληστής βρῆκε τόν ἴδιο θάνατο ἀπό τό Θησέα. Κι ὅταν ἔπεσε στή θάλασσα, πῆγε μιά μεγάλη θαλασσινή χελώνα νά τόν κατασπαράξει. Ὁ Θησέας σκότωσε καί τή χελώνα κι ἔκανε μέ τό ὄστρακό της μιά κιθάρα.

Τό μέρος αὐτό οἱ παλιοί τό ἔλεγαν Σκειρωνίδες Πέτρες. Ἔμεῖς σήμερα τό λέμε Κακιά Σκάλα.

Μετά τήν Ἐλευσίνα, ἐκεῖ πού εἶναι τό σημερινό Δαφνί, ὁ Θησέας ἐξόντωσε καί τόν τελευταῖο κακοῦργο ληστή, τόν **Προκρούστη**. Ὁ δρόμος ἦταν πιά ἐλεύθερος κι οἱ ἄνθρωποι ταξίδευαν ἤσυχα.

Ἐφτασε σέ λίγο στόν Κεραμεικό καί μπῆκε στήν πολιτεία ἀπό τή μεγάλη πύλη τῆς Ἱερᾶς Ὀδοῦ. Ἡ δόξα του ὅμως εἶχε φτάσει πρὶν ἀπ' αὐτόν. Τά παλικάρια καί οἱ κόρες τῆς Ἀθήνας βγῆκαν καί ὑποδέχτηκαν τόν ἥρωα μέ τιμές καί δόξες. Κι ὁ βασιλιάς μέ τούς ἐπίσημους τόν προσκάλεσαν σέ τραπέζι.

Τήν ὥρα πού κάθησαν γιά φαγητό, πρόσεξε ὁ Αἰγέας τό λαμπερό ξίφος τοῦ Θησέα καί τόν ρώτησε ποιός εἶναι κι ἀπό ποῦ ἔρχεται.

— Εἶμαι ὁ Θησέας, γιός τοῦ Αἰγέα καί τῆς Αἴθρας, βασιλιά καί πατέρα μου, κι ἔρχομαι ἀπό τήν Τροιζήνα. Ὁ Αἰγέας, πού ἀναγνώρισε τό γιό του, τόν ἔκλεισε δακρυσμένος στήν ἀγκαλιά του. Ἦταν πολύ συγκινημένος καί ὑπερήφανος. Οἱ γιορτές συνεχίστηκαν καί τήν ἄλλη μέρα κι ὁ λαός τῆς Ἀθήνας χάρηκε πολύ, πού ὁ Αἰγέας τούς χάριζε, γιά διάδοχό του, ἕναν ἥρωα.

Ἐρώτηση:

Γιατί χάρηκαν οἱ Ἀθηναῖοι, ὅταν ἦρθε ὁ Θησέας;

3. Φόρος στο Μινώταυρο

Πολύ πριν από τον έρχομό του Θησέα, οι 'Αθηναίοι είχαν παλιά συνήθεια, νά τιμούν μέ γιορτές τήν 'Αθηνά, τή θεά πού προστάτευε τήν πόλη τους. Στίς γιορτές αυτές γίνονταν καί αγώνες κι έρχονταν άθλητές άπ' όλη τήν 'Ελλάδα.

Μιά χρονιά λοιπόν έλαβε μέρος στους αγώνες κι ό γιός του Μίνωα, του δυνατού βασιλιά τής Κρήτης μέ τά πολλά καράβια. Τό βασιλόπουλο αυτό, ό **'Ανδρόγεος**, αγωνίστηκε πολύ καλά κι ήρθε πρώτος σέ όλα τά αγωνίσματα. Οί άλλοι άθλητές όμως, αντί νά τόν συγχαρούν, όπως έπρεπε, φθόνησαν τή δόξα του καί τόν σκότωσαν.

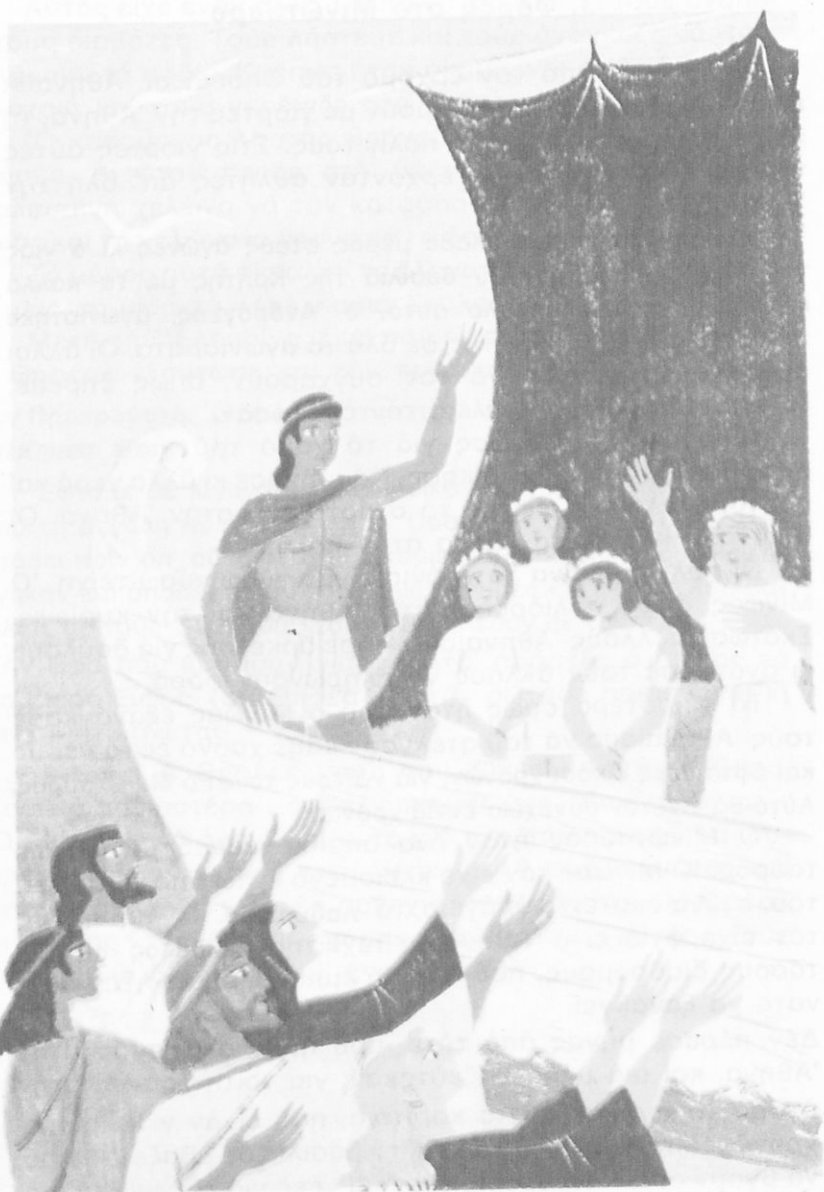
Πικράθηκε ό Μίνωας γιά τό χαμό του γιου του κι άποφάσισε νά πάρει έκδίκηση. Ναυπήγησε κι άλλα γερά καί γρήγορα πλοία κι έφερε τό στρατό του στήν 'Αθήνα. Οί 'Αθηναίοι κλείστηκαν μέσα στήν πόλη.

Οί πόλεις εκείνα τά χρόνια είχαν γύρω γύρω τείχη. 'Ο Μίνωας όμως πολιορκήσε τήν 'Αθήνα καί τήν κυρίεψε. Σκότωσε πολλούς 'Αθηναίους, πήρε αρκετούς γιά δούλους κι άνάγκασε τούς άλλους νά πληρώνουν φόρο.

Τό χειρότερο όμως ήταν πού ό Μίνωας εξανάγκασε τούς 'Αθηναίους νά του στέλνουν κάθε χρόνο έφτά νέους καί έφτά νέες είκοσι χρονών, γιά νά τούς τρώει ό **Μινώταυρος**. Αυτό θά γινόταν συνέχεια έννιά χρόνια.

'Ο Μινώταυρος ήταν ένα άπαίσιο τέρας μέ κεφάλι ταύρου. 'Ο Μίνωας τόν είχε κλεισμένο κάτω άπό τό παλάτι του, σ' ένα σκοτεινό υπόγειο, τό **Λαβύρινθο**. Τό Λαβύρινθο τόν είχε φτιάξει ό 'Αθηναίος τεχνίτης **Δαίδαλος** κι είχε τόσους διαδρόμους, πού όποιος εμπαινε μέσα, ήταν αδύνατο νά ξαναβγει.

Δέν πέρασε μήνας άπό τότε πού ήρθε ό Θησέας στήν 'Αθήνα, καί μία μέρα μαζεύτηκαν, γιά τρίτη χρονιά, στήν αγορά τά άγόρια καί τά κορίτσια, πού είχαν γίνει είκοσι χρονών. Μπροστά στό λαό καί τό βασιλιά θά έβαζαν κληρο, νά βγοῦν σί δεκατέσσερις νέοι καί νέες γιά τό Μινώταυρο.

Στήν παραλία ήταν έτοιμο τό καράβι μέ τά μαῦρο πανιά.
“Όλος ό κόσμος ήταν δακρυσμένος.

Προτοῦ ἀρχίσει ή κλήρωση, βγήκε μπροστά ό Θησέας
καί εἶπε:

— Ἰθηναῖοι, μεγάλη ἀδικία γίνεται στή χώρα μας. Ζητώ τήν
ἀδειά σας νά πάω στήν Κρήτη, γιά νά σκοτώσω τό Μινώ-
ταυρο.

— Παιδί μου, ἐσύ εἶσαι διάδοχος τοῦ θρόνου. Ἄν σκοτω-
θεῖς θά μείνει ή Ἰθήνα χωρίς βασιλιά, τοῦ εἶπε ό Αἰγέας.

— Βασιλιά Αἰγέα, καλύτερα νά σκοτωθῶ, παρά νά γίνω
βασιλιάς καί νά στέλνω τά παιδιά τῆς Ἰθήνας στό Μινώ-
ταυρο.

“Υστερα εἶπε σέ κείνους, πού τραβοῦσαν τούς
κλήρους:

— Ὁ πρῶτος κληρὸς εἶναι δικός μου. Νά κληρωθοῦν ἄλλοι
ἔξι.

Ὁ Αἰγέας θαύμασε τήν παλικαριά τοῦ γιοῦ του καί συγκι-
νημένος εἶπε:

— Παιδιά μου, νά πᾶτε στό καλό. Κι ἄν γυρίσετε ζωντανά,
μήν ξεχάσετε νά βάλετε στό πλοῖο ἄσπρα πανιά.

“Ὡστε λοιπόν θά πήγαινε ἐκείνη τή χρονιά στήν Κρήτη
κι ό ἥρωας Θησέας! Τά δάκρυα τοῦ κόσμου σταμάτησαν.
Στίς ψυχές τους, σάν ἄσπρο περιστέρι, φώλιασε ή ἐλπίδα.

4. Ὁ Θησέας σκοτώνει τό Μινώταυρο.

Αὐτή τή φορά, στό πλοῖο μέ τά μαῦρα πανιά δέν
ἀκούγονταν κλάματα. Ὁ Θησέας τούς ἔδινε θάρρος κι ὅλα
τά παιδιά εἶχαν μιά ἐλπίδα, πώς θά γύριζαν πάλι. Ἐφτασαν
στήν Κρήτη πρῶι κι ό Θησέας ζήτησε νά τόν πᾶνε ἀμέσως
στό βασιλιά. Ἦθελε νά τοῦ μιλήσει.

Τούς δέχτηκε ό Μίνωας καθισμένος σ' ἕναν ψηλό
πέτρινο θρόνο. Ἦταν ἐκεῖ καί ἄλλοι ἐπίσημοι καί ή Ἰ**Αριάδ-**
νη, ή κόρη τοῦ Μίνωα. Τότε ό Θησέας εἶπε:

— Βασιλιά τῆς Κρήτης, πολλούς νέους τῆς Ἰθήνας ἔριξες
ῶς τώρα στό Λαβύρινθο. Αὐτή τή φορά ἤρθα κι ἐγώ, ό

Θησέας, ὁ γιὸς τοῦ Αἰγέα. Ἦρθα νὰ παλεψῶ μὲ τὸ Μινώταυρο. Ἐὰν τὸν νικήσω, νὰ μᾶς ἀφήσεις νὰ γυρίσουμε στὴν πατρίδα μας. Ἐὰν νικηθῶ, ἄς χαθοῦμε ὅλοι.

Ἦξερε ὁ Μίνωας πῶς ὁ Μινώταυρος ἦταν ἀνίκητος καὶ εἶπε:

— Θησέα, σοῦ δίνω τὸ λόγο μου πῶς, ἂν σκοτώσεις τὸ Μινώταυρο καὶ βγεις μὲ τοὺς συντρόφους σου ἀπὸ τὸ Λαβύρινθο, θὰ σᾶς ἀφήσω νὰ γυρίσετε στὴν Ἀθήνα. Κι οὔτε θὰ ξαναζητήσω ἄλλους νέους.

Αὐτὰ εἶπε ὁ Μίνωας κι ἔδωσε διαταγὴ νὰ τοὺς ὀδηγήσουν στὸ Λαβύρινθο. Ἡ Ἀριάδνη συμπάθησε τὸ ὄμορφο καὶ γενναῖο παλικάρι, λυπήθηκε τὰ νέα παιδιὰ τῆς Ἀθήνας καὶ θέλησε νὰ τοὺς βοηθήσει. Τῆ στιγμὴ λοιπὸν πού κατέβαιναν τίς σκάλες, πλησίασε τὸ Θησέα καὶ τοῦ εἶπε:

— Θησέα, πάρε αὐτὸ τὸ κουβάρι κι ὅταν θὰ μπεῖτε στὸ Λαβύρινθο, δέσε τὴν ἄκρη του στὴ θύρα. Ὅσο προχωρεῖς νὰ τὸ ξετυλίγεις. Ἐὰν σκοτώσεις τὸ Μινώταυρο, νὰ τὸ τυλίγεις πάλι, γιὰ νὰ βρεῖς τὴν πόρτα νὰ βγεις. Τοῦ εὐχήθηκε καλὴ τύχη κι ἔφυγε.

Τοὺς ἔβαλαν στὸ Λαβύρινθο. Ὁ Θησέας ἔκανε ὅ,τι τοῦ εἶπε ἡ Ἀριάδνη. Προχώρησαν στοὺς σκοτεινοὺς διαδρόμους. Μπροστὰ πήγαινε ὁ Θησέας. Ἐφτασαν σ' ἓνα μέρος πού φωτιζόταν λίγο ἀπὸ μιά τρύπα. Τοὺς μυρίστηκε ὁ πεινασμένος Μινώταυρος, ἄρχισε νὰ μουγκρίζει καὶ νὰ ἔρχεται καταπάνω τους.

Ὁρμησε πρῶτος ὁ Θησέας κι ἄρπαξε τὸ τέρας ἀπὸ τὰ κέρατα. Πάλεψαν πολλὴ ὥρα. Ὁ ἥρωας μὲ τέχνη καὶ δύναμη κούρασε τὸ θηρίο, τὸ ἔριξε κάτω καὶ τὸ σκότωσε.

Τυλίγοντας ὕστερα τὸ κουβάρι (**τὸ μίτο τῆς Ἀριάδνης**) βγήκαν ὅλοι χαρούμενοι στὸ φῶς.

Ὁ Μίνωας θαύμασε τὸ θάρρος καὶ τὴν παλικαριά τοῦ Θησέα καὶ κράτησε τὸ λόγο του.

Ἑρώτηση: Πόσες καλές πράξεις ὑπάρχουν σ' αὐτὸ τὸ μάθημα;

5. Ἡ βασιλεία τοῦ Θησέα κι ὁ θάνατός του

Ὁ Θησέας μέ τούς νέους καί τίς νέες ἀνέβηκαν στό καράβι καί ξανοίχτηκαν στό γαλανό πέλαγο. Γέλια πολλά καί τραγούδια κι ἡ χαρά, σάν δελφίни, συνόδευε τό γοργό τους καράβι. Περνοῦσαν κοντά ἀπό νησιά κι ἕνα ἕνα τ' ἄφηναν πίσω τους.

Ἔτσι ἔφτασαν στό ἱερό νησί Δῆλο. Ἐκεῖ σταμάτησαν κι ἔκαναν εὐχαριστήρια θυσία στόν Ἀπόλλωνα. Μετά χόρεψαν ἕναν καινούριο χορό, μέ μπερδεμένα βήματα, σάν τό μπερδεμένο Λαβύρινθο. Αὐτός ὁ χορός λέγεται **γέρανος**. Στήν ἀκροθαλασσιά, πάνω σ' ἕνα βράχο ψηλό, ὁ γερο-Αἰγέας ἀγνάντευε τό πέλαγος καί περίμενε. Καί νά! σ' ἄσπρα κύματα πέρα, βλέπει τό πλοῖο νά γυρίζει μέ μαῦρα πανιά. Γιατί ὁ Θησέας καί οἱ σύντροφοί του, ἀπ' τήν πολλή τους τή χαρά, λησμόνησαν νά βάλουν στό πλοῖο τ' ἄσπρα πανιά τῆς χαρᾶς.

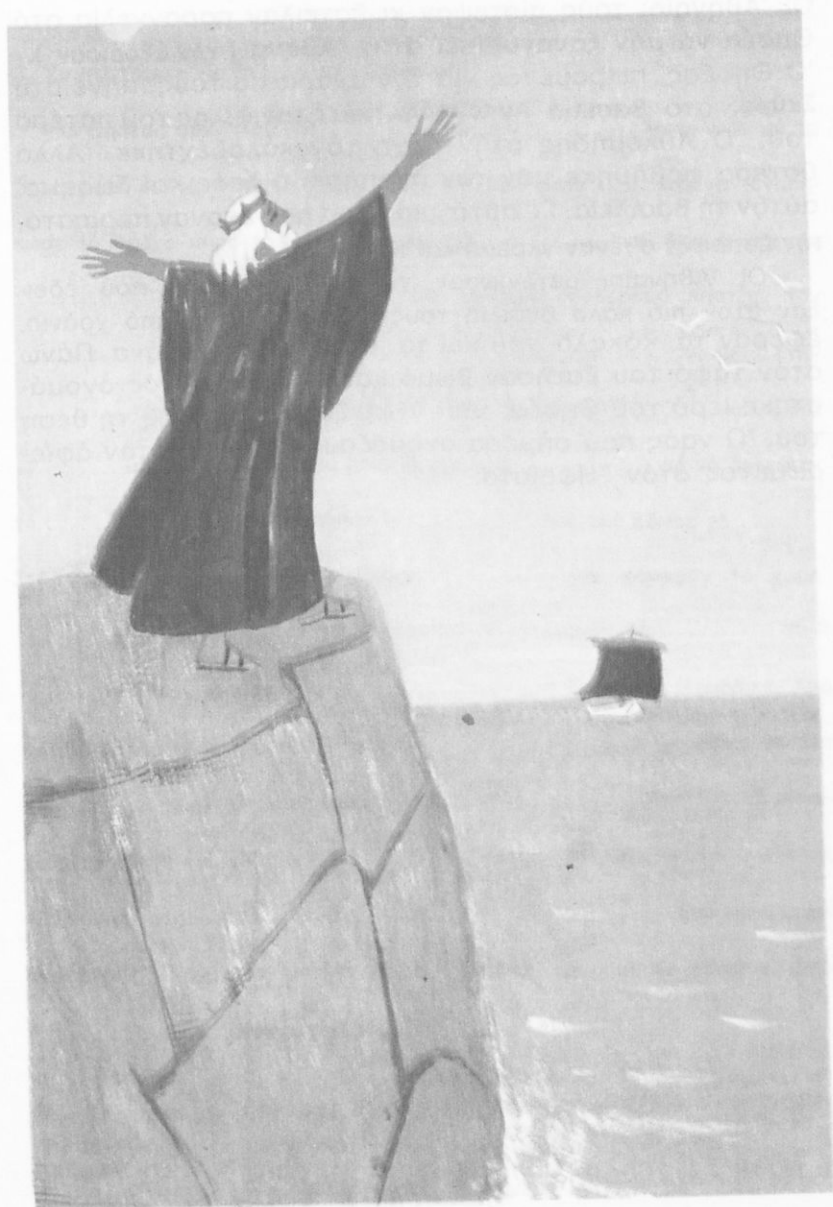
Βρυσούλες ἔγιναν τά μάτια τοῦ Αἰγέα ἀπό τή μαύρη ἀπελπισία κι ἔπεσε στή θάλασσα καί πνίγηκε. **Αἰγαῖο πέλαγος** ὀνομάστηκε ἀπό τότε ἡ θάλασσα.

Ὁ Θησέας λυπήθηκε κατάκαρδα γιά τό λάθος του κι ἔκλαψε γιά τόν ἄδικο θάνατο τοῦ πατέρα του. Τό ἴδιο ἔκλαψαν καί οἱ Ἀθηναῖοι. Ὅμως ἡ ψυχή τους ἦταν καί γεμάτη χαρά, πού σώθηκαν τά παιδιά τους γιά πάντα. Καί ἀνακήρυξαν τό Θησέα βασιλιά τῆς Ἀθήνας.

Ὁ Θησέας, ὅσα χρόνια βασιλεψε, ἦταν δίκαιος καί καλός πατριώτης. Ἐνωσε τίς δώδεκα πόλεις τῆς Ἀττικῆς σ' ἕνα κράτος κι ὄρισε πρωτεύουσα τήν Ἀθήνα. Αὐτή ἡ ἔνωση ὀνομάστηκε. **Συνοικισμός**. Κι ἐπειδὴ ὅλοι ἦταν εὐχαριστημένοι, καί γιά νά θυμοῦνται τό γεγονός, ἔκαναν κάθε χρόνο μιά μεγάλη γιορτή, τὰ **Παναθήναια**. Τό Κράτος, μετά τό Συνοικισμό, ἔγινε μεγάλο, πλούσιο καί δυνατό. Ὁ Θησέας μέ τό στρατό του βγῆκε πολλές φορές ἔξω ἀπό τήν Ἀττική, γιά νά βοηθήσει τούς φίλους τῆς Ἀθήνας καί νά τιμωρήσει τούς ἐχθρούς της.

Μιά φορά πού ἀπουσίαζε, οἱ ἐχθροί του πού ἤθελαν νά τοῦ πάρουν τή βασιλεία, τόν κατηγορήσαν στούς Ἀθηναίους.

Οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς πίστεψαν κι ἔστειλαν παραγγελία στό Θεσέα νά μὴν ξαναγυρίσει στήν Ἀθήνα (**τόν ἐξόρισαν**). Ὁ Θεσέας, πικραμένος γιά τήν ἀχαριστία τους, πῆγε στή **Σκύρο**, στό βασιλιά **Λυκομήδη**, πού ἦταν φίλος τοῦ πατέρα του. Ὁ Λυκομήδης στήν ἀρχή τόν καλοδέχτηκε. Ἀλλά ὕστερα φοβήθηκε μὴν τόν ἀγαπήσει ὁ λαός καί δώσει σ' αὐτόν τή βασιλεία. Γι' αὐτό, μιά μέρα πού ἔκαναν περίπατο, τόν ἔσπρωξε σ' ἓναν γκρεμό καί τόν σκότωσε.

Οἱ Ἀθηναῖοι μετάνιωσαν γιά τήν ἀχαριστία πού ἔδειξαν στόν πῖο καλό βασιλιά τους. Γι'αὐτό, ὕστερ'ἀπό χρόνια, ἔφεραν τὰ κόκαλά του καί τὰ ἔθαψαν στήν Ἀθήνα. Πάνω στόν τάφο του ἔστησαν βωμό καί ὁ χῶρος αὐτός ὀνομάστηκε ἱερό τοῦ Θεσέα. Δέ γνωρίζουμε ἀκριβῶς τή θέση του. Ὁ ναός πού σήμερα ὀνομάζουμε Θεσεῖο ἦταν ἀφιερωμένος στόν Ἥφαιστο.

ΕΡΓΑΣΙΕΣ

A. Συμπλήρωσε τις λέξεις που λείπουν.

Ὁ Θησεύς ἦταν γιός τῆς ..... καί τοῦ ..... Μεγάλωσε μέ τή μητέρα του καί τόν παπού του ..... Ὄταν ἔγινε ..... χρονῶν ἀνασηκώσε τό θράχο πῆρε τό ..... καί τά ..... καί ἔφυγε γιά τήν ..... Καθάρισε τό δρόμο ἀπό τέσσερις φοβερούς ληστές: τόν ..... τό ..... τό ..... καί τόν ..... Στήν ..... τόν ὑποδέχτηκαν μέ τιμές. Πῆγε μέ ἔφτά ..... καί ἔφτά ..... στήν ..... πού ἦταν βασιλιάς ὁ ..... γιά νά σκοτώσει τό ..... Τόν βοήθησε ἡ ..... πού τοῦ ἔδωσε τό ..... Στό γυρισμό πέρασαν ἀπό τό νησί ..... καί χόρεψαν τό χορό ..... Ἀπό τή χαρά τους ξέχασαν ν' ἀλλάξουν τά ..... κι ὁ ..... ὅταν τά εἶδε πάλι ..... ἔπεσε στή θάλασσα καί πνίγηκε. Ἀπό τότε ἡ θάλασσα αὐτή ὀνομάζεται ..... Μετά τόν ἀδικο θάνατο τοῦ ..... ὁ Θησεύς ἔγινε βασιλιάς στήν ..... Ἔνα ἀπό τά σπουδαιότερα ἔργα του εἶναι ὁ ..... Ὑστερα ἀπό λίγα χρόνια ὁ Θησεύς ἐξορίστηκε στή ..... Ὁ ..... τόν ἔσπρωξε σ' ἕνα γκρεμό καί σκοτώθηκε. Ἀργότερα μετέφεραν τά κόκαλά του, καί τά ἔθαψαν στήν ..... Πάνω στόν τάφο του χτίστηκε τό .....

B. Ἐνωσε μέ γραμμές τίς λέξεις πού ταιριάζουν.

Σκείρωνας	λαβύρινθος
Δελφοί	μίτος
Δαίδαλος	ληστής

Ἀριάδνη
Παναθήναια
Αἰγέας
Πιτθέας

Τροιζήνα
γιορτή
μαντεῖο
Σούνιο

Γ. Ἀκροστιχίδα

1. — — — — —	1. Ἀπό κεί πέρασε ὁ Θησέας καί μπήκε στήν Ἀθήνα
2. — — — — —	2. Αὐτή βοήθησε τό Θησέα
3. — — — — —	3. Στενό ανάμεσα σέ δύο θάλασσες
4. — — — — —	4. Σ' αὐτό τό νησί χόρεψαν τό γέρανο
5. — — — — —	5. Βασιλόπουλο - πρωταθλητής
6. — — — — —	6. Μέσα σ' αὐτόν ζοῦσε τό τέρας
7. — — — — —	7. Ἐφτιαξε μ' αὐτό ὁ Θησέας κιθάρα
8. — — — — —	8. Ἔτσι ὀνομάστηκε ἡ ἔνωση τῶν πόλεων τῆς Ἀττικῆς

Δ. Σωστό — Λάθος

Στό κενό τετράγωνο σημείωσε Σ γιά τίς σωστές καί Λ γιά τίς λαθεμένες προτάσεις

- Ἐνα πλοῖο μέ μαῦρα πανιά ἔφερε τά κόκκαλα τοῦ Θησέα ἀπό τή Σκύρο στήν Ἀθήνα.
- Τό μαντεῖο τῶν Δελφῶν ἔδωσε χρησμό στόν Ἀνδρόγεο νά πάρει γυναίκα του τήν Αἴθρα.
- Ὁ Θησέας προτίμησε νά ἔλθει ἀπό τήν Τροιζήνα στήν Ἀθήνα ἀπό τήν Ξηρά, γιά νά καθαρίσει τό δρόμο ἀπό τοὺς ληστές.

Ε. Ποιά είναι ή σωστή λέξη; Ύπογράμμισέ την.

1. 'Ο Θησέας είχε μητέρα α) τήν "Αλκηστη, β) τήν Αϊθρα, γ) τήν 'Αριάδνη;
2. 'Ο Μίνωας πολιορκήσε α) τήν Τροιζήνα, β) τήν 'Ελευσίνα, γ) τήν 'Αθήνα;
3. "Έργο του Θησέα ήταν α) ή 'Ιερά 'Οδός, β) τό Θησείο, γ) ό Συνοικισμός;
4. 'Ο γέρανός είναι α) κιθάρα, β) χορός, γ) ξίφος;
5. Τό Θησείο είναι α) τάφος, β) τείχος, γ) ναός;

ΣΤ. Έρωτήσεις:

1. Γιατί ό Θησέας είναι ήρωας;
2. Ποιά πράξη του Θησέα θαυμάζεις πιά πολύ;
3. Οι 'Αθηναίοι έξόρισαν τό Θησέα γιατί ύστερα μετάνιωσαν;
4. Ποιό ήταν τό σπουδαιότερο έργο του Θησέα, όταν ήταν βασιλιάς στην 'Αθήνα;

ΔΙΑΒΑΣΕ ΚΙ ΑΥΤΟ

Ο ΜΙΝΩΑΣ ΘΑΛΑΣΣΟΚΡΑΤΟΡΑΣ

'Ο Μίνωας είναι ό παλιότερος, άπ' όσους έχουμε άκουστά, πού άπόχτησε μεγάλη ναυτική δύναμη. Μέ αύτή κυριάρχησε στις περισσότερες έλληνικές θάλασσες. Κυρίεψε τίς Κυκλάδες κι έδιωξε τούς Κάρες.

Στίς περισσότερες άπ' αυτές έγκατέστησε άποικίες κι έβαλε ήγεμόνες τούς γιούς του. Ξεκαθάρισε τίς θάλασσες άπό τούς πειρατές καί τούς κουρσάρους καί μετέφερε χωρίς κίνδυνο τά εισοδήματα άπό τίς άποικίες στην Κρήτη.

Θουκυδίδης (Έλεύθερη άπόδοση Κ. Καλαπανίδα).

Δ' Ο ΙΑΣΟΝΑΣ ΚΑΙ Η ΑΡΓΟΝΑΥΤΙΚΗ ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ

1. 'Ο 'Ιάσωνας στό Πήλιο

'Επάνω στό Πήλιο λειτουργούσε τότε ένα παράξενο σχολείο, πού είχε δάσκαλο τό σοφό **κένταυρο Χείρωνα**. Τά μαθήματα γίνονταν σέ μιά μεγάλη σπηλιά ή μέσα στά σκιερά δάση καί πλάι στίς δροσερές πηγές. Οί μαθητές ήταν άρχοντόπουλα τής 'Ελλάδας καί σπούδαζαν εκεί, μακριά από τούς γονεΐς τους, ώσπου νά γίνουν εΐκοσι χρονών. 'Ο 'Ηρακλής, ό 'Αχιλλέας, ό 'Ασκληπιός ήταν μαθητές του Χείρωνα.

"Ένα πρωι, είδαν έναν άνθρωπο νά έρχεται κρατώντας από τό χέρι ένα παιδί. "Έκανε νόημα ό Χείρωνας στους μαθητές του κι εκείνοι έξαφανίστηκαν μέσα στό δάσος. "Υστερα πήγε πρός τόν ξένο καί τόν χαιρέτησε μέ σεβασμό.

— Βασιλιά τής 'Ιωλκού, δίκαιε Αΐσωνα, καλώς όρισες.

— Σοφέ καί τίμιε δάσκαλε, του είπε ό Αΐσωνας, σου έφερα τό γιό μου **'Ιάσωνα**, νά τόν μεγαλώσεις καί νά τόν μορφώσεις."Όμως δέν πρέπει νά μάθει κανένας ότι βρίσκεται έδω.

— Βασιλιά μου, ξέρω τήν ιστορία σου καί τά βάσανά σου. "Άφησε τόν 'Ιάσωνα σέ μένα καί φύγε γρήγορα. 'Ο Αΐσωνας έφυγε κι ό Χείρωνας πήρε τό παιδί στήν άγκαλιά καί του γλυκομίλησε. 'Ο 'Ιάσωνας δέ φοβήθηκε καθόλου.

'Ο **Αΐσωνας** ήταν βασιλιάς στήν 'Ιωλκό. 'Ο αδελφός του όμως, ό **Πελλίας**, του πήρε τή βασιλεία μέ τή βία. 'Ο Αΐσωνας πήρε τόν 'Ιάσωνα κι έφυγε κρυφά. "Όλη τή νύχτα περπατούσε κι έτσι ξημερώθηκε στόν κένταυρο Χείρωνα.

Σ' αυτό τό σχολείο μεγάλωσε ό 'Ιάσωνας, χωρίς νά ξέρει ποιός είναι. "Ήταν πρώτος στ' άγωνίσματα καί στά γράμματα. "Ό,τι έλεγε ό δάσκαλος τό μάθαινε εύκολα καί τό θυμόταν πάντα. "Ήταν ένα ώραίο παλικάρι κι ό Χείρωνας

τόν ἀγαποῦσε. Ὄταν ὁ Ἰάσωνας ἔγινε εἴκοσι χρονῶν, τόν πῆρε ὁ Χεῖρωνας παράμερα καί τοῦ εἶπε τήν ἱστορία τῆς γενιᾶς του. Στό τέλος τοῦ εἶπε:

— Παλικάρι μου, τώρα ξέρεις ποιός εἶσαι. Πήγαινε λοιπόν νά βρεῖς τήν πατρίδα σου καί νά πάρεις τό θρόνο τοῦ πατέρα σου. Συγκινήθηκε πολύ ὁ Ἰάσωνας. Χαιρέτησε μέ σεβασμό τό δάσκαλό του κι ἔφυγε.

Ἑρωτήσεις: 1. Τί καλά εἶχε τό σχολεῖο τοῦ Χεῖρωνα;

2. Γιατί ὁ Αἴσωνας πήγε κρυφά τό γιό του στό Χεῖρωνα;

3. Γιατί συμπαθοῦμε τόν Ἰάσωνα, τόν Αἴσωνα καί τό Χεῖρωνα;

2. 'Ο 'Ιάσοντας μαθαίνει γιά τό χρυσόμαλλο δέρμα

Στό δρόμο ό 'Ιάσοντας συνάντησε ένα πλημμυρισμένο ποτάμι. Δέν είχε γεφύρι καί μπήκε στό νερό, νά τό περάσει μέ τά πόδια. Τότε άκουσε πίσω του μιά φωνή:

— Βοήθησέ με, παλικάρι μου, νά περάσω κι εγώ.

Γύρισε ό 'Ιάσοντας κι είδε μιά γριούλα. Τή σήκωσε στά χέρια του καί τήν πέρασε πέρα. Βγήκε όμως μ' ένα σάνδαλο, γιατί τό άλλο του τό πήρε τό ποτάμι.

“Όταν άφησε τή γριούλα στήν άχθη, αὐτή μεταμορφώθηκε σέ ώραία γυναίκα, μέ θεϊκά φορέματα καί χρυσή κορώνα στά μαλλιά της.

— Δέ μέ γνωρίζεις, 'Ιάσωνα; ρώτησε μέ γλυκό χαμόγελο.

— Είσαι ή θεά “Ηρα, πού προστατεύεις τήν πατρίδα μου, άπάντησε ό 'Ιάσοντας, πού τή γνώρισε άμέσως.

— “Άκουσε, 'Ιάσωνα, νά σοῦ πῶ μιά ιστορία. Στό τέλος θά καταλάβεις, γιατί σοῦ τήν είπα.

«'Ο βασιλιάς του 'Ορχομενου **'Αθάμας** είχε μέ τή γυναίκα του, τή **Νεφέλη**, δυό χαριτωμένα παιδιά, τό **Φρίξο** καί τήν **'Ελλη**. 'Ο 'Αθάμας όμως έγκατέλειψε τή Νεφέλη (τή χώρισε) καί πήρε δεύτερη γυναίκα, τήν **'Ινώ**. 'Από τήν άρχή ή μητριά δέν άγαπούσε τά δυό παιδιά· κι άργότερα, όταν άπόκτησε δυό δικά της, μίσησε τό Φρίξο καί τήν “Ελλη.

'Εφάρμοσε τότε ένα σατανικό σχέδιο, γιά νά τά έξο-ντώσει: “Επεισε τίς γυναίκες του 'Ορχομενου νά καθουρντίσουν τό σιτάρι, πού οί άντρες τους θά έσπερναν, γιατί έτσι θά είχαν μεγαλύτερη παραγωγή. Τό καθουρντισμένο σιτάρι φυσικά δέ φύτρωσε. 'Ο λαός άρχισε νά πεινά.

'Ο 'Αθάμας έστειλε τότε άνθρώπους στό μαντείο τῶν Δελφῶν νά ρωτήσουν τί έπρεπε νά κάνουν. 'Η 'Ινώ όμως δωροδόκησε τούς άπεσταλμένους καί τούς άνάγκασε νά πουν ψεύτικο χρησμό, ότι δηλαδή θά καρποφορούσε πάλι ή γη, άν θυσιαζόταν ό Φρίξος.

'Ο 'Αθάμας πικράθηκε πολύ. 'Επειδή διως πίστεψε ότι ή θυσία είναι θέλημα τῶν θεῶν κι επειδή έπρεπε νά σώσει τό λαό του από τήν πείνα, άποφάσισε νά θυσιάσει τό Φρίξο.

“Όλα ήταν έτοιμα γιά τή θυσία. Οί ναοί στολισμένοι, ο μάντης, ο κόσμος. Νά κι ο Φρίξος πού πλησίαζε στεφανωμένος μέ λουλούδια. Στό πλάι κλαμένη ή αδερφή του, ή “Ελλη. “Όλοι ήταν λυπημένοι.

Τότε έγινε τούτο τό παράξενο. “Ένα χρυσόμαλλο κριάρι κατέβηκε άπ’ τόν ούρανό καί στάθηκε μπροστά στό Φρίξο καί τήν “Ελλη. Τό είχε στείλει ή μάνα τους. Τά δυό παιδιά ανέβηκαν στή ράχη του καί τό κριάρι ανέβηκε στόν ούρανό καί χάθηκε.

Τό χρυσόμαλλο κριάρι πήγαινε πρós τήν Άνατολή. Κάτω έλαμπαν τά νησιά καί τό πέλαγος. “Όταν περνούσαν επάνω από μία στενή θάλασσα, ή “Ελλη ζαλίστηκε κι έπεσε καί πνίγηκε. Αύτή τή θάλασσα τή λένε άπο τότε **‘Ελλάσποντο**.

Τέλος, τό κριάρι σταμάτησε σέ μία παραλιακή πόλη, τήν Κολχίδα. ‘Ο Φρίξος θυσίασε τό κριάρι στό Δία καί χάρισε τό δέρμα του στό βασιλιά Αιήτη. Τό χρυσόμαλλο δέρμα ο βασιλιάς τής Κολχίδας τό κρέμασε σέ μία βαλανιδια καί τό φύλαγε ένας άκοίμητος δράκοντας. “Όποιος φέρει τό χρυσόμαλλο δέρμα στήν ‘Ελλάδα, θά δοξαστεί πολύ».

Αύτά είπε στόν ‘Ιάσονα ή θεά “Ηρα καί χάθηκε.

3. Ίάσοντας καί Πελίας

Ὁ Ίάσοντας πήρε σκεπτικός τὸ δρόμο γιὰ τὴν Ἰωλκὸ.

Περπάτησε πολὺ ἀκόμα καὶ ξαφνικὰ βλέπει κάτω στὴν παραλία τὴν πόλη. Ἦταν πολὺ ὁμορφη. «Νὰ ἡ πατρίδα μου! Τὸ δοξασμένο βασίλειο τοῦ πατέρα μου!» εἶπε συγκινημένος.

Σὲ λίγο μπῆκε στὴν ὁμορφη πολιτεία. Ναοί, ἀγάλματα, βρύσες, ἀρχοντικά σπίτια ἦταν ἐκεῖ. Ἔφτασε μπροστά στοῦ βασιλικὸ παλάτι καὶ σάν νοικοκύρης μπῆκε μέσα. «Κάποιο βασιλόπουλο θὰ εἶναι» σκέφτηκε ὁ φρουρός καὶ τὸν ἄφησε νὰ περάσει. Πέρασε ἕνα διάδρομο μὲ κολῶνες καὶ τοιχογραφίες καὶ μπῆκε σὲ μιά μεγάλη αἴθουσα.

Στὸ βάθος, σ' ἕνα θρόνο χρυσό, καθόταν ὁ βασιλιάς Πελίας, σκεπτικός. Σήκωσε τὸ κεφάλι νὰ δεῖ ποιὸς εἶναι. Ὅταν εἶδε τὸ παλικάρι νὰ ἔρχεται καταπάνω του θαρρετὰ, κιτρίνισε ἀπὸ τὸ φόβο ἰατὶ κάποιος μάντης τοῦ εἶχε πεῖ νὰ φυλάγεται ἀπο τὸ μονοσάνδαλο. Κι ὁ Ίάσοντας φοροῦσε μόνο τὸ ἕνα σάνδαλο.

— Ποιὸς εἶσαι; Τί θέλεις στοῦ παλάτι τοῦ βασιλιᾶ Πελία; εἶπε.

— Τὸ θρόνο τοῦ πατέρα μου, πού τὸν πήρες ἄδικα. Αὐτὸ θέλω. Εἶμαι ὁ Ίάσοντας, ὁ γιὸς τοῦ βασιλιᾶ Αἴσωνα, εἶπε καὶ πλησίαζε πρὸς τὸ θρόνο.

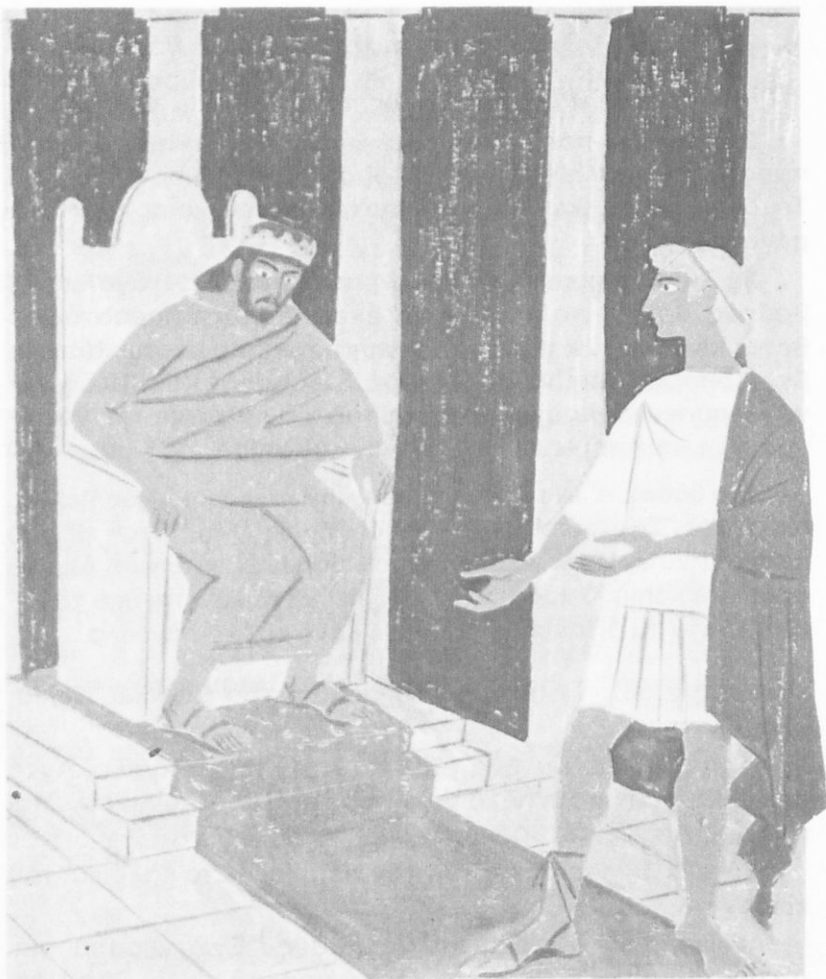
Τότε ὁ Πελίας ἄρχισε νὰ τὸν παίρνει μὲ τὸ καλὸ καὶ τοῦ εἶπε:

— Ἀνιψιέ μου Ἰάσωνα, καλῶς ἦρθες. Ἐγὼ γέρασα πιά. Δικός σου εἶναι ὁ θρόνος. Ὅμως προτοῦ γίνεις βασιλιάς, πρέπει νὰ κάνεις κάποιο κατόρθωμα, γιὰ νὰ σέ γνωρίσει ὁ λαὸς καὶ νὰ σέ ἀγαπήσει.

Στὸ μυαλό τοῦ Ἰάσωνα ἦρθε τότε ἡ ἱστορία τῆς Ἥρας καὶ εἶπε στὸν Πελία.

— Βασιλιά, Πελία, θὰ κάνω, ὅπως λές, ἕνα κατόρθωμα. Θὰ πάω στὴν Κολχίδα νὰ φέρω τὸ χρυσόμαλλο δέρμα.

— Στὸ καλὸ νὰ πᾶς, ἀνιψιέ μου, κι εὐχομαι νὰ γυρίσεις

γρήγορα, είπε ο Πελίας. Ήταν χαρούμενος, γιατί πίστευε πώς δέ θα γύριζε ζωντανός ο Ίάσωνας.

— Θα πάω και θα γυρίσω δοξασμένος, Πελία. Κι ως τότε, ἔχεις καιρό νά μετανιώσεις γιά τήν ἄδικη πράξη σου.

Έργασία: Ὁ ἄδικος ἄλλα λέει κι ἄλλα σκέφτεται. Βρεῖτε ἕνα παράδειγμα ἀπό τό παραπάνω μάθημα.

4. 'Η 'Αργοναυτική έκστρατεία

“Ένα τέτοιο ταξίδι χρειαζόταν πλοίο γερό καί γενναίους συντρόφους. Κάλεσε ό 'Ιάσοντας τόν "Άργο, τόν Ξακουσμένο ναυπηγό, κι εκείνος τοῦ σχεδίασε ένα γρήγορο, ὀμορφο καί γερό καράβι μέ πενήντα κόμπια. 'Ηΐδια ή "Ηρα βοήθησε νά κατεβάσουν τά ξύλα από τό Πήλιο. Καί ή 'Αθηνά κάρφωσε στήν πλώρη του ένα κομμάτι ξύλο από τήν ιερή βαλανιδιά τῆς Δωδώνης. Τό ξύλο αὐτό εἶχε τό χάρισμα νά μιλάει καί νά προλέγει τό μέλλον.

Κάλεσε ὕστερα ό 'Ιάσοντας πενήντα ἥρωες, γιά νά τόν ἀκολουθήσουν. Κι ἦρθαν ό Πηλέας, ό 'Ηρακλῆς, ό 'Ορφέας, ό Τίφης, ό Θησέας, ό Εὐφημος, ό Μελέαγρος, ό Κάστορας κι ό Πολυδεύκης, ό Ζήτης καί ό Κάλας, οἱ Διόσκουροι καί ἄλλοι.

“Όταν συγκεντρώθηκαν ὅλοι στήν 'Ιωλκό, ἔκαναν ἀρχηγό τόν 'Ιάσωνα, κυβερνήτη τόν Τίφη κι ὀνόμασαν τό πλοίο τους 'Αργώ. Κι ἀφοῦ ἔκαναν θυσίες στούς Θεούς, νά 'χουν καλό ταξίδι, πήραν στά δυνατά τους χέρια τά κουπιά καί ξανοίχτηκαν στό πέλαγος. Κόσμος πολὺς στήν παραλία τοὺς κατευόδωνε. Σέ λίγο δέν ξεχώριζες τ' ἄσπρα πανιά, μέσα στά ἄσπρα κύματα. "Έτσι ἄρχισε ή περίφημη 'Αργοναυτική έκστρατεία.

Οἱ 'Αργοναῦτες τράβηξαν κατά κεί πού βγαίνει ό ἥλιος. Στή Λῆμνο πήραν τροφές καί νερό κι ἀπό κεί ἄραξαν σ' ένα λιμάνι τοῦ 'Ελλησπόντου, νά ρωτήσουν τόν τυφλό μάντη **Φινέα** γιά τό ταξίδι τους.

— “Όταν κάθομαι νά φάω ἔρχονται τά φτερωτά τέρατα, ό **"Αρπυιες** καί μοῦ παίρνουν τό φαγητό. "Αν μέ γλιτώσετε ἀπ' αὐτό τό μαρτύριο, θά σᾶς πῶ ὅσα ξέρω, εἶπε ό Φινέας.

Στρώνουν τραπέζι νά φᾶνε καί νά! παρουσιάζονται ό **"Αρπυιες**. "Αρπαξαν τότε τά τόξα τά δυό φτερωτά ἀδέρφια Ζήτης καί Κάλας, τίς καταδίωξαν καί τίς ἀνάγκασαν νά ὑποσχεθοῦν ὅτι δέ θά ξαναενοχλήσουν τό Φινέα. 'Ο Φινέας, ἀφοῦ ἔφαγε μέ τήν ἡσυχία του, εἶπε στούς 'Αργοναῦτες:

— Ἐδῶ πού πάτε, θά βρεῖτε μιά στενή θάλασσα ἀνάμεσα σέ δύο πελώριους βράχους πού ἀνοιγοκλείνουν. Αὐτοί οἱ βράχοι εἶναι οἱ **Συμπληγάδες Πέτρες**. Ἀπό κει θά περάσετε. Ὅταν φτάσετε, ἀφήστε ἓνα περιστέρι. Ἄν προλάβει νά περάσει, τότε θά προλάβετε κι ἐσεῖς.

Οἱ Ἀργοναῦτες ἔφτασαν στίς Συμπληγάδες, ἄφησαν τό περιστέρι καί πέρασε. Μόνο τήν οὐρά του ψαλίδισαν λίγο οἱ βράχοι. Ὅταν οἱ βράχοι ξανάνοιξαν ἡ Ἀργώ πέρασε σάν πουλί. Μόνον ἡ πρύμνη της κόπηκε λίγο στήν ἄκρη. Οἱ Συμπληγάδες πέτρες ξανάνοιξαν κι ἔμειναν ἀπό τότε ἀνοιχτές γιά πάντα.

Ἡ Ἀργώ περήφανη μπήκε στόν **Εὐξεινο πόντο** καί τραβοῦσε γιά τήν **Κολχίδα**.

Ἔργασία:

Δεῖξτε στό χάρτη τήν Ἰωλλό, τή Λήμνο, τόν Εὐξεινο πόντο καί τή Δωδώνη.

5. Ἰάσοντας καί Αἰήτης

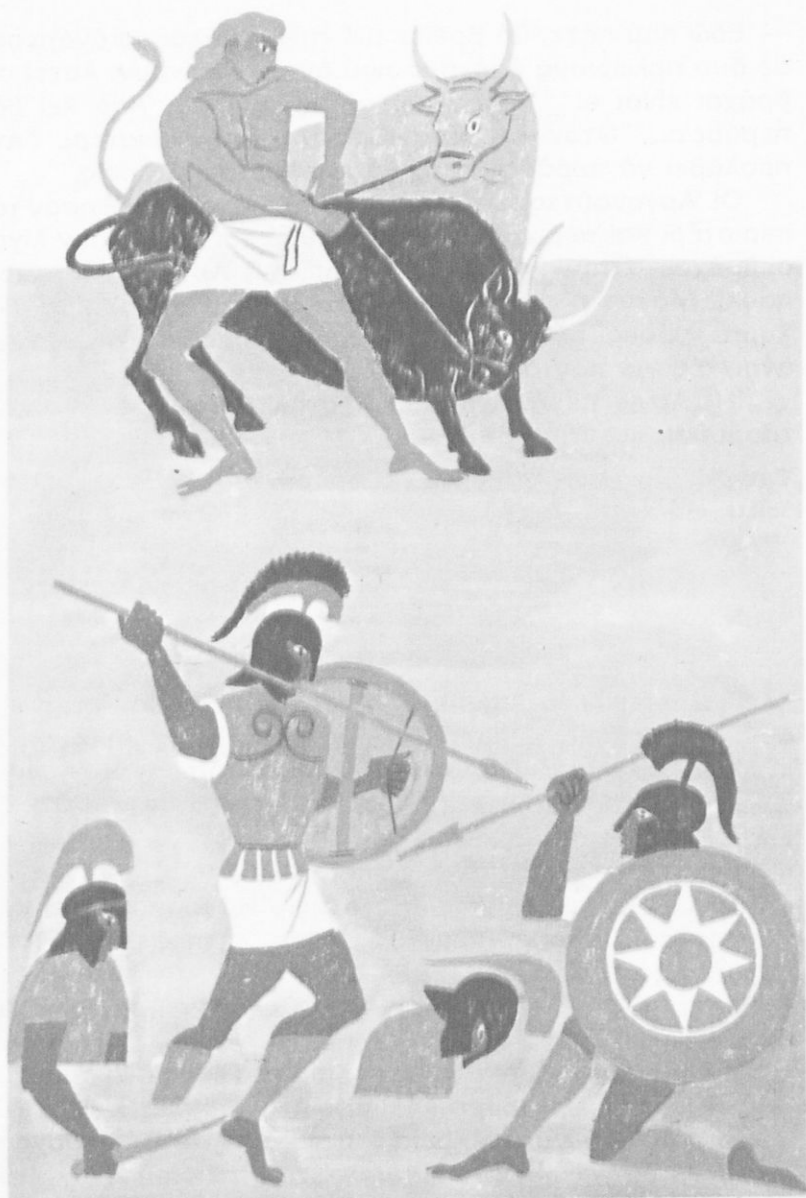
Μιά μέρα ξένο καράβι ἄραξε στήν Κολχίδα. Ἦταν ἡ Ἀργώ. Κατέβηκε κόσμος στήν παραλία, κατέβηκε κι ὁ βασιλιάς **Αἰήτης**. Βγῆκε μπροστά καί ρώτησε τοὺς Ἀργοναῦτες, ἀπό ποῦ εἶναι καί τί θέλουν στόν τόπο του. Τοὺς ρώτησε ἀκόμη ἂν ἔρχονται σάν φίλοι.

Βγῆκε τότε μπροστά ὁ Ἰάσοντας καί τοῦ ἐπάντησε.

— Βασιλιά Αἰήτη, εἴμαστε Ἕλληνες. Ἦρθαμε φιλικά, νά σοῦ ζητήσουμε τό χρυσόμαλλο δέρμα. Ζήτησέ μας κι ἐσύ ὅ,τι θέλεις γι' αὐτό.

— Ἐλάτε στό παλάτι μου καί θά σᾶς ἀπαντήσω, εἶπε ὁ Αἰήτης.

Ὁ Ἰάσοντας ἀνέβηκε μέ τρεῖς συντρόφους στό παλάτι. Ὁ Αἰήτης τοὺς καλοδέχτηκε, ὅπως ἦταν ἀρχαία συνήθεια. Ἡ κόρη τοῦ βασιλιά, ἡ Μήδεια, τοὺς κέρασε, ἐνῶ ὁ Ἰάσοντας ἄρχισε νά διηγεῖται τίς περιπέτειες τοῦ ταξιδιοῦ τους. Στό τέλος ὁ Αἰήτης εἶπε.

— 'Ιάσωνα, θά σοῦ δώσω τό χρυσόμαλλο δέρμα, ἄν κατορθώσεις ἕναν ἄθλο. Ἐχω δυό ἄγριους ταύρους πού βγάζουν φλόγες ἀπό τά ρουθούνια τους. Θά τοὺς ζέψεις στό ἀλέτρι, θά ὀργώσεις ἕνα χωράφι καί θά σπείρεις τά δόντια τοῦ δράκου, πού θά σοῦ δώσω. Δέχεσαι;

— Δέχομαι, εἶπε ὁ 'Ιάσοντας. Αὔριο τό πρωί θά κάνω ὅ,τι μοῦ εἶπες. Χαιρέτησε εὐγενικά καί ξεκίνησε γιά τήν Ἀργώ.

Στό δρόμο βγήκε μπροστά του ἡ Μήδεια καί τοῦ λέει.

— Εἶσαι ὠραῖο καί ἄξιο παλικάρι, 'Ιάσωνα, κι εἶναι κρίμα νά χαθεῖς. Ὁ πατέρας μου σᾶς ἐχθρεύεται. Τό ἔργο πού ἀνέλαβες εἶναι ἐπικίνδυνο κι ἀκατόρθωτο. Θά σέ βοηθήσω νά νικήσεις, ἄν μοῦ ὑποσχεθεῖς ὅτι θά μέ παντρευτεῖς καί θά μέ πάρεις μαζί σου στήν Ἑλλάδα. Ὁ 'Ιάσοντας τῆς ὑποσχέθηκε. Τότε ἡ Μήδεια εἶπε στόν 'Ιάσωνα.

— Πάρε αὐτό τό ὕγρo κι ἄλειψε τό σῶμα σου νά μή σέ κάψουν οἱ φλόγες τῶν ταύρων. Ὅταν σπείρεις τά δόντια, θά φυτρώσουν γίγαντες. Ρίξε τότε μιά πέτρα σέ κάποιον καί βγές ἀπό τό χωράφι. Αὐτά εἶπε ἡ Μήδεια καί χάθηκε μέσα στή νύχτα.

Τήν ἄλλη μέρα ὁ 'Ιάσοντας πῆγε νά ζέψει τοὺς ταύρους. Ὅρμησαν ἐκεῖνοι νά τόν ξεσχίσουν, ἀλλά δέν τοῦ ἔκαναν τίποτα. Τούς ἄρπαξε ἀπό τά κέρατα ὁ 'Ιάσοντας καί τοὺς πέρασε τό ζυγό. Τότε ἡμέρεψαν. Ὅργωσε τό χωράφι κι ἔσπειρε τά δόντια.

Ἄρχισαν τότε νά φυτρώνουν θεόρατοι, ὀπλισμένοι γίγαντες. Ὁ 'Ιάσοντας ἔριξε μιά πετριά σέ κάποιον. Οἱ γίγαντες ἄρχισαν νά σκοτώνονται μεταξύ τους. Τούς τελευταίους τοὺς σκότωσε ὁ 'Ιάσοντας. Ὁ Αἰήτης κιτρίνισε ἀπό τό κακό του.

— Βασιλιά Αἰήτη, νά μοῦ δώσεις τώρα τό δέρμα, εἶπε ὁ 'Ιάσοντας.

— Αὔριο ἔλα νά τό πάρεις, εἶπε ὁ Αἰήτης κι ἔφυγε σκεφτικός.

Ἑρώτηση:

Τί σκεφτόταν ὁ Αἰήτης, μετά τό κατόρθωμα τοῦ 'Ιάσωνα;

6. 'Ο 'Ιάσοντας παίρνει τό χρυσόμαλλο δέρμα

'Ο 'Ιάσοντας είδε τό πρόσωπο του Αιήτη καί ύποψιάστηκε, πώς κάτι κακό έκρυβε στό νοῦ του. Πράγματι ό Αιήτης έδωσε κρυφή διαταγή νά κάψουν τήν 'Αργώ τά μεσάνυχτα.

"Όταν νύχτωσε, γύρισε ό 'Ιάσοντας στήν 'Αργώ σκεφτικός. Τότε ήρθε πάλι ή Μήδεια κρυφά καί του είπε: — 'Ετοιμάστε τήν 'Αργώ γιά τήν έπιστροφή κι έλα νά sé βοηθήσω, νά πάρεις τό δέρμα.

"Έδωσε ό 'Ιάσοντας διαταγή νά είναι όλοι στά κουπιά καί μαζί μέ τόν 'Ορφέα άκολούθησαν τή Μήδεια.

Μπήκαν σ' ένα σκοτεινό δάσος. 'Εκεϊ, sé μιά βαλανιδιά, έλαμπε κρεμασμένο τό χρυσόμαλλο δέρμα. "Όταν πλησίασαν, ό δράκοντας νά τούς πνίξει. 'Η Μήδεια τότε σήκωσε τά χέρια της, είπε κάτι μαγικά λόγια κι ό δράκοντας ήμέρεψε κι έσκυψε τό κεφάλι. 'Ο 'Ορφέας άρχισε τότε νά κρούει σιγανά τή λύρα του κι ό δράκοντας άποκοιμήθηκε.

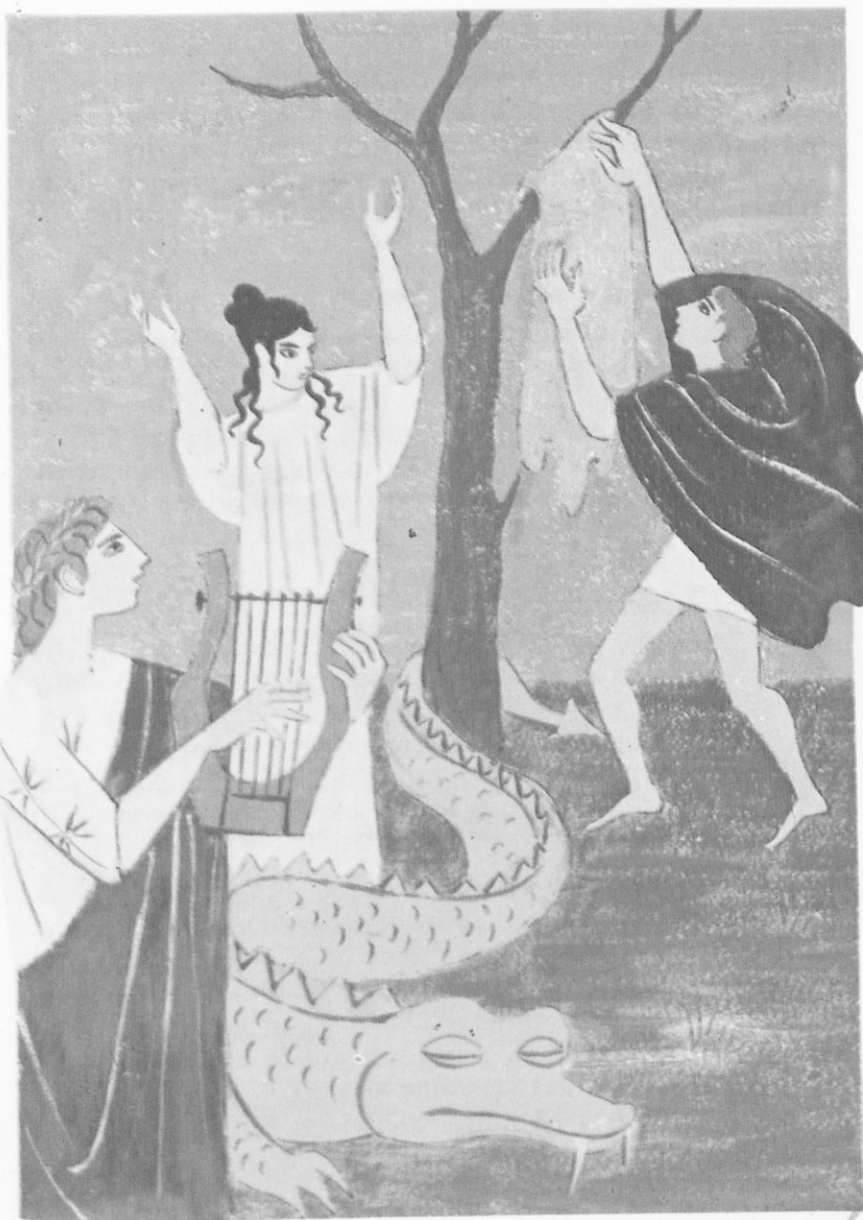
'Ανέβηκε ό 'Ιάσοντας στή βαλανιδιά, πήρε τό χρυσόμαλλο δέρμα καί γύρισαν καί οί τρεις στό καράβι. Τά πανιά ήταν σηκωμένα καί τά παλικάρια στά κουπιά.

Τά κουπιά χτύπησαν τά ήσυχα νερά καί τό καράβι γλίστρησε μέσα στή νύχτα. Σέ λίγο ή Κολχίδα χάθηκε πίσω τους.

'Ο 'Ορφέας άρχισε νά παίζει γλυκά τή λύρα του καί τό χρυσόμαλλο δέρμα έριχνε μιά μαγευτική λάμψη στά κύματα. "Όλη τή νύχτα κωπηλατούσαν. Τό πρωί ήταν πολύ μακριά άπό τήν Κολχίδα.

'Ερωτήσεις:

1. Πώς κατάλαβε ό 'Ιάσοντας, πώς ό Αιήτης είχε βάλει στό νοῦ του κακό σχέδιο;
2. Γιατί ή Μήδεια βοήθησε τόν 'Ιάσωνα;

7. Ὁ γυρισμός

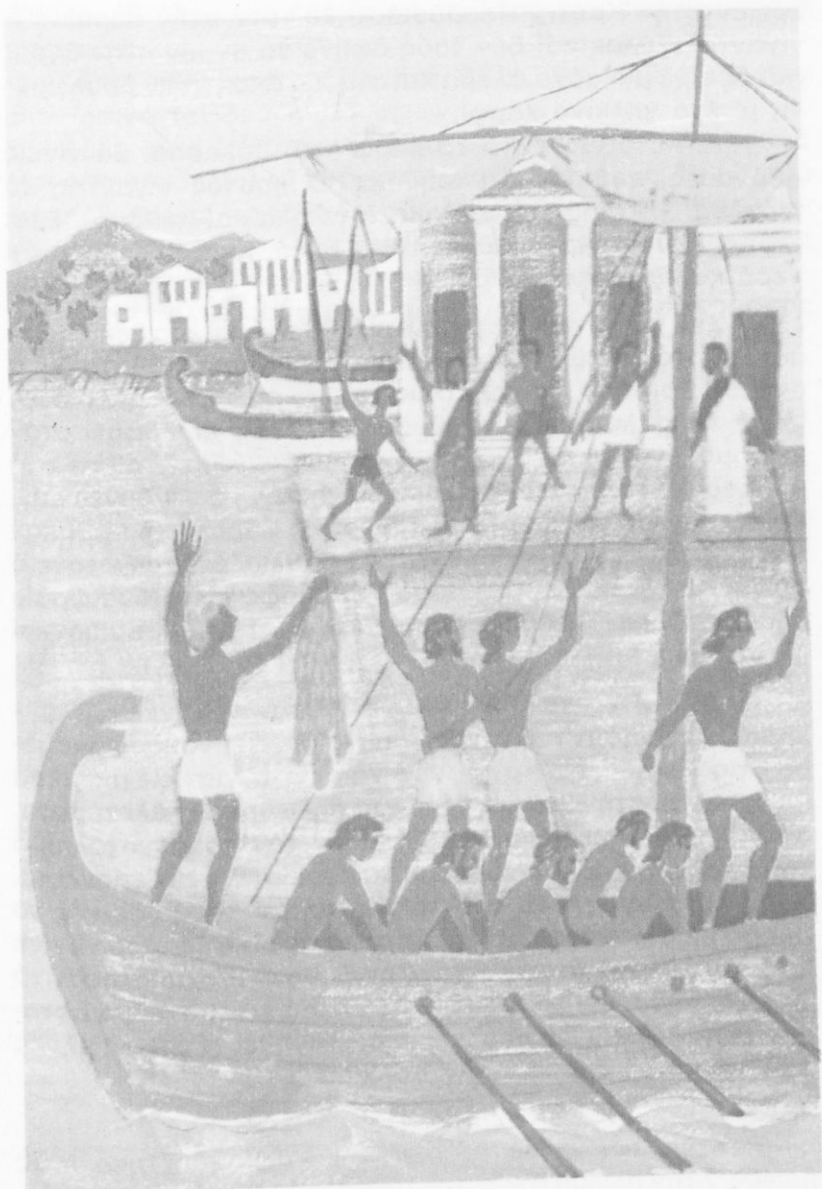
Πολύ πρὶν νά ξημερώσει ἔμαθε ὁ Αἰήτης πῶς ἔλειπε ἡ Μήδεια, τὸ χρυσόμαλλο δέρμα καὶ ἡ Ἀργώ. Τρελὸς ἀπὸ ὀργή ἔδωσε διαταγὴ στὰ πλοῖα τοῦ νά τοὺς κυνηγήσουν. Ἦταν ὁμως πολὺ ἀργά. Οἱ Ἀργοναῦτες χάθηκαν στὶς πλατιεὲς θάλασσες καὶ γύριζαν ὀλόχαροι στὴν πατρίδα.

1. **Σκύλλα καὶ Χάρυβδη.** Ἡ θάλασσα ὁμως ἔχει δύο πρόσωπα. Μιά μέρα ἀγρίεψε πολὺ κι ἔριξε τὴν Ἀργώ σ' ἓνα στενό, πού ἀπὸ τὴν μιά μεριά παραφύλαγε ἡ Σκύλλα κι ἀπὸ τὴν ἄλλη ἡ Χάρυβδη. Ἡ Σκύλλα ἦταν ἓνα θαλασσινὸ τέρας, πού μέ τὰ ἔξι κεφάλια τῆς ἄρπαζε ὅ,τι περνοῦσε ἀπὸ τὸ στενό. Ἡ Χάρυβδη ἦταν ἓνα ἄλλο φοβερὸ τέρας, πού τρεῖς φορές τὴ μέρα ρουφοῦσε τὸ νερὸ τῆς θάλασσας καὶ τρεῖς τὸ ξανάβγαζε. Δέ θά γλύτωναν τότε οἱ Ἀργοναῦτες, ἂν ἡ θεὰ Ἥρα δέν κοίμιζε γιὰ λίγο τὰ δύο τέρατα. Ἔτσι πέρασαν χωρὶς νά πάθουν τίποτα.

2. **Σειρῆνες.** Μιά ὠραία μέρα πέρασαν πλάι ἀπὸ τίς Σειρῆνες, πού κάθονταν στὴν παραλία καὶ τραγουδοῦσαν γλυκά. Ὅσοι ξεγελιοῦνταν καὶ πῆγαιναν κοντὰ τους, ἔχαναν τὴ ζωὴ τους. Ὁ Ὀρφέας ἄρχισε τότε νά παίζει τὴ λύρα τοῦ καὶ νά τραγουδᾷ πιὸ μαγευτικά ἀπὸ τίς Σειρῆνες. Αὐτὲς ἀπ' τὸ κακὸ τους, πού νικήθηκαν, ἔπεσαν στὴ θάλασσα καὶ πνίγηκαν.

3. **Στὸ νησί τῶν Φαιάκων.** Ὑστερα ἀπὸ μέρες ἔφτασαν στὸ νησί τῶν Φαιάκων. Ὁ φιλόξενος βασιλιάς Ἀλκίνοος τοὺς καλοδέχτηκε. Τὴν ἄλλη μέρα ὁμως ἔφτασαν στὸ νησί καὶ τὰ πλοῖα τοῦ Αἰήτη καὶ ζήτησαν τὴ Μήδεια. Ὁ Ἀλκίνοος τότε τοὺς εἶπε: «Ἡ Μήδεια εἶναι γυναίκα τοῦ Ἰάσονα. Καὶ ὑπάρχει συνθήθεια καλὴ νά μὴν χωρίζουνε τ' ἀντρώγυνα. Οἱ Ἀργοναῦτες εἶναι φιλοξενούμενοί μου. Φύγετε λοιπὸν μέ τὸ καλὸ ἀπὸ τὸ νησί μου». Οἱ Κόλχοι ἔφυγαν. Σέ λίγες μέρες ἔφυγαν καὶ οἱ Ἀργοναῦτες.

4. **Στὴν Κρήτη.** Ὁ ἄνεμος ὁμως καὶ τὰ κύματα τοὺς

ἔριξαν στήν Κρήτη. Παρουσιάστηκε τότε στήν παραλία ὁ γίγαντας Τάλος καί δέν τούς ἄφηνε νά βγοῦν στήν ξηρά. Αὐτός εἶχε μιά μόνο φλέβα καί στή μιά ἄκρη ἦταν βουλωμένη μ' ἓνα χάλκινο καρφί.

— “Ἄμα πετάξεις αὐτό τό καρφί στή θάλασσα, θά γίνεις ἀθάνατος, τοῦ εἶπε ἡ Μήδεια. Ὁ κουτός γίγαντας τό πίστεψε. Τό αἷμα του χύθηκε τότε ὅλο καί πέθανε. ”Ἐτσι κατέβηκαν οἱ Ἀργοναῦτες στήν ξηρά, πῆραν τροφές καί νερό καί ξεκουράστηκαν.

5. Στή χώρα τῶν Ἑσπερίδων. Μιά καλή μέρα ξεκίνησαν πάλι. Κατά τό βράδυ σηκώθηκαν πελώρια κύματα κι ὁ ἄνεμος ἔριξε τό καράβι τους στή χώρα τῶν Ἑσπερίδων. Ἐκεῖ τούς λυπήθηκε ὁ θεός Τρίτωνας κι ἔδωσε στόν Εὐφημο ἓνα σβόλο χῶμα. «”Ἄν κινδυνέψετε, ρίξτε στή θάλασσα», τοῦ εἶπε. Καί δέν ἄργησαν νά κινδυνέψουν. Ταξίδευαν μέρες κι ἓνα μεσημέρι τά κύματα σηκώθηκαν σάν βουνά. Ἡ Ἀργώ παραλίγο νά βουλιάζε. ”Ἐριξε τότε ὁ Εὐφημος τό σβόλο στό νερό κι ἀμέσως ἔγινε ἓνα ὠραῖο νησί, ἡ Θήρα. Τράβηξαν τήν Ἀργώ στήν ἀμμουδιά καί γλύτωσαν.

6. Οἱ σαῖτες τοῦ Ἀπόλλωνα. Ὅταν γαλήνεψε ἡ θάλασσα, ξεκίνησαν πάλι γιά τήν πατρίδα. Περνοῦσαν ἀνάμεσα στίς Κυκλάδες. ”Ἀρχισαν νά χαίρονται, γιατί σέ μιά μέρα θά ἔφταναν στήν Ἴωλκó. Τή νύχτα σηκώθηκαν πάλι κύματα. Δέν ἔξεραν πού πήγαιναν. ”Ἐχασαν τόν προσανατολισμό τους καί τό καράβι κινδύνευε νά τσακιστεῖ στά ξερονήσια. Τούς λυπήθηκε τότε ὁ Ἀπόλλωνας καί τούς ἔδειχνε τό δρόμο μέ φωτεινές σαῖτες. Κατά τό πρωῒ, ἡ θάλασσα ἔγινε λάδι καί ἡ Ἀργώ ἦταν κοντά στήν Εὐβοία. Εὐχαρίστησαν τό Θεό καί πήγαιναν τραγουδώντας. Κατά τό ἀπόγευμα ἔφτασαν στήν Ἴωλκó. ἀφοῦ εἶχαν περιπλανηθεῖ τέσσερις μῆνες ἀπό τότε πού ἄφησαν τήν Κολχίδα.

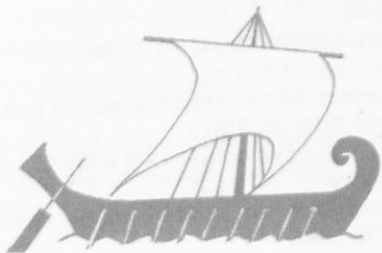
7. Στήν Ἴωλκó. Ὁ λαός βγῆκε καί ὑποδέχτηκε τούς ἥρωες. Στήν πλώρη στεκόταν ὁ Ἰάσοντας μέ τό χρυσόμαλλο

δέρμα. Ὁ Ὀρφέας ἔπαιζε μέ τή λύρα του ἕνα νικητήριο τραγούδι.

Ἔτσι τελείωσε, μέσα στή δόξα, τό πρῶτο μεγάλο θαλασσινό ταξίδι τῶν Ἑλλήνων.

Λένε, πώς ὁ Ἰάσονας ἔκαμε μέ τή Μήδεια δύο παιδιά καί πώς ἔζησε πολλά χρόνια ἀκόμα δοξασμένος. Τήν Ἀργῶ τήν ἀφιέρωσε στό ναό τοῦ Ποσειδώνα, στήν Κόρινθο. Ἦταν γέρος πιά καί μιά φορά πού πῆγε νά τήν ἰδεῖ, ἔπεσε ἕνα κατάρτι καί τόν χτύπησε.

Ἔτσι τελείωσε τή ζωή του ὁ πρῶτος θαλασσοπόρος Ἑλληνας, πού νίκησε τή θάλασσα καί δοξάστηκε πολύ.

ΕΡΓΑΣΙΕΣ

A. Τί θυμάσαι από την ιστορία του 'Ιάσονα;

'Ο 'Ιάσονας ήταν γιός του —————

'Ο 'Ιάσονας είχε δάσκαλο τό σοφό —————

Τό σχολείο του 'Ιάσονα βρισκόταν στό βουνό —————

Τήν 'Αργώ τή σχεδίασε ό —————

Τό ταξίδι τής 'Αργώς ονομάζεται —————

Οί ναύτες τής 'Αργώς ονομάζονται —————

'Ο Φινέας έδωσε στους 'Αργοναύτες —————

'Η 'Αργώ πέρασε ανάμεσα από τίς —————

Βασιλιάς στήν Κολχίδα ήταν ό —————

'Η κόρη του βασιλιά τής Κολχίδας, ή Μήδεια, ήταν —————

Τό χρυσόμαλλο δέρμα τό φύλαγε ένας άγρυπνος —————

Στήν έπιστροφή τής ή 'Αργώ είχε πολλές —————

'Ο 'Ιάσονας πήρε γυναίκα του τή —————

'Ο 'Ιάσονας πέθανε στήν —————

B. "Ενωσε μέ μιά γραμμή τίς λέξεις πού ταιριάζουν περισσότερο

'Ορφέας

Πήλιο

"Ελλη

Τάλος

Αιήτης

Κολχίδα

Χείρωνα

'Αργοναύτες

Φινέας

σαΐτες

'Αργώ

'Ιωλκός

Πελίας

Λύρα

'Απόλλωνας

'Ελλήσποντος

Συμπληγάδες

"Αρπυιες

Κρήτη

Περιστέρι

Γ. Σωστό — Λάθος

Στό κενό τετράγωνο σημείωσε Σ γιά τίς σωστές καί Λ γιά τίς λαθεμένες φράσεις

'Ο φρίξος θυσίασε τό χρυσόμαλλο κριάρι στό Δία καί χάρισε τό δέρμα του στό βασιλιά Αιήτη

'Ο "Αργος σχεδίασε ένα δμορφο καί γρήγορο καράβι, μέ πενήντε κουπιά τήν 'Αργώ.

«Νά φυλάγεσαι από τό μονοσάνταλο», είπε ό μάντης στόν 'Αθάμα.

Δ. Ἀκροστιχίδα

1. — — — —	1. Κακή μητριά
2. — — — — — — — — — —	2. Οἱ πρῶτοι θαλασσοπόροι Ἕλληνες
3. — — — — —	3. Τίς νίκησέ μέ τή λύρα του
4. — — — — — — —	4. Ἐκεῖ βασίλευε ὁ Ἀθάμας
5. — — — — — — — —	5. Στοργική μάνα καί θεά
6. — — — — — — — —	6. Πατέρας τῆς Μήδειας
7. — — — — — — — — — —	7. Ἡ Ἀργώ πέρασε ἀνάμεσά τους.

Ε. Σέ ποιό πρόσωπο ταιριάζει ὁ χαρακτηρισμός;

Ἐνωσε τίς λέξεις μέ γραμμές.

Πρόσωπο	Χαρακτηρισμός
Ἰνώ	γενναῖος
Αἰήτης	στοργική
Ἰάσωνας	πονηρός
Ἰεφέλη	σοφός
Χεῖρωνας	ἄδικος
Πελίας	κακιά

ΔΙΑΒΑΣΕ ΚΙ ΑΥΤΟ

Ο ΙΑΣΩΝΑΣ ΔΙΗΓΕΙΤΑΙ ΠΩΣ ΣΩΘΗΚΕ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΧΘΡΑ ΤΟΥ ΠΕΛΙΑ

«... Ἐπειδή οἱ γονεῖς μου φοβοῦνταν τόν Πελία, εἶπαν παντοῦ πῶς πέθανα κι ἔκλαιγαν φωναχτά: τό παλάτι ἀντήχησε ἀπό τούς θρήνους τῶν γυναικῶν. Ὅλοι πίστεψαν, ἀκόμη κι ὁ Πελίας, πῶς εἶχα πραγματικά πεθάνει.

Τότε μέσα στή νύχτα, πού ἦταν ὁ μόνος μάρτυρας τῆς ἀθώας ἀπάτης τους, μέ τυλίξανε καί κρυφά ὁ πατέρας μου μέ παρέδωσε στόν κένταυρο Χεῖρωνα...»

Ἀπό τήν Ἰσθῆ τοῦ Πινδάρου

Ε' Ο ΤΡΩΙΚΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ (ΙΛΙΑΔΑ)

1. "Ένας γάμος παράξενος

"Έγινε εκείνα τά χρόνια τούτο τό παράξενο. "Ένα φρόνιμο παλικάρι, ό Πηλέας, παντρεύτηκε μιά θαλασσινή θεά, τή **Θέτιδα**. "Έτσι πρόσταξε ό Δίας.

"Ο γάμος ξγινε στή σπηλιά του Χείρωνα μιά νύχτα μέ φεγγάρι. Στο γάμο ήρθαν καί οι θεοί μέ πολύτιμα δώρα: "Ο Ποσειδώνας χάρισε στό γαμπρό δυό άθάνατα άλογα. "Η "Ηρα έφερε στή νύφη τόν πέπλο. "Η "Αθηνά έναν αύλό, ή "Αφροδίτη χρυσό κύπελο, οι άλλοι θεοί μιά πανοπλία κι ό Χείρωνας ένα κοντάρι.

Οί θεοί γλέντησαν όμορφα μέ τούς ανθρώπους όλη τή νύχτα. "Ο "Απόλλωνας έπαιξε τή λύρα του, οι Μοῦσες χόρεψαν μπήκαν στό χορό κι ό "Ερμής μέ τόν "Αρη. "Ολοι ήταν χαρούμενοι.

Μόνο ή θεά **"Εριδα** ήταν θυμωμένη. Αύτήν δέν τήν κάλεσαν στό γάμο, γιατί όπου πήγαινε, έβαζε τούς άλλους νά μαλώνουν. Πήγε λοιπόν κι αύτή στόν κήπο των "Εσπερίδων, πήρε ένα χρυσό μήλο, μπήκε άόρατη στή σπηλιά καί τό κύλησε ανάμεσα στίς θεές.

"Ολες έκαναν νά τό πάρουν. Είδαν όμως επάνω στό μήλο μιά επιγραφή: **«Χάρισμα στήν ώραιότερη»**. "Ολες τότε άποτραβήχτηκαν κι επέμειναν νά τό ζητούν ή "Ηρα, ή "Αθηνά καί ή "Αφροδίτη.

Χάλασε τό γλέντι κι άρχισε ό τσακωμός. «'Εγώ είμαι ή όμορφότερη», έλεγε κάθε μιά. Συμφώνησαν τελικά νά πει ό Δίας, ποιά είναι ή όμορφότερη. "Επειδή όμως ό Δίας δέν ήθελε νά πικράνει καμία, είπε: Πηγαίνετε σ' εκείνο τό βοσκό στήν "Ιδη τής Τροίας, νά σας κρίνει.

Πήρε τό μήλο ό γοργός "Ερμής καί μαζί μέ τίς τρεις θεές, πέταξαν επάνω από τό Αίγαίο. "Εβγαине ό ήλιος καί φώτιζε τίς πλαγιές του βουνοῦ, όταν έφτασαν στήν πολύκαρπη γή τής Τροίας.

Στάθηκαν μπροστά στόν όμορφο βοσκό, πού έπαιζε τή

φλογέρα του. Ὁ Ἑρμῆς τοῦ ἔδωσε τό μήλο καί τοῦ εἶπε: «Σέ προστάζει ὁ Δίας νά τό δώσεις στήν πιό ὀμορφή θεά». Σάστισε ὁ βοσκός, θαμπώθηκε ἀπό τή θεϊκή ὀμορφιά τους καί δέν ἤξερε τί νά κάνει.

Βγῆκε τότε ἡ Ἥρα μπροστά καί τοῦ εἶπε:

— Ἄν τό δώσεις σέ μένα, θά σέ κάνω βασιλιά σ' ὅλη τήν Ἀσία.

Ἡ Ἀθηνᾶ μίλησε δεύτερη καί εἶπε:

— Ἄν πεῖς πώς εἶμαι ἡ πιό ὀμορφή, θά σέ κάνω μεγάλο σοφό.

Τελευταία μίλησε ἡ Ἀφροδίτη καί εἶπε:

— Ἄν μοῦ δώσεις τό μήλο, θά σοῦ δώσω τήν ὠραιότερη γυναίκα τοῦ κόσμου:

Ὁ ὠραίος βοσκός ἔδωσε τό μήλο στήν ὀμορφή Ἀφροδίτη.

Ἑρώτηση:

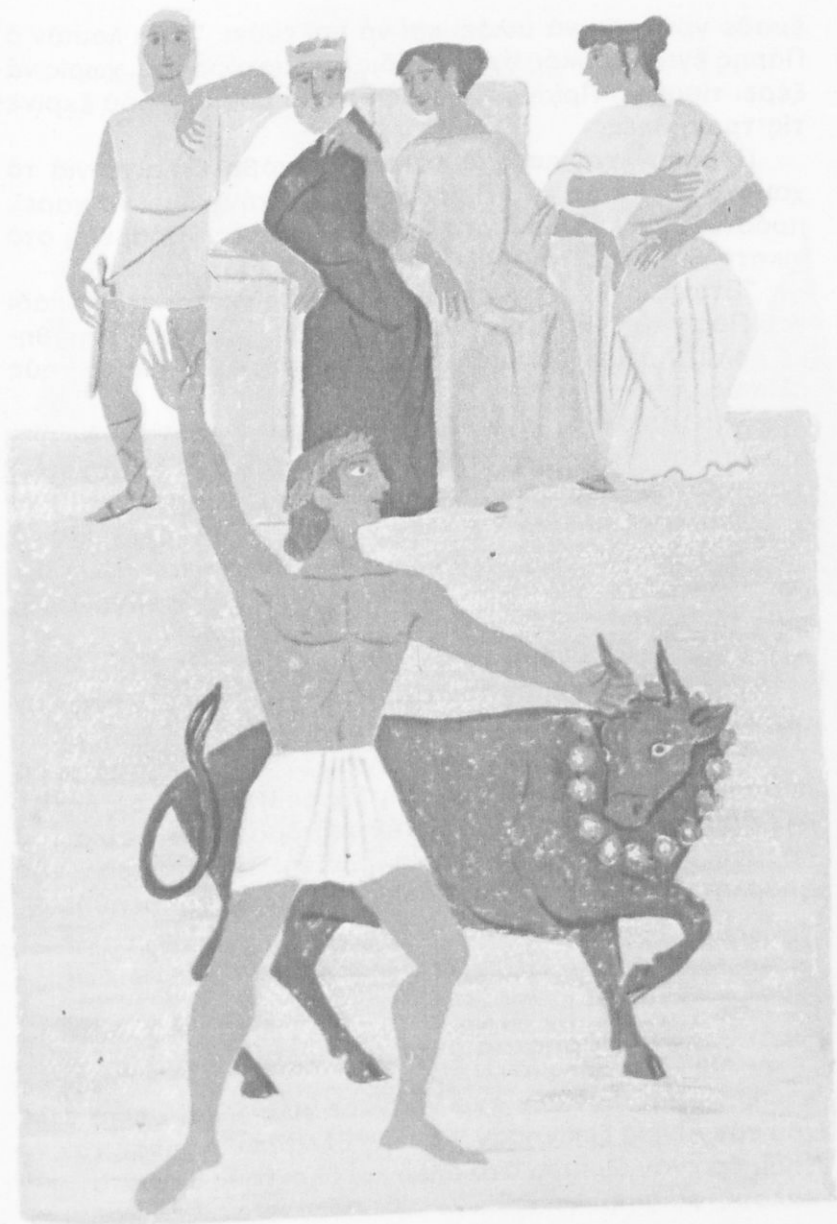
1. Ἐκαναν καλά πού δέν κάλεσαν τήν Ἑριδα στό γάμο;

2. Ποιό ἦταν τό βοσκόπουλο τῆς Ἰδης

Στήν πλούσια Τροία βασιλιάς ἦταν ὁ **Πρίαμος** κι εἶχε γυναίκα τοῦ τήν **Ἐκάβη**. Ὄταν γεννήθηκε το δεύτερο παιδί τους, ἡ Ἐκάβη εἶδε ἓνα κακό ὄνειρο: «Ὅτι, τάχα, πῆρε ἡ Τροία φωτιά καί καιγόταν. Τρόμαξε ὁ βασιλιάς κι ἡ βασίλισσα καί ρώτησαν τό μαντεῖο τί σημαίνει τό ὄνειρο. «Τό παιδί πού γεννήθηκε θά κάψει μιά μέρα τήν Τροία», τοὺς ἀπάντησε.

Λυπημένοι ὁ Πρίαμος καί ἡ Ἐκάβη ἔδωσαν τό παιδί σ' ἓνα δοῦλο νά τό πάει καί νά τό παρατήσῃ στό βουνό Ἰδη, γιά νά χαθεῖ. Ἐκλαιγε τό μωρό, ὅταν τό ἄφησε ὁ δοῦλος μέσα στό δάσος. Τό ἄκουσε μιά ἀρκουδα, τό πῆρε στή φωλιά της καί τό μεγάλωσε μέ τό γάλα της.

Ὄταν ἄρχισε νά τρέχει, τό εἶδαν μιά μέρα οἱ βοσκοί τοῦ Πρίαμου καί τό ἔπιασαν. Τό μεγάλωσαν σάν δικό τους παιδί καί τ' ὀνόμασαν **Πάρη**. Ἦταν γερό κι ὀμορφο παιδί κι

έμαθε γρήγορα νά μιλάει καί νά πολεμάει. "Έτσι λοιπόν ό Πάρης έγινε βοσκός στά κοπάδια του πατέρα του, χωρίς νά ξέρει τίποτε ό Πρίαμος. Αύτός ήταν ό βοσκός, πού έκρινε τίς τρείς θεές.

Πέρασαν χρόνια από τότε. 'Η Έκάβη έκλαιγε γιά τό χαμένο παιδί της κι ό Πρίαμος, γιά νά τήν κάνει νά χαρεί, πρόσταξε νά γίνουν στό παλάτι αγώνες. Βραβείο στό νικητή θά έδινε τόν καλύτερο ταύρο του.

"Έτυχε όμως ό ταύρος αύτός νά βρίσκεται στό κοπάδι του Πάρη. Κι όταν ήρθαν νά τόν πάρουν, ό Πάρης λυπήθηκε πολύ, γιατί τόν αγαπούσε περισσότερο άπ' όλους τούς άλλους.

'Αποφάσισε λοιπόν νά πάει ν' αγωνιστεί κι αύτός, μήπως τόν κερδίσει. Στούς αγώνες νίκησε ό Πάρης κι έτοιμαζόταν νά πάρει τόν όμορφο ταύρο. Θύμωσαν τότε τά βασιλόπουλα, πού τά νίκησε ένας βοσκός, κι όρμησαν νά τόν σκοτώσουν. Τότε ή **Κασσάνδρα**, ή κόρη του Πρίαμου, πού ήταν μάντισσα, γνώρισε τόν αδελφό της κι έβγαλε μιά δυνατή φωνή.

— Πρίαμε, σκοτώνουν τό γιό σου!

"Έτσι άναγνώρισαν τόν Πάρη οι δικόί του, τόν έσφιξαν στην άγκαλιά τους κι όλοι ξέχασαν τόν παλιό χρησμό.

"Έζησε λίγα χρόνια στό παλάτι ό Πάρης καί μιά μέρα παρουσιάστηκε μπροστά του ή 'Αφροδίτη καί του λέει: — Πάρη, σου έταξα κάποτε τήν πιό όμορφη γυναίκα του κόσμου. Αύτή είναι ή ώραία Έλένη, ή βασίλισσα της Σπάρτης. Πήγαινε νά τήν πάρεις κι εγώ θά σέ βοηθήσω.

Έρώτηση:

"Έκανε καλά ό Πρίαμος ν' αφήσει τόν Πάρη στό δάσος, νά χαθεί;

3. 'Ο Πάρης παίρνει τήν ώραία Έλένη

'Ο Πάρης έφτιαξε ένα γρήγορο πλοίο καί μέ τό φίλο του τόν Αινεία ξεκίνησαν γιά τήν Ελλάδα. "Αφηναν τό ένα νησί, έριχναν άγκυρα στό άλλο καί όλοι τούς δέχονταν σάν καλούς φίλους.

Τέλος ὁ Πάρης ἄραξε τό καράβι του σ' ἓνα λιμάνι τῆς Λακωνίας. Ἔφησε ἐκεῖ τοὺς συντρόφους του κι ἀνέβηκε στό παλάτι τοῦ **Μενέλαου**. Ὁ βασιλιάς τόν καλοδέχτηκε κι ἐτοίμασε φιλικό τραπέζι. Μίλησε ὁ Πάρης γιά τοὺς γονεῖς του καί γιά τὴν πατρίδα του. Τοῦ μίλησε κι ὁ Μενέλαος γιά τὴν Ἑλλάδα.

Τὴν ἄλλη μέρα ὁ Μενέλαος ἔφυγε γιά τὴν Κρήτη. Εἶχε νά συζητήσει μέ τό βασιλιά **Ἴδομενέα**. Πρὶν φύγει ὅμως, ἄφησε ἐντολή στή γυναῖκα του νά περιποιηθεῖ τόν ξένο ὅσες μέρες θά ἔμεινε στή Σπάρτη.

Ἔτυχε τότε νά εἶναι ἡ γιορτὴ τῆς **Ἀφροδίτης** καί ἡ Ἑλένη προσκάλεσε τόν Πάρη, νά πάνε στό ναό νά προσκυνήσουν τῇ θεά. Αὐτό ἤθελε κι ὁ Πάρης. Ἐκεῖ πού προσεύχονταν, ἡ θεά Ἀφροδίτη ἔκανε τὴν Ἑλένη νά θαμπωθεῖ ἀπὸ τὴν ὁμορφιά τοῦ Πάρη. Τό κατάλαβε ὁ Πάρης καί τῆς εἶπε νά τὴν πάρει μαζί του στὴν Τροία καί νά τὴν παντρευτεῖ. Κι αὐτὴ δέχτηκε.

Σάν βράδιασε, κουβάλησαν μ' ἓνα ἀμάξι τὰ χρυσᾶφια τοῦ παλατιοῦ στό λιμάνι, τὰ φόρτωσαν στό πλοῖο κι ἀνοιξαν τὰ πανιά.

— Γρήγορα στά κουπιά! φώναξε ὁ Πάρης, καί τό πλοῖο μέ τὴν ὠραία Ἑλένη καί τόν κλεμένο θησαυρό τοῦ Μενέλαου χάθηκε μέσα στὴ νύχτα πλέοντας γοργά πρὸς τὴν Τροία.

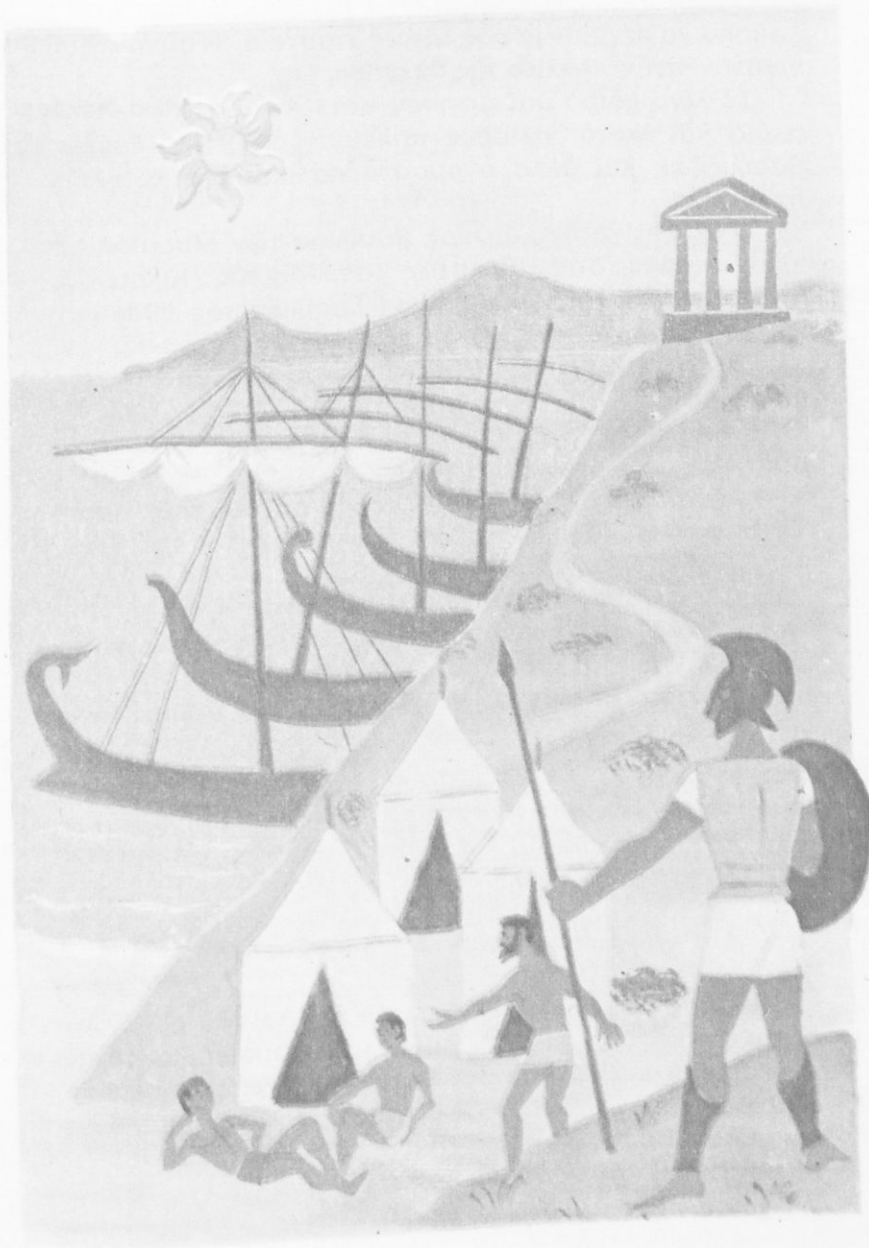
4. Ἡ ἐκστρατεία τῶν Ἑλλήνων

Ὅταν γύρισε ὁ Μενέλαος, βρῆκε τό παλάτι ἄδειο. Οὔτε γυναῖκα οὔτε θησαυροί. Μέ τὴν ψυχὴ του γεμάτη ὀργὴ καί λύπη ἔφυγε ἀμέσως γιά τίς **Μυκῆνες**, ὅπου βασίλευε ὁ **Ἀγαμέμνωνας**.

Διηγῆθηκε στὸν ἀδερφό του τὰ κακὰ πού τόν βρῆκαν καί τόν παρακάλεσε νά τόν βοηθήσει. Ὁργίστηκε ὁ Ἀγαμέμνωνας σάν νά ἔγινε σ' αὐτόν ἡ προσβολὴ κι ἔδωσε ἀμέσως διαταγὴ στό στρατό του νά ἐτοιμαστεῖ γιά πόλεμο.

Ὁ Ἀγαμέμνωνας καί ὁ Μενέλαος ἔστειλαν ἀγγελιαφόρους σ' ὅλους τοὺς Ἑλληνες βασιλιάδες καί τοὺς παρακα-

λοῦσαν νά πάρουν μέρος στήν ἐστρατεία. Ἡ συνάντηση θά γινόταν στήν **Αὐλίδα τῆς Βοιωτίας**.

Σέ λίγο καιρό μαζεύτηκαν στήν Αὐλίδα **χίλια διακόσια** πλοῖα καί **ἑκατό** χιλιάδες πολεμιστές. Οἱ πιά ξακουστοί βασιλιάδες καί ἄλλα ὄνομαστά παλικάρια τῆς Ἑλλάδας ἦταν ἐκεῖ.

Ὁ **Ἀχιλλέας**, ὁ θεόμορφος βασιλιάς τῶν Μυρμιδόνων.

Ὁ **Νέστορας**, ὁ καλομίλητος βασιλιάς τῆς Πύλου.

Ὁ **Ὀδυσσεύς**, ὁ πολυμήχανος βασιλιάς τῆς Ἰθάκης.

Ὁ **Διομήδης**, ὁ ρωμαλέος βασιλιάς τοῦ Ἄργους.

Ὁ **Αἴας ὁ Τελαμώνιος**, ὁ πανύψηλος βασιλιάς τῆς Σαλαμῖνας.

Ὁ **Ἰδουμενέας**, ὁ ἐγγονός τοῦ Μίνωα, ὁ βασιλιάς τῆς Κρήτης.

Ὁ **Φιλοκτήτης**, μέ τίς φαρμακερές σαῖτες τοῦ Ἡρακλῆ.

Ὁ **Πάτροκλος**, ὁ μυαλωμένος ἥρωας, ὁ φίλος τοῦ Ἀχιλλέα κ.ἄ.

Ὅλοι ἦταν ἀποφασισμένοι νά ξεπλύνουν τή ντροπή.

Ἄρχηγό τους ἔκαναν οἱ Ἀχαιοί τόν Ἀγαμέμνονα, γιατί εἶχε τόν περισσότερο στρατό καί στόλο. Ἦταν ὅλοι ἔτοιμοι στήν Αὐλίδα. Περίμεναν μόνο νά φυσήξει οὐριος ἄνεμος, γιά νά ξεκινήσουν τά πλοῖα.

Ἔργασία:

Σέ μία στήλη γράψτε τά ὀνόματα τῶν βασιλιάδων πού ἔλαβαν μέρος στήν ἐκστρατεία κι ἀπέναντι τους τά ὀνόματα τῶν πόλεων — κρατῶν πού βασιλεύαν.

5. Ἡ θυσία τῆς Ἰφιγένειας

Πέρασαν ἐβδομάδες ἀπό τήν ἡμέρα πού οἱ Ἕλληνες εἶχαν συγκεντρωθεῖ στήν Αὐλίδα. Οἱ σημαῖες καί τά πανιά τῶν πλοίων κρέμονταν ἀσάλευτα. Ὁ ἀέρας δέν ἔλεγε νά φυσήξει. «Κάτι συμβαίνει», ἄρχισαν νά λένε οἱ πολεμιστές καί οἱ βασιλιάδες. Κι ὅπως εἶχανε τότε συνήθεια νά ρωτοῦν τό μάντη γιά κάθε ζήτημα σοβαρό, πῆγαν καί ρώτησαν τόν **Κάλχαντα**, τόν ἀλάθευτο μάντη.

“Ήξερε ό μάντης τήν αίτία, αλλά πώς νά τήν πεί, πού ήταν τόσο πικρή! “Όμως δέν μπορούσε νά κάνει διαφορετικά. Καί μπροστά σ’ όλους τούς βασιλιάδες, άνοιξε τό στόμα του κι είπε:

— Δοξασμένοι βασιλιάδες, ή θεά “Αρτεμη πρόσταξε τόν Αΐολο νά κλείσει στή σπηλιά του όλους τούς άνέμους. “Η θεά είναι θυμωμένη μέ σένα, μεγάλη “Αγαμέμνονα, γιατί κάποτε κυνήγησες καί σκότωσες τό ίερό της έλάφι. Θά φυσήξουν πάλι οί άνεμοι, άν θυσιάσεις τήν κόρη σου σ’ αυτήν.

— “Όχι τήν **Ίφιγένεια**, μεγάλη θεά, φώναξε ό “Αγαμέμνονας, σηκώνοντας τά χέρια ψηλά καί μπήκε καταλυπημένος στή σκηνή του. Λένε πώς έκλαιγε εκεί μέσα καί δέν ήθελε νά ιδεί κανένα. Πατέρας ήταν καί πονούσε τήν κόρη του. “Όμως ήταν καί βασιλιάς, πώς νά πεί όχι στήν πατρίδα; Πέρασαν μία δυό μέρες κι ό “Αγαμέμνονας δέν μπορούσε νά πάρει άπόφαση.

“Εξω άπό τή σκηνή του, οί άλλοι βασιλιάδες άνυπομονούσαν κι άναρωτιόνταν τί πρόκειται νά γίνει.

Κάποτε βγήκε άπ’ τή σκηνή του ό “Αγαμέμνονας κι είπε:

— “Ελληνες βασιλιάδες, γιά τό καλό τής πατρίδας άποφάσισα νά θυσιάσω τήν κόρη μου Ίφιγένεια.

Παράγγειλε τότε στήν **Κλυταιμνήστρα** νά στείλει γρήγορα τήν Ίφιγένεια στήν Αϋλίδα, γιά νά τήν παντρέψει, τάχα, μέ τόν “Αχιλλέα.

“Όταν έφερε ή Κλυταιμνήστρα τήν κόρη της, στολισμένη γιά νύφη, βρήκε τόν “Αγαμέμνονα πολύ λυπημένο. Τόν ρώτησε τό γιατί, κι εκείνος τής είπε τήν πικρή άλ ,σεια.

Πέφτει στά πόδια του η μάνα καί κλαίει καί δέρνεται καί τόν παρακαλεί. Δάκρυσε κι ή Ίφιγένεια, μά δέν μιλεί. Είναι συγκινημένος κι ό “Αγαμέμνονας, λυπάται κατάκαρδα, όμως ή πατρίδα είναι πιό πάνω άπό τό παιδί του. Γυρίζει τότε ή Ίφιγένεια στή μάνα της καί τής λέει.

— Κάνε καρδιά, μάνα μου, βασίλισσα τών Μυκηνών. Κι έγώ σάν άξια βασιλοπούλα θά κάνω τό χρέος μου.

“Όλα ήταν έτοιμα γιά τή θυσία. Στολισμένη σάν νύφη

προχώρησε ή Ίφιγένεια πρὸς τὸ βωμό. Ἐκεῖ περίμενε ὁ Κάλχαντας.

— Κάνε γρήγορα, μάντη, ὅ,τι προστάζει ή πατρίδα, εἶπε θαρρετά ή ντροπαλή κόρη. Κάποιος ἀπὸ τοὺς βασιλιάδες εἶπε σιγανά: «Μπράβο, γενναία Ἑλληνοπούλα!» Λένε πὼς ἦταν ὁ Ἀχιλλέας.

Σήκωσε ὁ μάντης τὸ μαχαίρι, ἀλλὰ τότε ή Ἄρτεμη, σάν σύννεφο κατέβηκε καὶ πῆρε τὴν Ίφιγένεια ψηλά καὶ χάθηκε. Στὸ βωμό ἄφησε ἓνα ἐλάφι κι ὁ μάντης τὸ θυσίασε.

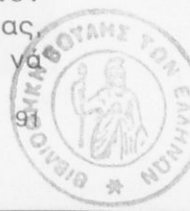
Γύρισαν ὅλοι πρὸς τὰ πλοῖα, οἱ σημαῖες ἀνέμιζαν καὶ τὰ πανιά εἶχαν φουσκώσει. Ἔτσι ξεκίνησαν οἱ Ἕλληνες γιὰ τὴν Τροία.

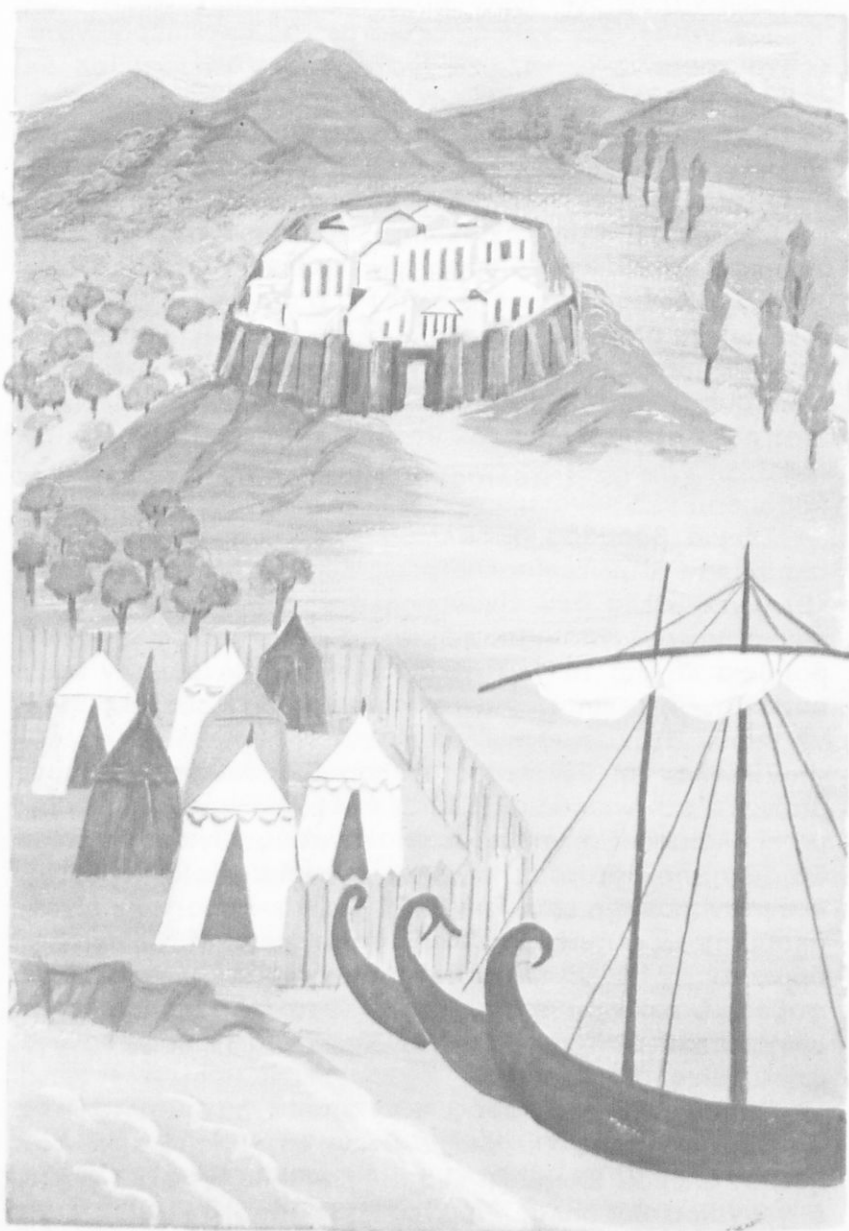
6. Ἡ πολιορκία τῆς Τροίας

Σέ μιά βδομάδα οἱ Ἕλληνες πέρασαν τὸ Αἰγαῖο καὶ πλησίασαν στὴν Τροία. Οἱ Τρῶες ἔμαθαν πὼς ἔρχονται οἱ Ἕλληνες, ἀλλὰ δὲν εἶχαν πολλὰ καράβια νὰ βγοῦν νὰ **ναυμαχήσουν**. Ἐτοίμασαν ὅμως τὸ στρατό τους, ζήτησαν βοήθεια κι ἀπὸ τὰ γείτονα κράτη καὶ κατέβηκαν στὴν παραλία. Εἶχαν ἀποφασίσει νὰ ἐμποδίσουν τοὺς Ἕλληνες νὰ βγοῦν στὴν ξηρά.

Ἔβαλαν οἱ Ἕλληνες τὰ καράβια τους στὴ σειρά, ἀπέναντι στὴν παραλία. Ἐδωσε ὁ Ἀγαμέμνονας τὸ σύνθημα κι ὅλα μαζί ξεκίνησαν μὲ ἀλαλαγμούς τῶν στρατιωτῶν. Τὰ βέλη πού ἄρχισαν νὰ ρίχνουν κι ἀπὸ τίς δυὸ μεριές, ἔπεφταν σάν βροχή. Τὰ πλοῖα, μὲ τὴ φόρα πού εἶχαν, ἀκούμπησαν στὴν ἀμμουδιά. Πῆδῃσαν κάτω οἱ Ἕλληνες κι ὄρμησαν μὲ τὰ κοντάρια καταπάνω στοὺς Τρῶες. Ἐγινε φοβερὴ μάχη, πού κράτησε ὥρες. Στὸ τέλος οἱ Ἕλληνες νίκησαν καὶ οἱ Τρῶες ἔφυγαν καὶ κλείστηκαν μέσα στὰ ψηλά τείχη τῆς Τροίας.

Ἐπῆρχε ἓνας χρησμός, πὼς ὅποιος πατοῦσε πρῶτος τὴ γῆ τῆς Τροίας θὰ σκοτωνόταν. Τὸ χρησμὸ αὐτὸ τὸν ἤξεραν ὅλοι οἱ Ἕλληνες. Κι ὅμως βρέθηκε ἓνας Ἕλληνας, ὁ γενναῖος θεσσαλὸς **Πρωτεσίλαος**, πού ἀποφάσισε γιὰ

πατήσει πρώτος τήν τρωική γῆ. Ὁ Πρωτεσίλαος σκοτώθηκε ἀπό τόν Ἔκτορα. Οἱ Ἕλληνες τίμησαν πολύ τόν πρῶτο νεκρό τοῦ Τρωικοῦ πολέμου, πού θυσιάστηκε γιά τήν τιμή τῆς πατρίδας.

Οἱ Ἕλληνες τράβηξαν τά πλοῖα τους στήν ξηρά κι ἔφτιαξαν τό στρατόπεδό τους: Γύρω ἀπό τά πλοῖα ἔστησαν ἕνα γερό τεῖχος μέ χοντρά ξύλα, κι ἀπό τήν ἔξω μεριά ἔσκαψαν ἕνα βαθύ χαντάκι. Τέλος μέσα ἀπό τό ξύλινο τεῖχος ἔστησαν τίς σκηνές τους. Ἀνάμεσα στήν Τροίεσσι καί τό ἑλληνικό στρατόπεδο, ἀπλωνόταν ὁ κάμπος. Πλάι στόν κάμπο κυλοῦσε τά νερά του ὁ **Σκάμανδρος** ποταμός.

Ἔπειτα ἀπό λίγες μέρες ὁ Ὀδυσσεύς μέ τό Μενέλαο πῆγαν στόν Πρίαμο. Ζήτησαν πίσω τήν ὡραία Ἑλένη καί τά πλούτη τοῦ Μενέλαου καί πρότειναν νά κάνουν εἰρήνη. Ὁμοῦν ὁ Πάριος καί ἄλλοι Τρῶες δέν ἤθελαν εἰρήνη. Τότε ὁ Ὀδυσσεύς, φεύγοντας, εἶπε στόν Πρίαμο.

— Ὁ πόλεμος πολλά κακά φέρνει καί κανένα καλό.

Ἔτσι ἄρχισε ἕνας ἄγριος πόλεμος, πού κράτησε δέκα χρόνια. Τρεῖς φορές προσπάθησαν οἱ Ἕλληνες νά κυριέψουν τήν Τροίεσσι, ἀλλά δέ μπόρεσαν, γιατί τά τεῖχη ἦταν γερά καί οἱ Τρῶες τοὺς ἔριχναν ἀπό πάνω πέτρες, βέλη καί φωτιά.

Γι' αὐτό κι οἱ Ἕλληνες τοὺς πολιορκῆσαν. Ἐβγαίνουν οἱ Τρῶες νά πάρουν τροφές, ὀρμουσαν οἱ Ἕλληνες κι ἄρχιζαν φονικές μάχες. Πότε νικοῦσε ὁ ἕνας στρατός καί πότε ὁ ἄλλος.

Ἀρχηγό οἱ Τρῶες εἶχαν τόν ἀξιο **Ἔκτορα**, τό γιό τοῦ Πρίαμου. Ὁ πιό γενναῖος ἀπό τοὺς Ἕλληνες ἦταν ὁ Ἀχιλλεύς. Σ' αὐτόν τόν πόλεμο πῆραν μέρος καί οἱ θεοί. Ὁ Ἀπόλλωνας καί ἡ Ἀφροδίτη ὑποστήριζαν τοὺς Τρῶες. Τοὺς Ἕλληνες τοὺς βοηθοῦσαν ἡ Ἥρα καί ἡ Ἀθηνᾶ.

Ἐννέα χρόνια πέρασαν καί κανένας δέν ἔλεγε νά νικήσει. Ὁ πόλεμος μόνο κακά ἔφερνε καί κανένα καλό, ὅπως εἶπε κι ὁ Ὀδυσσεύς.

Ἔργασί:

Κάνετε μιά ἐπιγραφή μέ τά λόγια τοῦ Ὀδυσσεύς καί κρεμάστε την στήν τάξη σας.

7. Ὁ Ἀχιλλέας θυμώνει μέ τόν Ἀγαμέμνονα

Ὁ πόλεμος μπῆκε στό δέκατο χρόνο καί πολλοί Ἕλληνες κουράστηκαν νά πολεμοῦν. Καί θά ἔφευγαν, ἂν δέν τούς συγκρατοῦσαν μέ τά λόγια τους ὁ Ὀδυσσεύς καί ὁ **Νέστορας**. Τότε μάλωσαν ἄγρια ὁ Ἀχιλλέας μέ τόν Ἀγαμέμνονα γιά μιᾶ κοπέλα. Καί νά πῶς ἔγινε:

Βγήκαν κάμποσοι Ἕλληνες καί κυρίεψαν μιᾶ κοντινὴ πολιτεία. Μαζί μέ τίς τροφές, πού πῆραν, πῆραν καί δύο κορίτσια, τῆ **Χρυσίδα** καί τῆ **Βρισηίδα**. Τῆ Χρυσίδα, τὴν κόρη τοῦ Χρύση, πού ἦταν ἱερέας τοῦ Ἀπόλλωνα, τὴν ἔδωσαν νά ὑπηρετεῖ τόν Ἀγαμέμνονα. Τῆ Βρισηίδα τὴν ἔδωσαν στόν Ἀχιλλέα.

Ἦρθε ὁμως ἰκέτης στοὺς Ἕλληνες ὁ γερο-Χρύσης καί παρακάλεσε τόν Ἀγαμέμνονα, νά τοῦ δώσει πίσω τὴν κόρη του. Ὁ Ἀγαμέμνονας μίλησε σκληρά στόν ἱερέα καί τόν ἔδιωξε. Καταλυπημένος ὁ Χρύσης παρακάλεσε τότε τόν Ἀπόλλωνα νά τιμωρήσει τοὺς Ἕλληνες.

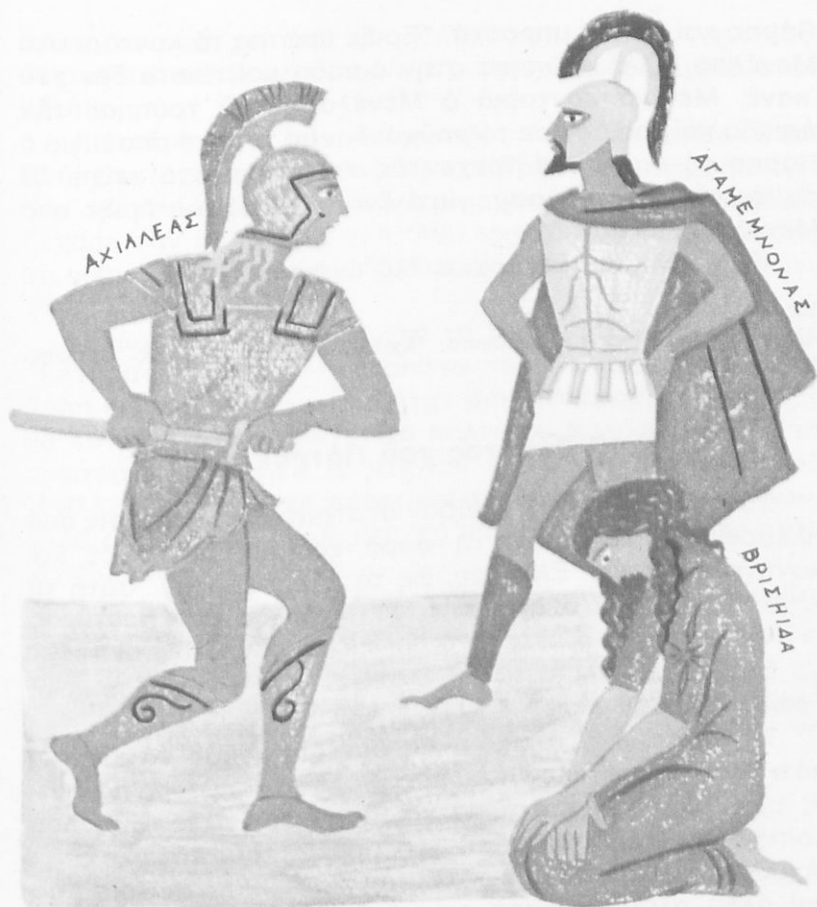
Ἄκουσε ὁ ἀργυροδόξαρος Ἀπόλλωνας τὴν προσευχὴ τοῦ ἱερέα του καί, σάν τῆ σκέψη γρήγορα, κατέβηκε στὴν **Ἰδη**. Ἀπὸ ἐκεῖ ἄρχισε νά σαΐτεῦει καί νά σκοτώνει τοὺς Ἕλληνες.

Ρώτησαν οἱ Ἕλληνες τόν Κάλχαντα γιά τό κακό πού τοὺς βρῆκε κι ἐκεῖνος τοὺς συμβούλεψε νά δώσουν πίσω τῆ Χρυσίδα καί νά προσφέρουν θυσία στόν Ἀπόλλωνα. Ἔτσι ἔκαναν καί σταμάτησε τό κακό.

Διέταξε τότε ὁ Ἀγαμέμνονας νά τοῦ δώσει ὁ Ἀχιλλέας τῆ Βρισηίδα. Θύμωσε ὁ Ἀχιλλέας γιά τὴν προσβολή, κι ἂν δέν κατέβαινε ἀόρατη ἡ **Ἀθηνᾶ** νά τόν συγκρατήσῃ, θά χτυποῦσε τόν Ἀγαμέμνονα μέ τό σπαθὶ του. Ὑπάκουσε ὁ Ἀχιλλέας στὴν Ἀθηνᾶ κι ἔδωσε τῆ Βρισηίδα. Θύμωσε ὁμως κι ἀποτραβήχτηκε στά πλοῖα του, μαζί μέ τό φίλο του τόν Πάτροκλο, καί δέν πολεμοῦσε.

Ὅταν ἔμαθαν οἱ Τρῶες τό θυμὸ τοῦ Ἀχιλλέα, πῆραν θάρρος, ἔβγαιναν πιό τακτικά στόν κάμπο κι ἄρχισαν νά νικοῦν τοὺς Ἕλληνες. Ὡς κι ὁ Πάρης, πού φοβόταν μὴ

σκοτωθεῖ, ἔβγαινε στίς μάχες.

Μιά μέρα τόν εἶδε ὁ Μενέλαος ἀνάμεσα στούς Τρῶες καί τοῦ φώναξε δυνατά.

— Δειλέ Πάρη, γιά μᾶς γίνεται ὁ πόλεμος. Ἔβγα νά μετρηθοῦμε οἱ δυό μας κι ὅποιος νικήσει νά πάρει τήν Ἑλένη καί νά γίνει εἰρήνη.

Συμφώνησαν οἱ δυό ἀρχηγοί, ὁ Ἔκτορας κι ὁ Ἄγαμέμνωνας, ὅμως ὁ Πάρης φοβόταν. Τότε τόν ἀποπῆρε ὁ Ἔκτορας κι οἱ δυό στρατοί γελοῦσαν. Ντροπιάστηκε ὁ

Πάρης καί βγήκε μπροστά. "Εριξε πρώτος τό κοντάρι στό Μενέλαο, ἀλλά χτύπησε στήν ἀσπίδα καί τίποτα δέν τοῦ ἔκανε. Μέ μιά κονταριά ὁ Μενέλαος τοῦ τρύπησε τήν ἀσπίδα καί τοῦ ἔσχισε τό ροῦχο· ἔσυρε τότε τό σπαθί, μά ὁ Πάρης τά ἔχασε καί τρέχοντας κρύφτηκε στά τείχη. Ἡ συμφωνία τότε χάλασε, γιατί ἕνας Τρωαδίτης ἔριξε στό Μενέλαο μιά σαϊτιά.

Κι ὁ πόλεμος ξανάρχισε πιό ἄγριος.

Ἔργασία:

Νά χαρακτηρίσετε τά πρόσωπα: Ἀχιλλέας, Ἀγαμέμνονας, Χρύσης, Πάρης, Μενέλαος.

8. Ὁ θάνατος τοῦ Πάτροκλου.

Σάν λιοντάρια πολεμοῦσαν οἱ στρατιῶτες κι ἀπ' τίς δυό πλευρές. "Ομως αὐτή τή φορά νίκησαν οἱ Τρῶες καί κυνήγησαν τοὺς Ἕλληνες, ὡς τά πλοῖα τους. Σ' αὐτή τή μάχη πληγώθηκαν ὁ **Διομήδης**, ὁ **Ὀδυσσεύς** κι ὁ **Νέστορας**. Κι ἂν δέν ἦταν ὁ **Αἴαντας**, νά πολεμήσει σάν Θεός, οἱ Τρῶες θά ἔκαιγαν τά πλοῖα τῶν Ἑλλήνων. Τέλος νύχτωσε κι οἱ Τρῶες γύρισαν πίσω.

Τή νύχτα ὁ Ἀγαμέμνονας δέν μποροῦσε νά κλείσει μάτι. Μετάνιωσε πικρά, πού πρόσβαλε τό καλύτερο παλικάρι τῶν Ἑλλήνων καί τώρα νικοῦσαν οἱ Τρῶες. Ξύπνησε λοιπόν τόν Ὀδυσσεύα καί τό Νέστορα καί τοὺς ἔστειλε στόν Ἀχιλλέα, νά τοῦ ποῦν πῶς θά τοῦ δώσει πίσω τή Βρισηῖδα καί ἄλλα πλούσια δῶρα καί νά βγεῖ νά πολεμήσει πάλι. Πῆγαν οἱ βασιλιάδες καί τοῦ τά εἶπαν, ὅμως τοῦ Ἀχιλλέα ὁ θυμός δέν ἔλεγε νά μαλακώσει.

Τό ἄλλο πρωῖ οἱ Τρῶες ἔφτασαν πάλι ὡς τά πλοῖα τῶν Ἑλλήνων. Τότε ὁ Πάτροκλος παρακάλεσε τόν Ἀχιλλέα νά τοῦ δώσει τό στρατό καί τά ὄπλα του καί νά πολεμήσει αὐτός. «Δέν μπορῶ νά βλέπω τοὺς Ἕλληνες νά νικιοῦνται· οἱ καλύτεροι ἀρχηγοί τῶν Ἑλλήνων ἔχουν πληγωθεῖ», εἶπε στενοχωρημένος.

— Πάτροκλε, δέν ἀγαπῶ ἄλλον πιό παλὺ ἀπό σένα καί δέ

θέλω νά σοῦ χαλάσω τό χατήρι τοῦ εἶπε ὁ Ἄχιλλέας.
“Ὅμως σέ συμβουλεύω, νά μήν προχωρήσεις πολύ στόν κάμπο.

Χαρούμενος ὁ Πάτροκλος πήρε τούς Μυρμιδόνες καί βγῆκε στή μάχη. Σάν τόν εἶδαν οἱ Τρῶες τόν πέρασαν γιά τόν Ἄχιλλέα κι ἄρχισαν νά ὑποχωροῦν. Ὁ Πάτροκλος ξέχασε τήν συμβουλή τοῦ Ἄχιλλέα. Ἐνθουσιάστηκε ἀπό τή νίκη καί μαζί μέ τούς “Ελληνες κυνηγοῦσε καί σκότωνε τούς Τρῶες.

Ἐνῶ πολεμοῦσε ἔξω ἀπό τά τείχη, τόν ἀνεγνώρισε ὁ Ἔκτορας, κι ὄρμησε καταπάνω του. Ἐγινε μιά φοβερή πάλη καί ὁ Ἔκτορας, πού ἦταν δυνατότερος, τρύπησε μέ τό κοντάρι του τό εὐγενικό παλικάρι. Κατάφερε τότε τό πρωτοπαλικάρο τῶν Τρώων καί πήρε τήν πανοπλία τοῦ Ἄχιλλέα. Θέλησε νά πάρει καί τό σῶμα τοῦ Πάτροκλου, ἀλλά ὄρμησαν οἱ Ἕλληνες, τό πήραν καί τό ἔφεραν στόν Ἄχιλλέα.

Σάν εἶδε ὁ Ἄχιλλέας νεκρό τόν ἀγαπημένο του φίλο, ἔπεσε πάνω στό σῶμα του κι ἔκλαιγε δυνατά. Ἐριξε στάχτη στά μαλλιά του καί κυλιόταν κάτω στή γῆ.

— Γιατί δέ μέ ἄκουσες, Πάτροκλε, ἔλεγε κι ἔχυνε πικρά δάκρυα πλάι στή θάλασσα, πού κυμάτιζε κι αὐτή σάν νά θρηνοῦσε.

Ἐρωτήσεις:

1. Τί μᾶς διδάσκει ὁ θάνατος τοῦ Πάτροκλου;
2. Γιατί εἶναι κακό πράγμα ὁ θυμός;

9. 'Ο 'Αχιλλέας φονεύει τόν "Εκτορα

"Εκλαψε πολύ ό 'Αχιλλέας τό φίλο του. Κι όταν του πέρασε ή πρώτη λύπη, όρκίστηκε νά έκδικηθει. Τό θυμό του μέ τόν 'Αγαμέμνονα τόν είχε ξεχάσει.

Πήγε στήν άκρογιαλιά καί φώναξε τή μάνα του. Βγήκε ή Θέτιδα μέσα από τά κύματα καί τότε εκείνος τήν παρακάλεσε νά πάει στό θεό "Ηφαιστο, νά του φτιάξει μιά καινούρια πανοπλία. Πέταξε ή θεά στόν "Ολυμπο καί πρίν καλά βραδιάσει, του έφερε μιά πανοπλία, πού όμοια δέν υπήρχε. 'Επάνω στήν άσπίδα του είχε σχεδιάσει ό θεός τεχνίτης ό,τι υπάρχει επάνω στή γή καί στόν ουρανό.

Τήν άλλη μέρα, έξεψε ό 'Αχιλλέας τ' άθάνατα άλογα του πατέρα του στό άρμα καί χύμηξε στή μάχη. "Εμοιαζε σάν λιοντάρι, πού πέφτει σέ κοπάδι ελάφια. 'Η μάχη αυτή ήταν ή πό φοβερή. Σέ λίγο, ό κάμπος γέμισε κορμιά. 'Ο 'Αχιλλέας μέ τούς Μυρμιδόνες του θέριζε τούς Τρώες σάν στάχια. Κι εκείνοι, τρομαγμένοι, έτρεξαν καί κρύφτηκαν στα τείχη τής Τροίας.

Μόνο ό "Εκτορας, σάν παλικάρι πού ήταν, ντράπηκε νά κλειστεί μέσα καί περίμενε τόν 'Αχιλλέα νά πολεμήσει. "Όταν είδε ό 'Αχιλλέας τό φονιά του φίλου του, χύθηκε επάνω του σάν άστραπή, νά πάρει έκδίκηση.

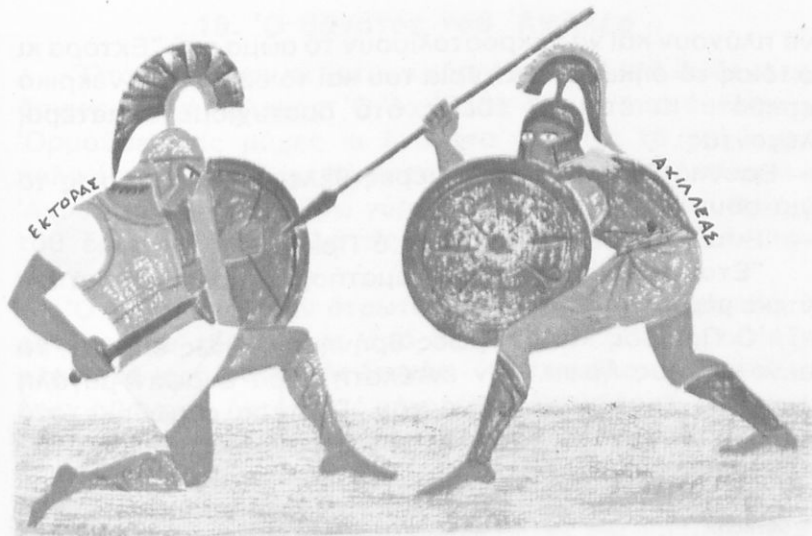
Τά έχασε ό "Εκτορας καί άρχισε νά τρέχει. Τρείς φορές γύρισε τά τείχη τής Τροίας κι ό 'Αχιλλέας τόν κυνηγούσε. 'Από τά τείχη έβλεπαν οί Τρώες. Τόν έπιασε τέλος τό φιλότιμο κι ή ντροπή καί σταμάτησε νά πολεμήσει τόν 'Αχιλλέα.

'Η μονομαχία ήταν άγρια κι ό "Εκτορας χτυπούσε σάν παλικάρι. "Όμως ό 'Αχιλλέας μέ μιά γερή κονταριά τρύπησε τό λαιμό του καί τό γενναίο παλικάρι τής Τροίας έπεσε νεκρό.

Ψηλά στα τείχη θρηνούσε ή 'Εκάβη κι ό Πρίαμος καί πίο πολύ ή γυναίκα του, ή σεμνή **'Ανδρομάχη**. "Εκλαιγε κι ό λαός τών Τρώων.

Τί θ' άπογίνει ή Τροία χωρίς τόν "Εκτορα, έλεγαν.

'Ο φοβερός 'Αχιλλέας έδесе τότε από τά πόδια τόν

“Εκτορα στό ἄρμα του καί σέρνοντάς τον τόν ἔφερε κα-
τόν ἔριξε πλάι στό νεκρό φίλο του.

— Εἶσαι τώρα εὐχαριστημένος, Πάτροκλε; ἔλεγε κι ἔκλαιγε
πικρά.

Τήν ἄλλη μέρα οἱ Ἕλληνες ἄναψαν μεγάλη φωτιά κι
ἔκαψαν τό νεκρό Πάτροκλο. Καί γιά νά τιμήσουν τό
καλόγνωμο παλικάρι, ἔκαναν ἀγῶνες κι ἔδωσαν βραβεῖα
στούς νικητές.

Μιά ἀπό τίς ἐπόμενες μέρες ἦρθε στή σκηνή τοῦ
Ἄχιλλέα ὁ γερο-Πρίαμος, μέ πλοῦσια δῶρα. “Ἐπесе στά
πόδια τοῦ ἥρωα καί τόν παρακάλεσε νά τοῦ δώσει τό σῶμα
τοῦ γιοῦ του, γιά νά τό θάψει.

— Θυμήσου, Ἄχιλλέα, πῶς ἔχεις κι ἐσύ πατέρα γέροντα,
πού σέ περιμένει νά γυρίσεις πίσω, καί σεβάσου τόν πόνο
μου, ἔλεγε καί κλαίγοντας φιλοῦσε τά χέρια, πού σκό-
τωσαν τόν Ἐκτορα. Συγκινήθηκε κι ὁ Ἄχιλλέας ἀπό τά
λόγια καί τά δάκρυα τοῦ γερο-Πρίαμου, τόν σήκωσε καί τόν
ἔβαλε νά καθίσει. Θυμήθηκε κι αὐτός τό δικό του πατέρα,
θυμήθηκε τόν ἀγαπημένο τοῦ Πάτροκλο καί πλημμύρισαν
τά μάτια του δάκρυα. Κι ἀφοῦ χόρτασε τό κλάμα, διέταξε

νά πλύνουν καί νά νεκροστολίσουν τό σῶμα τοῦ “Ἐκτορα κι ὁ ἴδιος τό σήκωσε στά χέρια του καί τό ἔβαλε στό νεκρικό κρεβάτι. Κι ἔτσι τό ἔδωσε στό δυστυχημένο πατέρα, λέγοντας:

— Βασιλιά Πρίαμε, πόσες μέρες θέλεις νά θρηνήσεις τό γιό σου;

— “Ἐντεκα μέρες, ἀπάντησεν ὁ Πρίαμος.

“Ἐτσι συμφώνησαν νά σταματήσει ὁ πόλεμος, γιά ἔντεκα μέρες.

Ὁ Πρίαμος καί οἱ Τρῶες θρήνησαν, ὅπως ἔπρεπε, τό μεγάλο τους ἥρωα. Τήν ἐντέκατη μέρα ἄναψαν μεγάλη φωτιά κι ἔκαψαν τό σῶμα του. “Υστερα στρώθηκε στό παλάτι τό μεγάλο τραπέζι τῆς παρηγοριᾶς, ὅπως ἦταν συνήθεια.

Ἑρώτηση:

Ὁ Ἀχιλλέας εἶχε εὐγενική ψυχή. Ἀπό ποῦ τό καταλαβαίνουμε;

10. Ὁ θάνατος τοῦ Ἀχιλλέα

“Ὅταν πέρασαν οἱ ἔντεκα μέρες καί μπῆκε ἡ δωδέκατη ἄρχισε πάλι ὁ πόλεμος. Ὁ Ἀχιλλέας δέ χόρτασε ἐκδίκηση. Ὁρμούσε στίς μάχες κι ἕνα ἕνα ἀφάνιζε τά καλύτερα παλικάρια τῶν Τρῶων. Κλείστηκαν οἱ Τρῶες στήν πόλη κι ὁ Ἀχιλλέας ἐρχόταν γύρω γύρω καί τούς κοροΐδευε. Βροχή τοῦ ἔριχναν ἀπό ψηλά τίς σαῖτες, ἀλλά καμιά δέν τόν πλήγωνε.

Ὁ Ἀχιλλέας ἦταν **ἄτρωτος**, γιατί ὅταν ἦταν μικρός, ἡ μητέρα του τόν ἐπιασε ἀπό τή φτέρνα καί τόν βούτηξε μέσα στά ἱερά **ὔδατα τῆς Στυγός**. Κι ἔτσι ὅλο του τό σῶμα ἦταν ἀθάνατο, ἐκτός ἀπό τή φτέρνα πού δέν εἶχε βραχεῖ. Ἄν πληγωνόταν στή φτέρνα, τότε μόνο θά πέθαινε.

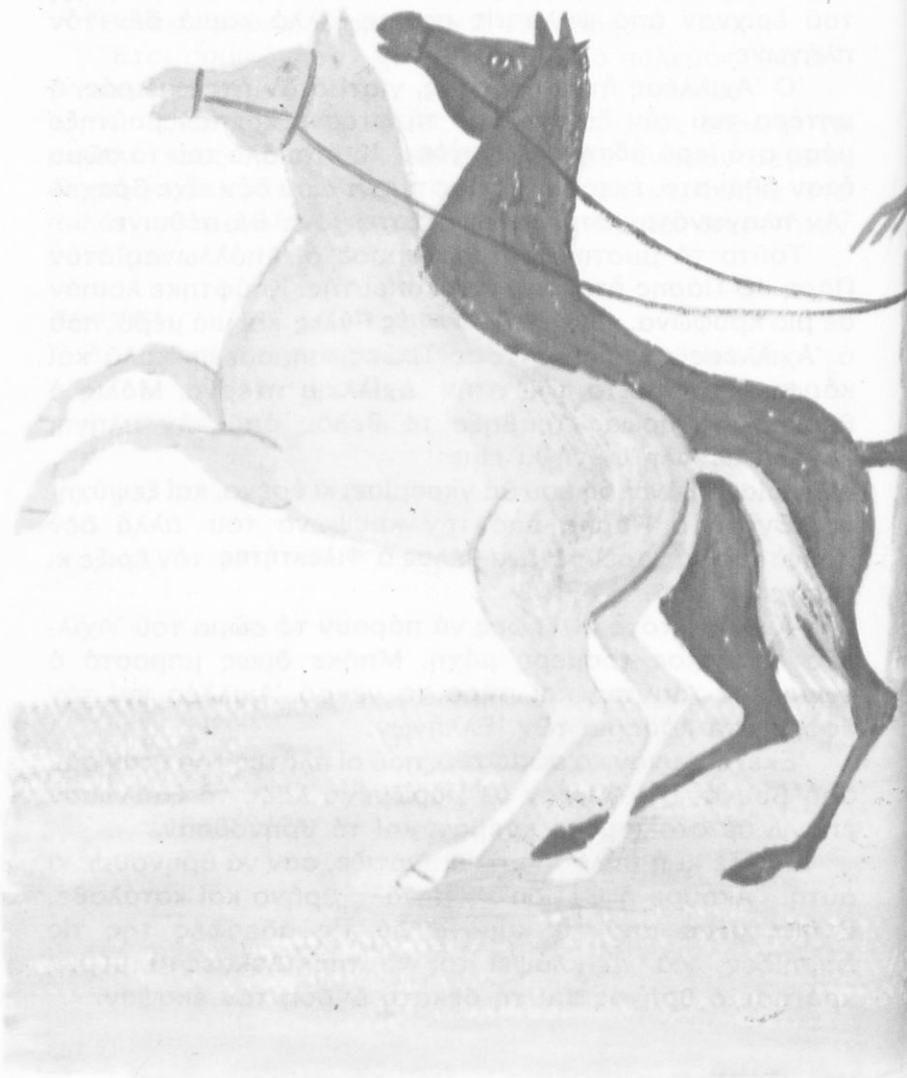
Τοῦτο τό μυστικό τό μαρτύρησε ὁ Ἀπόλλωνας στόν Πάρη. Ὁ Πάρης ἦταν καλός σκοπευτής. Κρύφτηκε λοιπόν σέ μιά κρυψώνα, κοντά στίς **Σκαιές Πύλες** καί μιά μέρα, πού ὁ Ἀχιλλέας κοροΐδευε τούς Τρῶες, σημάδεψε ἄκαλά καί κάρφωσε τή σαῖτα του στήν **ἀχιλλεῖο πτέρνα**. Μόλις ὁ θεόμορφος ἦρως τράβηξε τό βέλος ἀπό τήν πληγή, ἔβγαλε μεγάλη φωνή κι εἶπε:

— Τροία, ὁ θάνατος μου θά γκρεμίσει κι ἐσένα, καί ξεψύχησε. Βγῆκε ὁ Πάρης ἀπό τήν κρυψώνα του, ἀλλά δέν πρόφτασε νά χαρεῖ. Μ' ἕνα βέλος ὁ **Φιλοκτήτης** τόν ἔριξε κι ἐκεῖνον νεκρό.

Χύμηξαν τότε οἱ Τρῶες νά πάρουν τό σῶμα τοῦ Ἀχιλλέα κι ἄρχισε τρομερή μάχη. Μπῆκε ὅμως μπροστά ὁ ρωμαλέος Αἴαντας καί πῆρε τό νεκρό Ἀχιλλέα καί τόν ἔφερε στά καράβια τῶν Ἑλλήνων.

Ἐκεῖ ἐπλυναν τό σῶμα του, πού οἱ πλάτες του ἦταν σάν ἀπό βουνά, τό ἄλειψαν μέ μυρωμένο λάδι, τό ξάπλωσαν ἐπάνω σέ στολισμένο κρεβάτι καί τό θρηνοῦσαν.

Βούιζε κι ἡ θάλασσα καί κυμάτιζε, σάν νά θρηνοῦσε κι αὐτή. Ἄκουσε ἡ Θέτιδα τό μεγάλο θρῆνο καί κατάλαβε. Βγῆκε μέσα ἀπό τά κύματα μέ τίς ἀδερφές της τίς Νηρηίδες, γιά νά κλάψει τό γιό της. Δεκαεφτά μέρες κράτησε ὁ θρῆνος καί τή δέκατη ὄγδοη τόν ἔκαψαν.

Τή στάχτη του τήν έβαλαν στήν ίδια ύδρια (στάμνα), όπου είχαν βάλει καί τή στάχτη του φίλου του, γιά νά είναι μαζί καί στήν άλλη ζωή, όπως ήταν επάνω στή γη.

Έκαναν ύστερα άγώνες, γιά νά τιμήσουν τό μεγάλο νεκρό κι έστησαν στήν παραλία μεγαλόπρεπο τάφο. Σ' αυτόν τόν τάφο, έπειτα από αιώνες, γονάτισε ό **Μέγας Αλέξανδρος** καί προσκύνησε, όταν πήγαινε νά κατακτήσει τόν κόσμο.

Έρώτηση:

Τί νιώθετε γιά τό θάνατο του Άχιλλέα;

11. 'Ο δούρειος ίππος.

Όταν σκοτώθηκε ό Άχιλλέας, οί Έλληνες άρχισαν νά απελπίζονται. Καί 'θά παρατούσαν τόν πόλεμο, θά γύριζαν πίσω, αν δέν λογάριαζαν τή ντροπή. Τότε ό τετραπέρατος Όδυσσέας βρήκε ένα καλό σχέδιο, γιά νά πάρουν τήν Τροία. Συμφώνησαν καί οί άλλοι άρχηγοί καί άρχισαν νά τό πραγματοποιοιοϋν.

Έφτιαξαν ένα μεγάλο ξύλινο άλογο, πού στήν κοιλιά του χωροϋσαν δέκα πολεμιστές. Μπροστά στό στήθος του έγραψαν:

«ΑΦΙΕΡΩΝΕΤΑΙ ΣΤΗ ΘΕΑ ΑΘΗΝΑ».

Όστερα χάλασαν τίσ σκηνές καί φόρτωσαν τά πράγματά τους στά πλοία.

Όταν νύχτωσε καλά, μπήκαν μέσα στό άλογο ό Όδυσσέας, ό Μενέλαος καί όχτώ πολεμιστές κι έκλεισαν τήν κρυφή πορτούλα, κάτω από τήν κοιλιά του. Μπήκαν καί οί άλλοι στά πλοία τους καί απομακρύνθηκαν από τήν παραλία. Όμως δέν έφυγαν. Πήγαν καί κρύφτηκαν πίσω από τό νησί Τένεδο.

Τήν άλλη μέρα, πάνω από τά τείχη, είδαν οί Τρῶες έρημη τήν παραλία καί δέν πίστευαν στά μάτια τους. Βγήκαν οί πιό θαρραλέοι ως τή θάλασσα, πουθενά Έλληνες. Μόνο ένα τεράστιο ξύλινο άλογο, ανάμεσα σέ άχρη-

στα, πεταμένα πράγματα. Στη θάλασσα ούτε ένα καράβι. Γύρισαν στην πόλη χαρούμενοι κι από μακριά φώναζαν. — Οί "Ελληνες ἔφυγαν!.. Ὁ πόλεμος τέλειωσε!..

"Ολος ὁ λαός κατέβηκε στήν παραλία. Βούιζε ὁ τόπος ἀπό τή χαρά. Μεγάλη ὅμως ἐντύπωση τοὺς ἔκανε τὸ παράξενο ὠραῖο, ξύλινο ἄλογο. Κι ὅταν εἶδαν πὼς ἦταν τάμα στήν Ἀθηνᾶ, ἀποφάσισαν νά τὸ πάρουν μέσα στήν πόλη, γιὰ νά θυμοῦνται τὰ κακά τοῦ πολέμου καί ν' ἀγαποῦν τήν εἰρήνη. "Ολοι συμφώνησαν.

Βγῆκε τότε μπροστά ὁ ἱερέας Λαοκόντας. Πῆρε ἕνα κοντάρι καί χτύπησε τήν κοιλιά τοῦ ἀλόγου, γιὰ νά δείξει πὼς εἶναι κούφιο. «Νά φοβάστε τὰ δῶρα τῶν Ἑλλήνων...»

Δέν πρόφτασε ν' ἀποσώσει τὸ λόγο του καί δυὸ τεράστια φίδια βγῆκαν σφυρίζοντας ἀπὸ τή θάλασσα. Χύμηξαν κατὰ πάνω του, τύλιξαν κι αὐτόν καί τὰ παιδιὰ του καί τοὺς ἔπνιξαν. Εἶδαν τὸ θαῦμα οἱ Τρῶες κι ἀποφάσισαν νά πάρουν τὸ **δούρειο ἵππο** μέσα στήν πόλη.

Τοῦ ἔβαλαν ρόδες κι ἄρχισαν νά τὸν σπρώχνουν σιγά σιγά, ὥσπου τὸν ἔφεραν ἔξω ἀπὸ τίς καστρόπορτες. Δέν χωροῦσε ὅμως νά μπεῖ μέσα καί γι' αὐτὸ γκρέμισαν ἕνα κομμάτι ἀπὸ τὸ τεῖχος τῆς Τροίας.

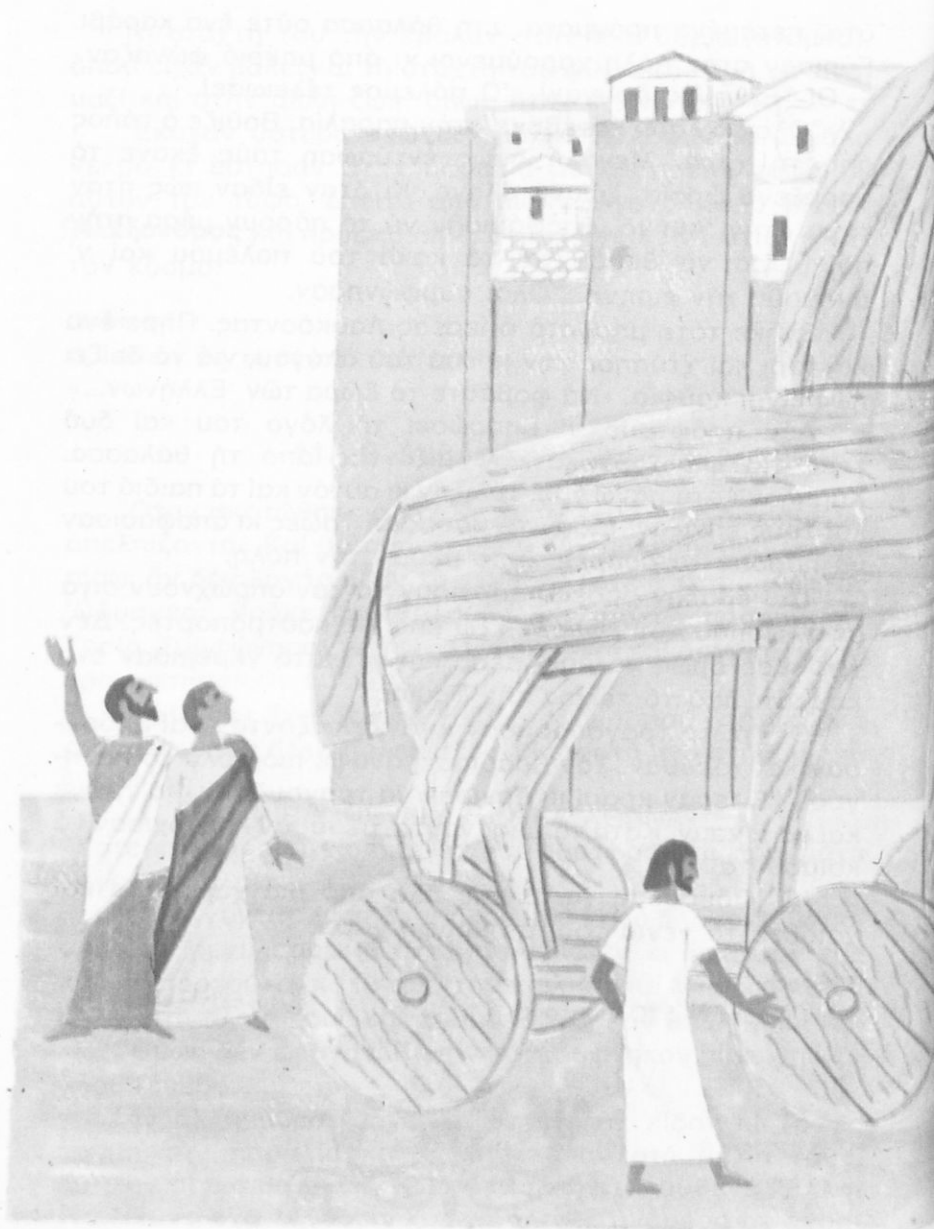
Οἱ Τρῶες τραγουδοῦσαν κι ἀγκαλιάζονταν καί πηδοῦσαν καί χόρευαν. Σάν βράδιασε, ἄναψε πιό πολὺ τὸ πανηγύρι. Ἔφεραν κρασί κι ἄρχισαν νά τραγουδοῦν, νά τρῶνε καί νά πίνουν. Κατὰ τὰ μεσάνυχτα, μέθυσαν καί ἄρχισαν νά κοιμοῦνται.

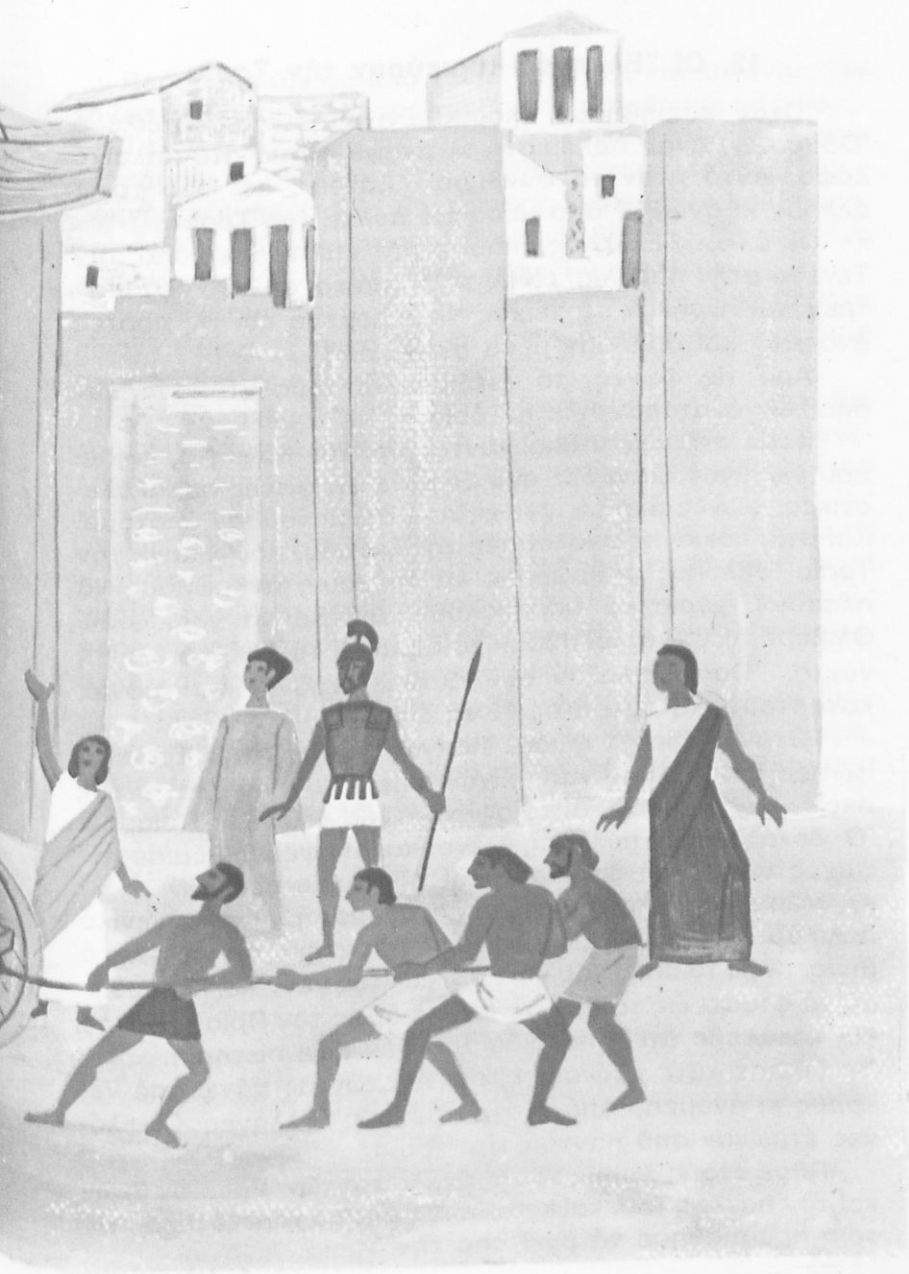
Ὁ Ὀδυσσεάς τὰ ἔβλεπε ὅλα ἀπὸ μιά χαραμίδα καί χαίδευε τὰ γένια του, μέ κρυφὴ χαρά.

Ἑρώτηση:

Γιατί χαιρόταν ὁ Ὀδυσσεάς;

12. Οί "Ελληνες κυριεύουν τήν Τροία.

"Όταν κοιμήθηκαν όλοι κι έγινε ήσυχία, έστειλε ό 'Όδυσσέας έναν πολεμιστή κι άναψε φωτιά στόν πλαινό λόφο. Αυτό ήταν τό σύνθημα. "Έστειλε καί δυό τρεις άλλους κι άνοιξαν από μέσα τίς πύλες τής Τροίας.

Οί άλλοι "Ελληνες, πού είχαν έπιστρέψει από τήν Τένεδο στήν παραλία, είδαν τή φωτιά καί σέ λίγο έφτασαν τρεχάτοι. Βρῆκαν τό τείχος γκρεμισμένο καί τίς πόρτες άνοιχτές καί όρμησαν μέσα στήν πόλη.

'Από τίς φωνές, τό τρέξιμο καί τούς χτύπους τών σπαθιῶν άναταράχτηκε ή Τροία.

Μέσα στή νύχτα άκούγονταν θρῆνοι, βογητά, παιδιά πού έκλαιγαν, μανάδες πού ξεφώνιζαν, φωνές παρακαλεστικές, φωνές άγριες, φωνές πού σταματούσαν άπότομα. Καί στίς κόκκινες άναλαμπές τής φωτιῆς, πού έκαιγε τήν Τροία, έβλεπες άνθρώπους νά τρέχουν, άνθρώπους νά πέφτουν, χέρια νά παρακαλοῦν, σπαθιά νά γυαλίζουν. Θλιβερά ποτάμια κυλοῦσαν τό αίμα καί τά δάκρυα όλη τή νύχτα. "Όσα έφτιαξαν οί άνθρωποι χρόνια καί χρόνια, καταστράφηκάν μέσα σέ λίγες ώρες.

"Όταν βγήκε ό ήλιος, έκαιγαν άκόμη στήν Τροία οί φωτιές. 'Ως κι οί ναοί είχαν καεῖ. Κι άνάμεσα στούς σκοτωμένους ήταν καί τό άψυχο σῶμα τοῦ γερο-Πρίαμου. 'Ο δεκάχρονος πόλεμος μόνο κακά έφερε. Γέμισε τίς ψυχές τών 'Ελλήνων μίσος καί τήν Τροία έρείπια.

Μέσα στήν άναπάντεχη καταστροφή, ένα εύγενικό παλικάρι τών Τρώων, ό **Αινείας**, πετάχτηκε άπ' τό γλυκό ύπνο, πήρε τά όπλα του καί πολεμώντας γενναία, κατόρθωσε νά φτάσει ως τό παλάτι. Βρῆκε όμως τόν Πρίαμο νεκρό καί κατάλαβε ότι ή πατρίδα του δέν είχε σωτηρία.

Γύρισε τότε στό σπίτι του, περνώντας πάνω από νεκρούς κι άνάμεσα από έξαγριωμένους "Ελληνες. Οί φλόγες έτρωγαν από παντοῦ τήν Τροία.

Πῆρε στούς ώμους του τ' άγάλματα τών **'Ερκειῶν θεῶν** καί τόν πατέρα του, καί κρατώντας από τό χέρι τό μικρό γιό του, προσπάθησε νά βγει από τήν Τροία.

Πέρασε ανάμεσα από τούς "Ελληνες καί κανέναν δέν τόν πείραξε, από σεβασμό γιά ὅσα προσπαθοῦσε νά σώσει.

Τέλος ὁ Αἰνεΐας κατάφερε, μέ μερικούς ἄλλους Τρῶες νά πάρουν εἴκοσι καράβια καί νά φύγουν. Οἱ θεοί τούς ὀδήγησαν στήν Ἰταλία, ὕστερα ἀπό ἕνα μεγάλο καί δύσκολο ταξίδι στίς θάλασσες. Ἐκεῖ ὁ Αἰνεΐας ἵδρυσε ἕνα καινούριο κράτος κι ὁ ἴδιος ἔγινε βασιλιάς.

Οἱ "Ελληνες, ὅταν ἤθελαν νά ποῦν ὅτι πιά πάνω ἀπ' ὅλα εἶναι οἱ θεοί, ἡ πατρίδα καί ἡ οἰκογένεια, ἔφερναν γιά παράδειγμα τόν Αἰνεΐα.

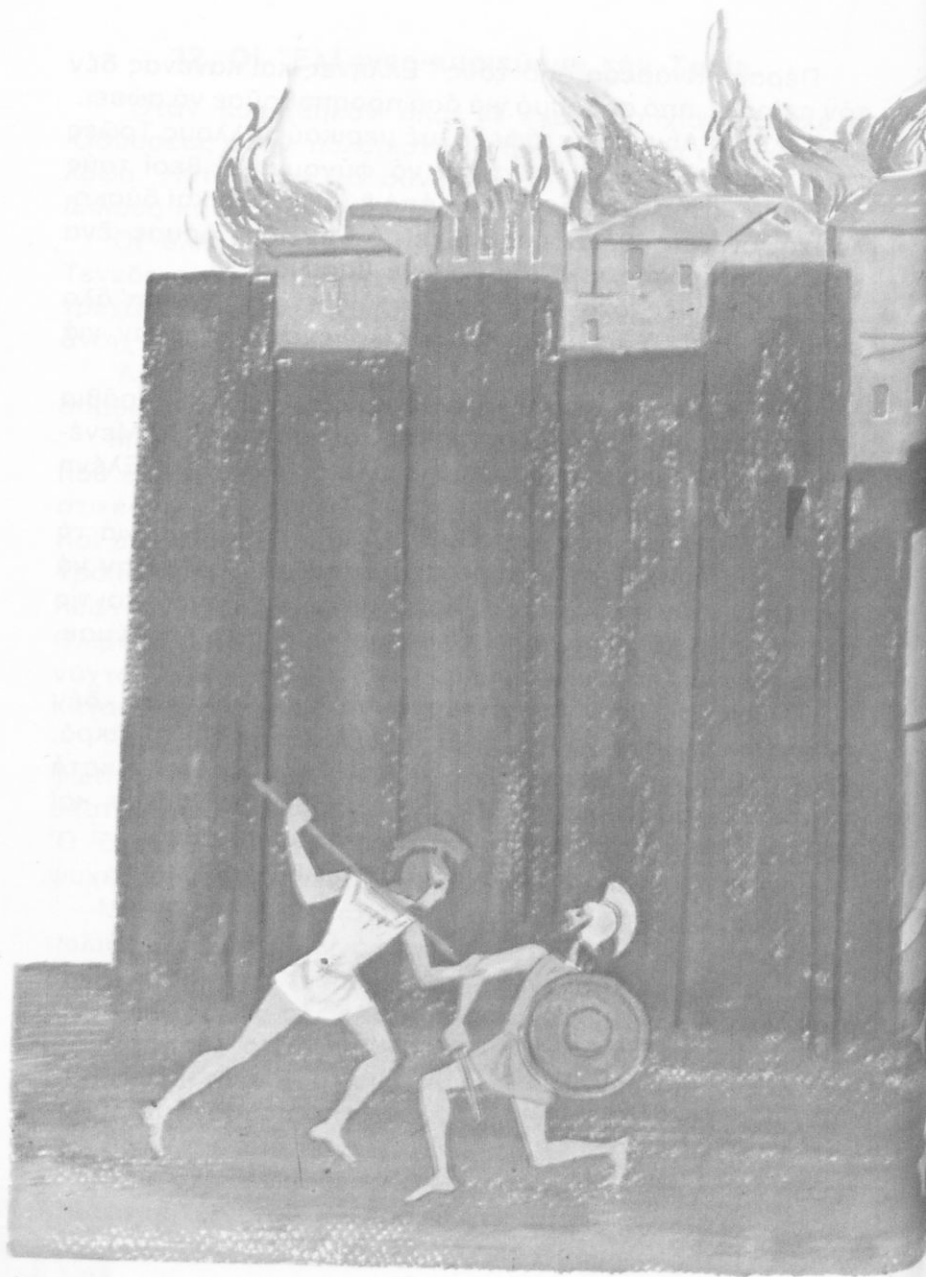
Οἱ "Ελληνες ἄρχισαν τότε νά κουβαλοῦν στά καράβια τους θησαυρούς, δούλους, τροφές καί πράγματα. Ὁ Μενέλαος συγκινημένος ἀνέβασε στό πλοῖο τήν ὠραία Ἑλένη καί τούς θησαυρούς του.

Οἱ "Ελληνες ἦταν χαρούμενοι καί ὑπερήφανοι γιά τή νίκη τους καί γιά τά λάφυρα πού ἄρπαξαν. Βιάζονταν νά γυρίσουν στήν πατρίδα τους δοξασμένοι, νά διηγοῦνται τίς περιπέτειες, τά βάσανα καί τά κατορθώματα τοῦ πολέμου, ἀλλά καί νά ζήσουν εἰρηνικές μέρες.

"Ὅμως οἱ θεοί ὀργίστηκαν, γιατί οἱ "Ελληνες δέν σεβάστηκαν τούς ναούς, τούς ἱερεῖς, ἀκόμα καί τά μικρά, ἄθῳα παιδιά, καί τούς ἔριξαν σέ πολλές περιπέτειες κατά τό ταξίδι τοῦ γυρισμοῦ. Πολλά καράβια βούλιαξαν καί πολλοί "Ελληνες πέθαναν σέ ἄγνωστους τόπους.

"Ἐτσι τελείωσε ὁ δεκάχρονος Τρωικός πόλεμος.

ΕΡΓΑΣΙΕΣ

Α. Τί θυμάσαι από την 'Ιλιάδα (Τρωικό Πόλεμο);

Ο γάμος του Πηλέα έγινε επάνω στο βουνό -----

Για τον Τρωικό Πόλεμο έγραψε ο ποιητής -----

Μάνα του 'Αχιλλέα ήταν η θαλασινή Θεά -----

Ο Πάτροκλος ήταν φίλος του -----

Ο 'Αχιλλέας μάλωσε με τον 'Αγαμέμνονα για τη -----

Οι Έλληνες αφιέρωσαν τό ξύλινο άλογο στην -----

«Χάρισμα στην ωραιότερη», έγραψε πάνω στο μήλο ή -----

Τό 'Εκτορα σκότωσε ό -----

Τόν Πάτροκλο σκότωσε ό -----

Ο Αινείας ίδρυσε νέο κράτος στην -----

«Αυτό τό παιδί θά κάψει την Τροία» προφήτησε τό μαντείο για τον -----

Πρώτος πάτησε τό χώμα της Τρωικής γής ό -----

Έφτιαξε κανούργια πανοπλία για τον 'Αχιλλέα ό -----

Είχε προφητικές ικανότητες ή κόρη του Πριάμου -----

Η συγκέντρωση των Έλλήνων έγινε στην -----

Δέ σεβάστηκαν τούς ναούς καί οι θεοί τιμώρησαν τούς -----

«Νά φοβάστε τά δώρα των Έλλήνων», είπε ό -----

Β. Ένωσε με μία γραμμή τις λέξεις που ταιριάζουν:

Νέστορας
Όδυσσέας
Άχιλλέας
Πάρης
Έλένη
Αΐας
Πάτροκλος
Άνδρομάχη

Θεόμορφος
φανύψηλος
ώραία
πολυμήχανος
σεμνή
μυαλωμένος
δειλός
γλυκομίλητος

Γ. Άκροστιχίδα

1. — — — — —

1. Ή γυναίκα του πρώτου παλικαριού της Τροίας

2. — — — — —

2. Ό Κάλχαντας την όδηγησε στο βωμό της Θυσίας

3. — — — — —

3. Ό συνετότερος και πιο γλυκομίλητος Έλληνας βασιλιάς

4. — — — — —

4. Βασίλισσα της Τροίας

5. — — — —

5. Πάνω σ' αυτό τό βουνό έβρασκε τό κοπάδι του ό Πάρης.

6. — — — — —

6. Ό γενναϊότερος ήρωας του Τρωικού Πολέμου

7. — — — — —

7. Ποταμός γνωστός από τόν Τρωικό Πόλεμο.

Δ. Έκανε καλά;

(Γιά τις σωστές πράξεις σημείωσε ΝΑΙ, γιά τις πράξεις που δέν θεωρείς σωστές σημείωσε ΟΧΙ)

Ό Άχιλλέας έδωσε τό νεκρό Έκτορα στον Πρίαμο

Ό Όδυσσέας έφτιαξε τό ξύλινο άλογο

Οι Τρῶες γκρέμισαν ένα μέρος του τείχους για να περάσουν μέσα στην Τροία τό ξύλινο άλογο.

Ό Πρίαμος ήρθε στο στρατόπεδο των Έλλήνων να ζητήσει τό νεκρό γιό του Έκτορα.

- 'Ο 'Αγαμέμνονας πήρε από τόν 'Αχιλλέα τή Βρισηίδα
- 'Η 'Ιφιγένεια μέ τή θέλησή της πήγε νά θυσιαστεί
- 'Ο Πάρης έκλεψε τήν ώραία 'Ελένη
- 'Ο Πάρης καί οί ἄλλοι Τρῶες δέν δέχτηκαν τίς προτάσεις τοῦ Μενέλαου καί τοῦ 'Οδυσσέα γιά εἰρήνη.

Ε. Οἱ "Ἕλληνες κυρίεψαν τήν Τροία γιατί:

(Γιά τίς τρεῖς σωστές αἰτίες σημειώστε Σ γιά τίς ἄλλες Λ.)

- Γιατί ἐπέμειναν δέκα χρόνια.
- Γιατί οἱ Τρῶες εἶχαν γέρο βασιλιά.
- Γιατί ἀπόκτησαν μεγάλη πολεμική πείρα
- Γιατί οἱ Τρῶες δέν ἦταν καλοί πολεμιστές.
- Γιατί ἐφάρμοσαν τό σχέδιο τοῦ 'Οδυσσέα.

ΣΤ. Ἐρωτήσεις:

1. Ποιός ἀπ' τούς βασιλιάδες χάρηκε περισσότερο μετά τόν πόλεμο;
2. Ποιός στρατός εἶχε δίκιο;
3. Ποιά εἶναι ἡ πιό κακή πράξη τῶν 'Ελλήνων;
4. Τί ἐβλάψε πιό πολύ τούς "Ἕλληνες;

- Z.** Σου δίνεται ένα σύνολο προσώπων, πού αναφέρονται στον Τρωικό πόλεμο: Θέτιδα, Μενέλαος, Πάρης, Κλυταιμνήστρα, Ήδη, Άχιλλέας, Ήφιγένεια, Άγαμέμνωνας, Ήφαιστος, Σκάμανδρος, Έκτορας, Τένεδος, Άπόλλωνας, Όδυσσέας, Έκάβη, Άνδρομάχη, Πρίαμος, Σκαιές Πύλες, Κασσάνδρα, Βρισηίδα:

Χώρισέ το στά ύποσύνολά του:

Θεοί: .....

Έλληνες: .....

Έλληνίδες: .....

Τρώες: .....

Τρωαδίτισσες: .....

Τόποι: .....

ΔΙΑΒΑΣΕ ΚΙ ΑΥΤΟ

ΠΡΙΑΜΟΣ ΚΑΙ ΑΧΙΛΛΕΑΣ

Ὁ Πρίαμος μέσ στή σκηνή μπαίνει τοῦ Ἀχιλλέα. Τά γόνατά του ἀγκάλιασε καί τοῦ φιλεῖ τά χέρια καί μέ τρεμάμενη φωνή παρακαλεῖ καί λέει:

— Θυμήσου, παλικάρι μου, τό γέρο σου πατέρα. Μπορεῖ κι αὐτόν νά τυραννοῦν ἄλλοι γειτόνοι γύρω καί νά μὴν ἔχει βοηθό. Μά ζεῖ μέ τήν ἐλπίδα νά ἰδεῖ τό λατρευτό του γιό. Μ' ἀλίμονο σέ μένα, ὅπου ἔχασα τόσα παιδιά! Καί τό καλύτερό μου τά χέρια σου τό ἀφάνησαν. Ἔτσι τό ἔθελε ἡ μοίρα, ἐκείνου πού μ' ὀρφάνεψε τά χέρια νά φιλήσω... Λυπήσου με καί πάρ' τήνε τήν πλοῦσια ξαγορά μου, καί δῶσ'μου πίσω τοῦ φτωχοῦ παιδιοῦ μου τό κουφάρι.

Σάν εἶδε ἔτσι τόν Πρίαμο, δακρύζει ὁ Ἀχιλλέας. Κλαίει γιά τόν πατέρα του, κλαίει καί γιά τό φίλο. Κλαίει κι ὁ γερο-βασιλιάς γιά τ' ἄμοιρο παιδί του. Κι ἅμα τό κλάμα χόρτασαν, σηκώθηκε ὁ Ἀχιλλέας καί τοῦ Πριάμου ἔπιασε τό χέρι καί τοῦ λέει:

— Δυστυχισμένε βασιλιά, πῶς βάσταξε ἡ καρδιά σου νά ῥθεις ἐδῶ σέ μένανε, πού σοῦ'χω σκοτωμένα τόσ' ἀντρειωμένα σου παιδιά; Καρδιά ἔχεις σιδερένια. Μά σήκω τώρα, κάθισε, κι οἱ δύο μας τώρα πρέπει τίς λύπες μας νά κλείσουμε στά βάθη τῆς ψυχῆς μας.

Κι ὁ Ἀχιλλέας φώναξε καί πρόσταξε τίς σκλάβες καλά νά πλύνουν τό νεκρό, νά τόν ἀλείψουν λάδι, ἐκεῖ κάπου παράμερα, μὴν τόν ἰδεῖ ὁ γέρος. Καί οἱ σκλάβες σάν τόν πλύνανε, μέ λάδι τόν ἀλείψαν

καί τόν ὁμορφοστόλισαν. Καί τότε ὁ Ἄχιλλέας
μονάχος τόν ἐσήκωσε, τόν ἔβαλε στό στῤῷμα
κι οἱ παραγιοί του, οἱ δύο μαζί, τόν πήγανε στ' ἀμάξι.

*Ἀπό τή ραψωδία Ω τῆς Ἰλιάδας τοῦ Ὅμηρου
Ἐλεύθερη ἀπόδοση Μιχ. Στασινόπουλου*

Ο ΟΜΗΡΟΣ, Η ΙΛΙΑΔΑ ΚΑΙ Η ΟΔΥΣΣΕΙΑ

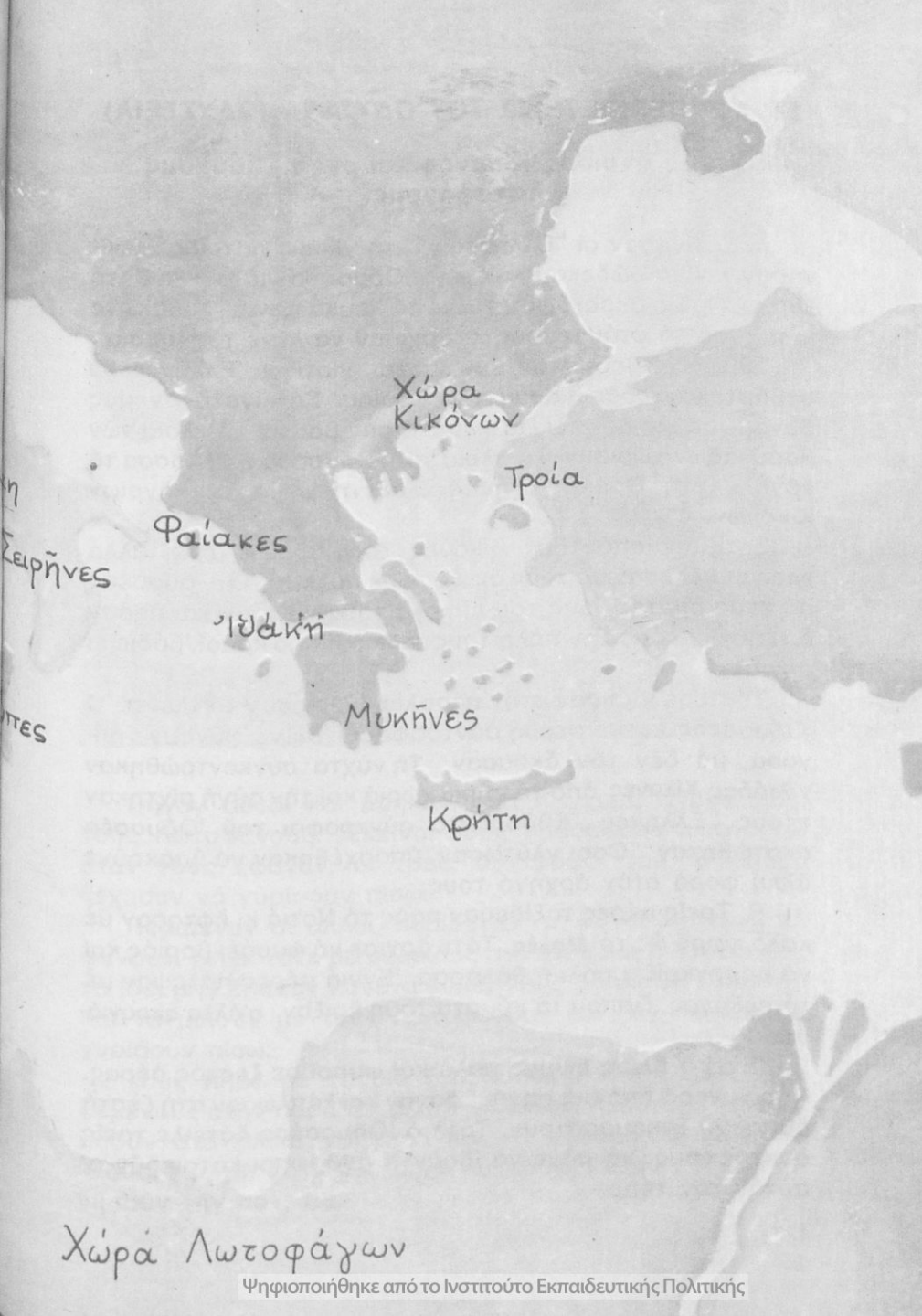
Οἱ ἄνθρωποι διηγοῦνταν γιά πολλά χρόνια στά παιδιά
τους καί στά ἐγγόνια τους αὐτόν τόν ἄγριο πόλεμο. Καί οἱ
ραψωδοί (οἱ τραγουδιστές) εἶχαν κάμει τραγούδια τά κα-
τορθώματα καί τίς περιπέτειες τῶν Ἑλλήνων.

Περνοῦσαν ὅμως τά χρόνια καί σιγά σιγά οἱ ἄνθρωποι
ἄρχισαν νά ξεχνοῦν τί εἶχε γίνει στήν Τροία. Τότε βρέθηκε
ἕνας μέγας Ἕλληνας ποιητής, ὁ Ὅμηρος καί τά ἔγραψε
ὅλα αὐτά σ' ἕνα μεγάλο ποίημα τήν **ΙΛΙΑΔΑ**. (Ἰλιον ἦταν τό
δεύτερο ὄνομα τῆς Τροίας).

“Ὅ,τι δέν κατάφεραν οἱ Ἕλληνες μέ τόν πόλεμο, δέκα
ὀλόκληρα χρόνια, τά κατάφερε ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεάς,
μέ τό μυαλό του. Αὐτόν ὅμως τόν τιμώρησαν οἱ θεοί
περισσότερο ἀπ' ὅλους. Ἄλλα δέκα χρόνια περιπλανήθηκε
στίς θάλασσες, ὥσπου νά φτάσει, χωρίς συντρόφους, στήν
πατρίδα του, τήν **Ἰθάκη**. Τίς περιπλανήσεις τοῦ Ὀδυσσεά ὁ
Ὅμηρος τίς ἔγραψε σ' ἕνα ἄλλο μεγάλο ποίημα, τήν
ΟΔΥΣΣΕΙΑ.

Νησί Καλυψῶς

Χώρα
Κικόνων

Τροία

Φαίακες

Ιθάκη

Μυκῆνες

Κρήτη

Χώρα Λωτοφάγων

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΣΤ' ΟΙ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΕΣ ΤΟΥ ΟΔΥΣΣΕΑ (ΟΔΥΣΣΕΙΑ)

1. Στους άγριους Κίκονες και στους ήσυχους Λωτοφάγους.

Α. Ξεκίνησαν οι Έλληνες για τή γλυκιά πατρίδα. Ξεκίνησαν και τά δώδεκα πλοία του Όδυσσέα για τήν ποθητή Ίθάκη. Πρίμο αεράκι φούσκωνε τά λευκά πανιά. Φούσκωνε κι ή χαρά τά στήθια τους κι άρχισαν νά λένε τραγούδια.

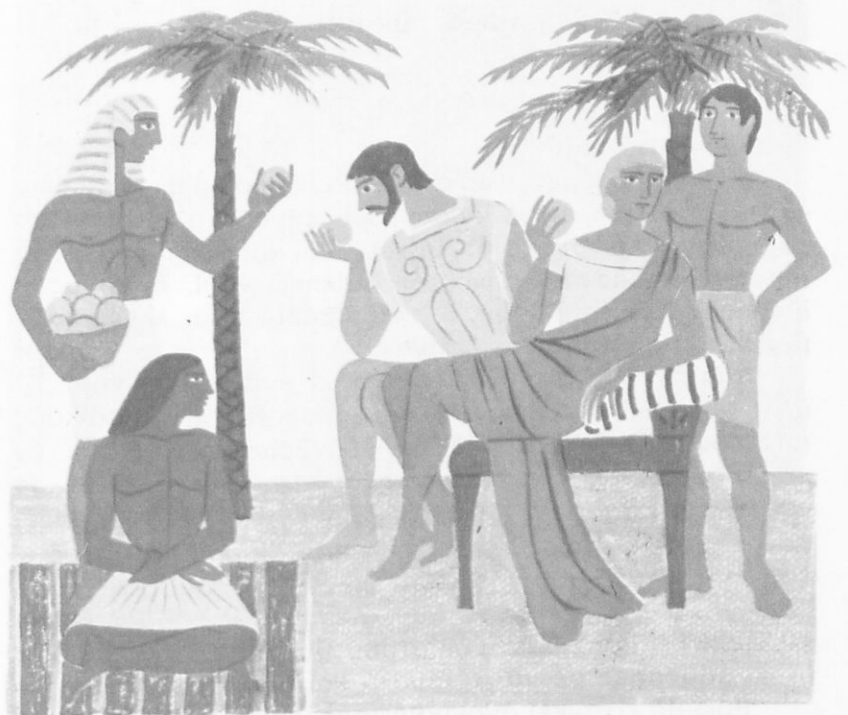
Όμως οι θεοί ήταν θυμωμένοι, γιατί οι Έλληνες δέ σεβάστηκαν τούς ναούς τής Τροίας. Σέ λίγο ό άνεμος δυνάμωσε και σήκωσε τά κύματα σάν βουνά. Τά πλοία τών βασιλιάδων χώρισαν. Τά πλοία του Όδυσσέα ή θάλασσα τά έβγαλε στή Θράκη, στήν άφιλόξενη χώρα τών άγριων Κικόνων.

Ζήτησαν από τούς Κίκονες τροφές και νερό, αλλά εκείνοι θέλησαν νά τούς διώξουν μέ πόλεμο. Ό Όδυσσέας μέ τούς συντρόφους του εύκολα τούς νίκησαν και πήραν ό,τι ήθελαν από τήν πόλη τους: άσκιά παλιό κρασί, βόδια κι άρνιά.

Όστερα γύρισαν στήν παραλία κι άρχισαν τό γλέντι. Ό Όδυσσέας έλεγε στους συντρόφους του νά φύγουν γρήγορα, μά δέν τόν άκουσαν. Τή νύχτα συγκεντρώθηκαν χιλιάδες Κίκονες από τά γύρω χωριά και τήν αύγή ρίχτηκαν στους Έλληνες. Έβδομήντα σύντροφοι του Όδυσσέα σκοτώθηκαν. Όσοι γλύτωσαν, ύποσχέθηκαν νά ύπακούνε άλλη φορά στόν άρχηγό τους.

Β. Τρεις μέρες ταξίδευαν προς τό Νοτιά κι έφτασαν μέ καλό καιρό ως τό **Μαλέα**. Τότε άρχισε νά φυσάει βοριάς και νά μουγκρίζει πάλι ή θάλασσα. Έννιά μέρες πάλεψαν μέ τό πέλαγος, ώσπου τά κύματα τούς έριξαν σ' άλλα άκρογιάλια.

Έκει ό ήλιος εκαιγε πολύ και φυσούσε ζεστός άέρας. Πήραν νερό από μία πηγή, έφαγαν και ξάπλωσαν στή ζεστή άμμο, νά ξεκουραστούν. Τότε ό Όδυσσέας έστειλε τρεις συντρόφους, νά πάνε νά ίδουν τί άνθρωποι κατοικούν σ' αυτόν τόν τόπο.

Πήγαν αὐτοί καί βρῆκαν κάτι ἡσυχούς ἀνθρώπους, τοὺς Λωτοφάγους. Ἐκεῖνοι τοὺς πρόσφεραν λωτούς κι ὅταν τοὺς ἔφαγαν, οἱ τρεῖς σύντροφοι τοῦ Ὀδυσσεῆ ξέχασαν νά γυρίσουν πίσω.

Περίμεναν οἱ ἄλλοι, περίμεναν, μ' αὐτοί πουθενά νά φανοῦν. Πῆγε τότε μέ μερικούς συντρόφους ὁ Ὀδυσσεῆς νά ἰδεῖ μήν ἔπαθαν κανένα κακό. Τοὺς βρῆκε νά κάθονται καί νά μιλοῦν μέ τοὺς Λωτοφάγους καί δέν ἤθελαν νά γυρίσουν πίσω.

Τοὺς πῆρε μέ τή βία ὁ Ὀδυσσεῆς καί τοὺς ἔφερε δεμένους στήν παραλία· αὐτοί ἔκλαιγαν. Πρόσταξε τότε νά μποῦν στά πλοῖα γρήγορα καί νά φύγουν. Φοβόταν ὁ Ὀδυσσεῆς μή φᾶνε καί ἄλλοι σύντροφοι λωτό καί λησμονήσουν τήν πατρίδα.

2. Στή χώρα τῶν κυκλώπων

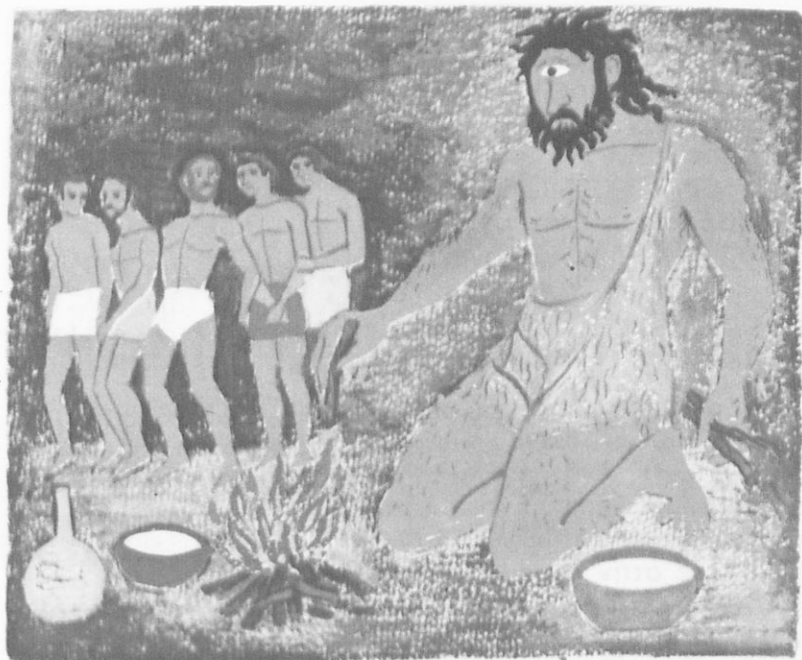
Ταξίδευαν μέρες, χωρίς νά ξέρουν ποῦ βρίσκονται. Μιά σκοτεινή νύχτα, ἡ θάλασσα τούς ἔβγαλε σ' ἓνα ἡσυχό ἀκρογιάλι. "Αραξαν τά πλοῖα τους καί κοιμήθηκαν. Ξύπνησαν σ' ἓνα καταπράσινο, ἀκατοίκητο νησί, ὅπου μόνο ἄγριες κασίκες ἔβοσκαν στά λιβάδια του. Κυνήγησαν μερικές, τίς ἔψησαν κι ἔφαγαν.

Ἄπέναντι, λίγο μακριά, φαινόταν ἓνα μεγάλο νησί. Τό ἄλλο πρῶτ' ὁ Ὀδυσσεύς μπῆκε στό καράβι του μέ μερικούς συντρόφους καί πῆγε νά ἰδεῖ ποιοί ἄνθρωποι κατοικοῦν τόν τόπο. "Αραξαν σ' ἓνα κρυφό κόλπο, ἄφησαν ἐκεῖ τούς πῖο πολλούς συντρόφους νά προσέχουν τό πλοῖο κι ὁ Ὀδυσσεύς μέ δώδεκα παλικάρια προχώρησε. Πῆραν μαζί τους κι ἓνα ἀσκή γλυκό κρασί, πού τό εἶχαν ἀπό τούς Κίκονες.

Βρῆκαν μιά σπηλιά καί μπῆκαν μέσα. Ἄρνιά καί κασίκια ἦταν ἐκεῖ, κλεισμένα σέ στρούγγα καί γύρω καλάθια μέ τυρί, καρδάρες μέ γάλα, μαλλιά καί δέρματα.

Ἐδῶ θά κατοικεῖ ἀγριάνθρωπος, εἶπαν στόν Ὀδυσσεύα οἱ σύντροφοί του. "Ἄς πάρουμε ἄρνιά καί τυρί κι ἄς φύγουμε. Ὁ Ὀδυσσεύς ὅμως εἶχε περιέργεια νά ἰδεῖ τόν ἄνθρωπο, πού κατοικοῦσε ἐκεῖ, καί τούς διέταξε νό μείνουν.

Σάν πῆρε νά βραδιάζει, ἦρθε κι ὁ νοικοκύρης τῆς σπηλιάς. Κρατοῦσε ἓνα δεμάτι ξύλα στόν ὦμο του καί ὅταν τά ἔριξε κάτω βούιξε ὅλη ἡ σπηλιά. "Ἄρμεξε ὕστερα τά πρόβατά του κι ἄφησε τ' ἄρνάκια νά βυζιάζουν. "Ὅταν τελείωσε αὐτές τίς δουλειές, ἔφραξε τήν εἴσοδο τῆς σπηλιάς μ' ἓνα θεόρατο βράχο. Ὁ Ὀδυσσεύς καί οἱ σύντροφοί του τά εἶχαν χαμένα. Αὐτός δέν ἦταν ἄνθρωπος, ἦταν ἓνα πελώριο τέρας, τριχωτό, πού εἶχε ψηλά στό μέτωπο ἓνα μάτι, σάν μεγάλο κύκλο. Ἦταν ὁ **κύκλωπας Πολύφημος**.

“Αναψε τότε μία μεγάλη φωτιά και φωτίστηκε όλη η σπηλιά. Είδε τούς ξένους ζαρωμένους σέ μία άκρη και τούς φώναξε.

— Ποιοί είστ’ έσεϊς εκεί και τί θέλετε στή σπηλιά μου;

“Όλοι κατατρόμαξαν, μά ό ’Οδυσσέας έκανε καρδιά κι άπάντησε:

— “Ελληνες είμαστε κι έρχόμαστε από την Τροία. Ή θάλασσα μάς τσάκισε τό καράβι και τά κύματα μάς έριξαν στή χώρα σου. Σέ παρακαλούμε, στό όνομα του ξένιου Δία, νά μάς φιλοξενήσεις και νά μάς βοηθήσεις νά γυρίσουμε στήν πατρίδα μας.

Γέλασε κοροϊδευτικά ό Κύκλωπας και τούς είπε.

— Έμεις οι Κύκλωπες δέν λογαριάζουμε τούς θεούς, γιατί είμαστε δυνατότεροι από αυτούς.

“Απλωσε τά χέρια, άρπαξε δυό συντρόφους του ’Οδυσσέα και τούς έφαγε. ”Ηπια ύστερα και μία καρδάρω

γάλα καί κοιμήθηκε ανάμεσα στ' άρνιά του, ροχαλίζοντας.

‘Ο ‘Οδυσσέας σκέφτηκε νά τόν σκοτώσουν μέ τά σπαθιά τούς, αλλά ποιός θά τούς άνοιγε ύστερα τήν πόρτα; ‘Ακούμπησαν τότε κι αύτοί σέ μιάν άκρη τής σπηλιās καί πέρασαν τή νύχτα.

Τό πρωί ό Πολύφημος έφαγε άλλους δυό συντρόφους του ‘Οδυσσέα. “Υστερα παραμέρισε τό βράχο, έβγαλε τά κοπάδια του έξω καί ξανάκλεισε τήν είσοδο τής σπηλιās

3. ‘Ο ‘Οδυσσέας τυφλώνει τόν Πολύφημο

“Εμειναν κλεισμένοι, σάν πουλιά σέ κλουβί. ‘Εκεί πού προσπαθοῦσαν ν’ άνοίξουν τήν πόρτα τής σπηλιās, βλέπει ό ‘Οδυσσέας ένα μεγάλο ξύλο άπό έλιά. Στό μυαλό του άστραψε μιά ιδέα. “Εκοψε ένα κομμάτι, ίσα μέ δυό μέτρα καί μέ τό σπαθί του τό έκαμε ένα μεγάλο σουβλί. “Υστερα τό έχωσε στήν κοπριά.

— “Αν καταφέρουμε μ’ αύτό νά τυφλώσουμε τό τέρας, ύπάρχει έλπίδα νά σωθοῦμε, είπε ό ‘Οδυσσέας καί τούς έξήγησε τό σχέδιό του.

Τό βράδυ ό κύκλωπας έφαγε άλλους δυό. Τότε ό ‘Οδυσσέας του πήγε ένα κύπελο κρασί κι αύτός τό ήπιε μονορούφι.

— Δώσε κι άλλο νά πιω καί πές μου πώς σέ λένε. Κι έγώ θά σοῦ κάνω τή χάρη νά σέ φάω τελευταίω.

‘Ο ‘Οδυσσέας τόν κέρασε κι άλλο, κι άλλο κι είπε πώς τόν λένε Κανένα. Μέθυσε ό κύκλωπας, τεντώθηκε ανάσκελα καί κοιμήθηκε.

“Εβαλε τότε ό ‘Οδυσσέας τή μύτη του ξύλου στή φωτιά κι όταν πήρε ν’ άνάψει, τό άρπαξε μέ δυό τρεις συντρόφους καί τό έχωσαν μέ δύναμη στό μάτι του κύκλωπα.

Οὔρλιαξε άπό τόν πόνο τό τέρας κι άρχισε νά φωνάζει τούς άλλους κύκλωπες. Κι εκείνοι όταν τόν άκουσαν, ήρθαν έξω άπό τή σπηλιά του καί τόν ρώτησαν τί έπαθε καί φωνάζει μέσα στή νύχτα.

— ‘Αδέρφια, μέ σκοτώνει ό Κανένας.

— Ἄφοῦ κανένας δέν σέ σκοτώνει, τι φωνάζεις; Ἄν πάλι τρελάθηκες, παρακάλεσε τόν πατέρα σου τόν Ποσειδῶνα, νά σέ γιατρέψει. Αὐτά τοῦ εἶπαν κι ἔφυγαν. Εἶχαν θυμώσει, πού τούς ξύπνησε.

Προσπάθησε ὁ Πολύφημος νά πιάσει τούς ξένους, μά δέν μπόρεσε.

Σέ λίγο ἄρχισαν νά βελάζουν τά πρόβατα κι ὁ Πολύφημος κατάλαβε ὅτι ξημέρωσε. Ἄνοιξε τότε τήν εἴσοδο κι ἄπλωσε τά χέρια νά πιάσει τούς ξένους, ἄν τολμοῦσαν νά βγοῦν μέ τό κοπάδι.

Ἄλλά ὁ πανοῦργος Ὀδυσσεύς ἔδεσέ τούς συντρόφους του κάτω ἀπό τά μεγάλα κριάρια καί ἔτσι βγήκαν ἔξω. Τελευταῖος πέρασε κι αὐτός γαντζωμένος κάτω ἀπό τό πιό μεγάλο κριάρι.

Πῆραν καί κάμποσα ἄρνιά καί τά ἔφεραν στήν παραλία. Οἱ ἄλλοι τούς περίμεναν μέ ἀγωνία. Μπήκαν στό πλοῖο κι ἄρχισαν νά ξεμακραίνουν ἀπό τό καταραμένο νησί τῶν κυκλώπων. Τότε ὁ Ὀδυσσεύς φώναξε στόν τυφλωμένο Πολύφημο:

— Πολύφημε, βάρβαρε κι ἀφιλόξενε, σέ ὅσους σέ ρωτοῦν πές πώς σέ τύφλωσε ὁ καστροπολεμίτης Ὀδυσσεάς, ὁ γιός τοῦ Λαέρτη ἀπό τήν Ἰθάκη.

Ὁ κύκλωπας ἄρπαξε ἕναν τεράστιο βράχο, τόν ἔριξε κατά κεῖ πού ἄκουγε τή φωνή καί παραλίγο νά τσάκιζε τό καράβι. Σέ λίγο ἔφτασαν στό ἀντικρινό νησί κι ὅλοι ἦταν καταλυπημένοι.

Ἐρωτήσεις:

1. Γιατί τιμωρήθηκε ὁ κύκλωπας;
2. Ἡ δύναμη τοῦ σώματος ἢ ἡ δύναμη τοῦ μυαλοῦ ἔχει μεγαλύτερη ἀξία;
3. Γιατί ὁ Ὀδυσσεάς δέν ἄκουσε τούς συντρόφους του, πού τοῦ εἶπαν νά φύγουν;

4. Ὁ Ὀδυσσεάς στήν Καλυψώ

Τό ἄλλο πρωί ξεκίνησαν πάλι γιά τήν ἀγαπημένη τους Ἰθάκη. Ὅμως δέν εἶχε φτάσει τό τέλος τῶν περιπετειῶν τους. Θύμωσε ὁ Ποσειδῶνας καί τά καράβια ὅλα τά βούλιαξε κι ἔπνιξε ὅλους τούς συντρόφους. Μόνο ὁ Ὀδυσσεάς ἀπόμεινε ζωντανός. Πιάστηκε ἀπό μιά σανίδα κι ἐννιά μερόνυχτα θαλασσοδερνόταν, ὥσπου τά κύματα τόν ἔβγαλαν σ' ἕναν πανέμορφο τόπο. Ἦταν τό νησί **Ἦγυγία**, ὅπου κατοικοῦσε ἡ **νύμφη Καλυψώ**.

Ἔμεινε σέ μιά σπηλιά, καλύτερη κι ἀπό παλάτι. Γύρω γύρω ἦταν δάσος δροσερό, μέ χιλιάδες γλυκόλαλα πουλιά. Μπροστά στήν πόρτα ἦταν μιά πολυστάφυλη κληματαριά. Τέσσερις βρύσες ἔτρεχαν καί πότιζαν ὅλων τῶν εἰδῶν τά φυτά. Μέσα στή σπηλιά ἔκαιγε φωτιά. Ἐκεῖ καθόταν ἡ ξανθόμαλλη νύμφη καί μέ χρυσή σαῖτα ὕφαινε στόν ἀργαλειό καί γλυκοτραγουδοῦσε.

Ὅταν ἔφτασε ὁ Ὀδυσσεάς, ἡ Καλυψώ σηκώθηκε πρόσχαρα καί τόν περιποιήθηκε, ὅπως ἦταν συνήθεια. Κι ἀφοῦ ἔφαγε κι ὥρες πολλές κοιμήθηκε καί ξεκουράστηκε, ἡ Καλυψώ τοῦ μίλησε γλυκά κι ἐκεῖνος τῆς διηγήθηκε τήν ἰστορία του. Ἡ Καλυψώ συγκινήθηκε ἀπό τά κατορθώματα

καί τὰ βάσανά του. Ἀγάπησε τόν Ὀδυσσεά καί τόν κράτησε κοντά της. Στήν ἀρχή ἤθελε κι ἐκεῖνος νά μείνει, γιατί εἶχε βαρεθεῖ νά βασανίζεται.

“Ὅμως, σάν πέρασε ἀρκετός καιρός, ξέχασε τά παλιά του βάσανα κι ἄρχισε νά θυμᾶται τήν πατρίδα. Μάταια ἡ Καλυψώ τόν παρακαλοῦσε νά μείνει κοντά της, ἄδικα τοῦ ἔταξε ὅλα τά καλά τῆς γῆς, τοῦ ἔταξε ἀκόμη νά τόν κάμει ἀθάνατο· ὅμως αὐτός ἀρνήθηκε. Κι ὅμως ἑφτά ὀλόκληρα χρόνια τόν κράτησε μέ τή βία κοντά της ἡ Καλυψώ.

Μιά μέρα τόν βρῆκε στήν ἀκροθαλασσιά ν’ ἀναστενάζει καί νά κλαίει. Τόν πλησίασε σιγά καί πονετικά τόν ρώτησε.

— Τόσο πολύ λοιπόν, Ὀδυσσεά, ἀγαπᾶς τήν πατρίδα σου; Κι ὁ Ὀδυσσεάς τῆς ἀπάντησε μέ βαθύ ἀναστεναγμό:

— “Ας ἔβλεπα, ἔστω κι ἀπό μακριά, καπνό ν’ ἀνεβαίνει ἀπ’ τήν Ἰθάκη κι ἄς πέθαινα.

Ἡ Καλυψώ λυπήθηκε τόν ἄξιο καί φιλότιμο ἄντρα καί τοῦ εἶπε.

— Ἐφοῦ τόσο πολύ τήν ἀγαπᾶς, θά σέ βοηθήσω νά φύγεις. Τοῦ ἔδωσε ἐργαλεῖα κι ἔφτιαξε μιά γερή σχεδία. Φόρτωσε νερό καί τροφές κι ἔνα πρῶϊ ἀποχαιρέτησε τήν ξανθόμαλλη νύμφη.

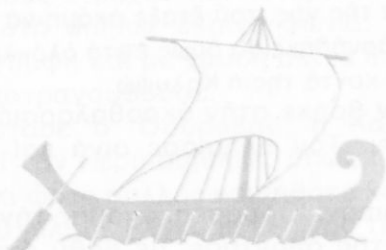
Ταξίδεψε ἤσυχα ὁ Ὀδυσσεύς δεκαεφτά ἡμέρες, καί τότε χάλασε ὁ καιρός. Ὑψώθηκαν κύματα κι ὁ Ὀδυσσεύς βρέθηκε πάλι ναυαγός, χωρίς σχεδία.

Θά πνιγόταν τότε, ἂν δέν τοῦ ἔδινε ἡ θεά **Λευκοθέα** τό ἀθάνατο μαντίλι της. «Μ’ αὐτό», τοῦ ἔπε ἡ θεά, «δέν ἔχεις φόβο νά πνιγείς. Ὅταν βγεῖς στήν ξηρά, ρίξτ’ το πάλι στή θάλασσα».

Τό ἔδεσε στό στήθος του ὁ Ὀδυσσεύς καί δύο μερόνυχτα κολυμποῦσε. Τήν τρίτη μέρα τό βράδυ βγήκε σ’ ἕνα ἄγνωστο νησί. Ἦταν τσακισμένος ἀπό τήν κούραση καί τήν ἀγρύπνια. Ἔριξε τό μαντίλι στή θάλασσα καί κάτω ἀπό μιά ἀγριελιά σκεπάστηκε μέ ξερὰ φύλλα καί κοιμήθηκε βαθιά πλάι σ’ ἕνα ποτάμι.

Ἐρωτήσεις:

1. Τί σᾶς ἀρέσει πιά πολύ ἀπό τοῦτο τό μάθημα;
2. Ποιός εἶναι ὁ πιά συγκινητικός λόγος, σ’ αὐτό τό μάθημα;

5. Μιά θαρραλέα καί φιλόξενη βασιλοπούλα

Ήταν μιά μέρα φωτεινή καί ζεστή κι ἤρθαν στό ποτάμ
νά πλύνουν ἡ ὄμορφη βασιλοπούλα Ναυσικᾶ μέ τίς βάγιες
της. "Ἐπλυναν τά ροῦχα καί τ' ἄπλωσαν, γιά νά στεγνώ-
σουν. "Ὑστερα ἄρχισαν νά παίζουν στόν ἥλιο. Σέ μιά στιγμή
τούς ξέφυγε τό τόπι καί κύλησε πρός τό μέρος, πού
κοιμόταν ὁ Ὀδυσσεύς. Τά κορίτσια ἔτρεξαν γελώντας,
ποιό νά τό πρωτοπάρει.

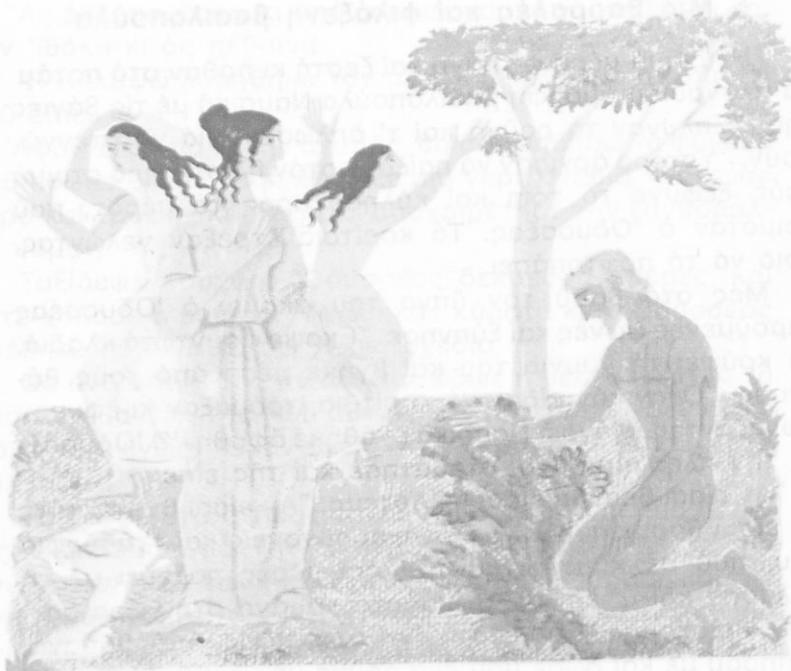
Μές στό βαθύ τόν ὕπνο του ἀκούει ὁ Ὀδυσσεύς
χαρούμενες φωνές καί ξύπνησε. "Ἐκοψε φουντωτά κλαδιά,
νά κρύψει τή γύμνια του καί βγήκε μέσα ἀπό τούς θά-
μνους. "Ὅταν τόν εἶδαν τά κορίτσια, τρόμαξαν κι ἔφυγαν
φωνάζοντας. Μόνο ἡ Ναυσικᾶ στάθηκε ἄφοβη. Ὁ Ὀδυσσεύς
ας τήν πλησίασε λίγο, σταμάτησε καί τῆς εἶπε:

— "Ἄν εἶσαι θεά, θά εἶσαι ἡ "Ἄρτεμη. "Ἄν εἶσαι θνητή, τότε
θά εἶσαι βασιλοπούλα. Καλότυχοι οἱ γονεῖς καί τ' ἀδέρφια
σου, πού σέ καμαρώνουν. Εἴκοσι μέρες παλεύω μέ τή
θάλασσα καί μ' ἔριξαν τά κύματα ναυαγό στή χώρα σας.
Ποῦ βρίσκομαι, δέν ξέρω. "Ἄν γνωρίζεις ἀπό βάσανα,
λυπήσου με καί δῶσε μου ἓνα ροῦχο νά ντυθῶ, λίγο ψωμί
νά σταματήσω τήν πείνα μου καί δεῖξε μου τό δρόμο γιά
τήν πόλη.

— Ξένε, φαίνεσαι ἄνθρωπος πολιτισμένος καί σέ λυποῦμαι.
Βρίσκεσαι στό **νησί τῶν Φαιάκων**, ὅπου βασιλεύει ὁ Ἰακον-
στός **Ἀλκίνοος**. Ἐγώ εἶμαι ἡ κόρη του, ἡ **Ναυσικα**. Ἐδῶ
κατοικοῦν ἄνθρωποι εἰρηνικοί καί δίκαιοι καί θά σέ φιλοξε-
νήσουν, ὅπως πρέπει.

Αὐτά εἶπε ἡ Ναυσικᾶ καί πρόσταξε τίς βάγιες της νά
φροντίσουν τόν ξένο. Κι ὁ Ὀδυσσεύς, σάν ἔφαγε καί
ντύθηκε, φάνηκε τότε πιό ψηλός καί πιό ὄμορφος. καί ἡ
Ναυσικᾶ τόν θαύμασε κι οἱ βάγιες της.

Φόρτωσαν ὕστερα τά στεγνά ροῦχα στό ἄμαξι καί
ξεκίνησαν γιά τήν πόλη. Πήγαινε ἡ Ναυσικᾶ μπροστά τό
ἄμαξι ὀδηγώντας, καί πίσω οἱ βάγιες. Καί πολύ πιό πίσω,
μοναχός, ὁ Ὀδυσσεύς, καθαρός, ὄμορφοντυμένος καί
ξεκούραστος.

Λίγο έξω από τήν πόλη ό 'Οδυσσέας σταμάτησε νά προσευχηθεῖ σ' ένα ναό τῆς 'Αθηνᾶς. Κι άφοῦ μπήκε στήν πόλη ἡ Ναυσικᾶ, ξεκίνησε ὕστερα κι ό 'Οδυσσέας.

Ἑρωτήσεις:

1. Ποίος εἶχε ἔρθει παλιότερα στό νησί τῶν Φαιάκων;
2. Γιατί ό 'Οδυσσέας παίνεψε πρώτα τῆ Ναυσικᾶ κι ὕστερα ζήτησε βοήθεια;

6. "Ένας γενναῖος δακρύζει

"Όταν ἔφτασε ό 'Οδυσσέας στό παλάτι, στάθηκε λίγο νά θαυμάσει. Τέτοιο παλάτι δέν εἶχε ξαναδεῖ. Οἱ τοῖχοι ἦταν χάλκινοι κι εἶχαν μιά ζώνη γύρω γύρω από γυαλί. Ἡ πορτα ἦτανε χρυσή. Δεξιά κι άριστερά δυό σκύλοι φτιαγ-

μένοι μέ χρυσό κι άσήμι. Πιό μέσα οί κολώνες καί τό ταβάνι κι αυτά άσημένια. Γύρω στόν τοίχο ήτανε θρόνοι στή σειρά καί μπροστά ήταν τραπέζια. Κοντά στά τραπέζια ήταν όλόχρυσά αγάλματα, πού στά χέρια τους κρατούσαν άναμμένες λαμπάδες.

Τήν ώρα εκείνη κάθονταν καί τρωγόπιναν ό βασιλιάς, ή βασίλισσα κι οί άρχοντες του τόπου. Μπήκε ό Όδυσσέας ψηλόκορμος καί θαρρετός γονάτισε μπροστά τους καί είπε:

— Βασιλιά Άλκίνοε, Βασίλισσα **Άρήτη**, κι έσεΐς άρχοντες του τόπου, έπεσα ναυαγός στό νησί σας καί σās παρακαλώ, στό όνομα του Δία, νά μέ βοηθήσετε νά πάω στήν πατρίδα μου.

Σηκώθηκε τότε ό Άλκίνοος, πήρε τόν ξένο καί τόν έβαλε στόν πλαϊνό θρόνο. Του έστρωσαν νά φάει καί συζήτησαν ευχάριστα.

Τό πρωί οί Φαίακες έκαναν σπονδές καί θυσίες. “Υστερα άρχισαν οί άγώνες, κι ό Όδυσσέας έβλεπε μέ χαρά τά παλικάρια τών Φαιάκων. Ήρθε τότε τό βασιλόπουλο, ό **Λαοδάμας** καί του είπε:

— Ξένε, φαίνεσαι πώς ξέρεις από άγώνες. “Ελα καί σύ νά δοκιμάσεις καί νά χαρείς. Τότε ό Όδυσσέας του άπάντησε: — Ευγενικό μου Λαοδάμα, ήξερα μιά φορά κι έγώ από άγώνες, όμως τά βάσανα μου έχουν τσακίσει τό κορμί.

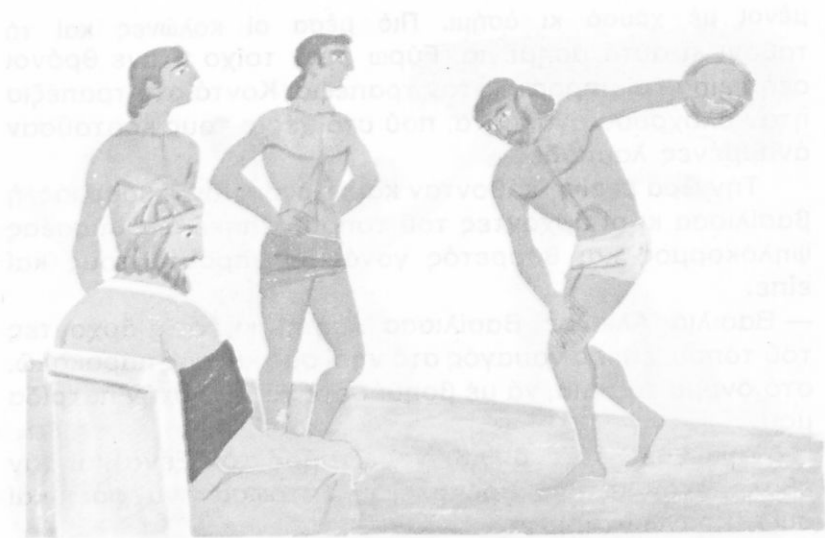
Βγήκε τότε μπροστά έν’ άρχοντόπουλο, ό Εϋρύαλος καί πρόσβαλε τόν Όδυσσέα, μ’ αυτά τά λόγια:

— Αϋτός μοιάζει για έμπορος, Λαοδάμα, τί του μιλάς για άγώνες;

Τόν λοξοκοίταξε αϋστηρά ό θεϊκός Όδυσσέας καί του είπε:

— Άρχοντόπουλο, δέ μιλάς σωστά. Οί θεοί σου έδωσαν δύναμη, όμως δέ σου έδωσαν μυαλό. Κι έτσι πού μέ θύμωσες μέ τά πικρά σου λόγια, θά μπώ κι έγώ στους άγώνες.

Αϋτά είπε κι άρπαξε τόν πιό βαρύ δίσκο, πού βρέθηκε μπροστά του καί τόν πέταξε μέ τέχνη καί μέ δύναμη. ‘Ο δίσκος έπεσε πολύ μακρύτερα άπ’ όλα τά σημάδια.

ἔμειναν ὅλοι ἀμίλητοι καί θαύμασαν τόν ξένο.
“Υστερα κάθισαν νά φᾶνε καί οἱ Φαίακες χόρευαν μέ
μεγάλη τέχνη. Σάν ἀπόφαγαν, ἔφεραν τό **Δημόδοκο**, τόν
ξακουστό τραγουδιστή κι ἄρχισε αὐτός μέ τήν κιθάρα του,
νά λέει ἥρωικά τραγούδια γιά τήν Τροία. Σάν ἔφτασε ὁμως
στό δούρειο ἵππο, τά μάτια τοῦ Ὀδυσσεᾶ ἐγίναν βρῦση κι
ἔσκυψε, γιά νά μή φανεῖ πῶς ἓνας ἄντρας κλαίει. Ὅμως
τόν εἶδε ὁ Ἄλκίνοος, πού πλάι του καθόταν καί τοῦ λέει.
— Ποιός εἶσαι, ξένε, γιατί κλαῖς; Μήν ἔχασες στήν Τροία
κανένα ἀγαπημένο πρόσωπο; Πές μας, πῶς σέ λένε καί
ποιά εἶναι ἡ πατρίδα σου;

Σηκώθηκε μέ σεβασμό ὁ θεϊκός Ὀδυσσεᾶς, σκούπισε
τά μάτια του κι ἔτσι μίλησε στόν Ἄλκίνοο καί σ' ὅλους τούς
ἄρχοντες:

— Εὐγενικέ καί φιλόξενε βασιλιά τῶν Φαιάκων, ἐγώ
εἶμαι τοῦ Λαέρτη ὁ γιός, ὁ Ὀδυσσεᾶς, ὁ βασιλιάς τῆς
Ἰθάκης, πού μέ τήν τέχνη μου οἱ Ἕλληνες κυρίεψαν τήν
Τροία.

Οἱ Φαίακες συγκινήθηκαν, πού ἔβλεπαν μέ τά μάτια
τους τό δοξασμένο ἥρωα, ὁ ὁποῖος εἶχε γίνει τραγούδι, καί

τόν παρακάλεσαν νά τούς διηγηθεῖ τά βάσανά του. Κι αὐτός τούς διηγήθηκε τίς περιπέτειες πού πέρασε, ὥσπου νά φτάσει στό νησί τους. "Ὅλοι τόν ἄκουγαν μέ θαυμασμό. Πολλοί εἶχαν δακρῦσει.

Εἶχε βραδιάσει, ὅταν τελείωσε ὁ Ὀδυσσεύς. Τότε οἱ Φαίαικες τοῦ πρόσφεραν δῶρα πολλά. Ὁ Εὐρύαλος τοῦ χάρισε τό χρυσοστόλιστο σπαθί του καί ζήτησε νά τόν συγχωρήσει. Κόσμος πολὺς συνόδεψε τόν Ὀδυσσεύα ὡς τό λιμάνι καί φόρτωσαν τά πολύτιμα δῶρα σέ γοργό καράβι. Σέ λίγο τό καράβι χάθηκε μέσ στή νύχτα.

Ἑρωτήσεις:

1. Τί ἐξιστοροῦσαν τά τραγούδια τοῦ Δημόδοκου;
2. Γιατί δάκρυσε ὁ Ὀδυσσεύς;

7. Ὁ Ὀδυσσεύς ξυπνᾷ στήν Ἰθάκη

Κατά τά χαράματα ἔφτασαν στήν Ἰθάκη. Ὁ Ὀδυσσεύς κοιμόταν βαθιά. Οἱ ναῦτες λυπήθηκαν νά τόν ξυπνήσουν, γι' αὐτό τόν πήραν μ' ὄλα τά στρωσίδια του καί τόν ἄφησαν στή μαλακή ἄμμο. "Ἐβαλαν ὕστερα ὄλα τά δῶρα κοντά του, σ' ἓνα μεγάλο σωρό, κι ἔφυγαν.

Μέ τό φῶς τῆς αὐγῆς, ξύπνησε ὁ Ὀδυσσεύς. Κοίταξε γύρω του, ὅμως δέ γνώρισε τό μέρος, γιατί ἦταν ὁμίχλη. Τότε ἤρθε κοντά του ἡ Ἀθηναῖα μεταμορφωμένη σέ βοσκόπουλο. Τό ρώτησε ὁ Ὀδυσσεύς πῶς λένε τόν τόπο κι αὐτό τοῦ ἀπάντησε, πῶς τόν λένε Ἰθάκη. Ὁ Ὀδυσσεύς ἔκρυψε τή χαρά του, μή φανερωθεῖ. Τότε ἡ Ἀθηναῖα φανέρωσε ποιά ἦταν καί τοῦ εἶπε:

— Πανέξυπνε Ὀδυσσεύα, βλέπω δέν ξέχασες τίς πονηριές σου. "Ὅμως μή χαίρεσαι ἀκόμη. Σέ περιμένουν κι ἄλλα βάσανα. Μά ἄς κρύψουμε τά δῶρα σου μέσα σέ τούτη τή σπηλιά κι ἐκεῖ τά λέμε. Ἐκαμε ἡ Ἀθηναῖα πιό πυκνή τήν ὁμίχλη, νά μήν τόν ἰδεῖ κανένας καί κουβάλησαν τά δῶρα στή σπηλιά.

Τότε τοῦ λέει: Οἱ δικοί σου εἶναι καλά. Ὁ γερο-Λαέρτης

μένει στά κτήματα. Ὁ **Τηλέμαχος** πήγε στή Σπάρτη, νά ρωτήσῃ γιά σένα. Ἡ **Πηνελόπη** εἶναι ἡ πιό πιστή γυναῖκα ἀπ' ὅσες ξέρω. Στό παλάτι σου ὁμως μαζεύτηκαν τοῦ τόπου τά ἀρχοντόπουλα καί θέλουν νά τήν παντρευτοῦν. Μ' αὐτή τούς ξεγελάει μ' ἕνα πανί. «Ὅταν θά τελειώσω τό πανί, τότε θ' ἀποφασίσω ποιόν θά πάρω», τούς λέει. Ὅμως τήν ἡμέρα τό ὑφαίνει, τή νύχτα τό ξεῦφαίνει. Καί οἱ **μνηστήρες** της μαζεύτηκαν στό παλάτι καί ἀφανίζουν τό βίός σου.

Ὑστερα τόν συμβούλεψε νά πάει πρῶτα στόν πιστό του χοιροβοσκό τόν **Ευμαιο**, ἀλλά νά μή φανερωθεῖ. Τήν

άλλη μέρα, πού θά έρχόταν εκεί ό γιός του, μόνο σ' αυτόν νά φανερωθεί καί νά φροντίσουν μαζί νά καθαρίσουν τό παλάτι από τούς μνηστήρες. Αύτή θά τούς βοηθοῦσε. "Επειτα τόν μεταμόρφωσε σέ γέρο ζητιάνο κι έξαφανίστηκε.

Ό Όδυσσέας πήγε στόν Εϋμαιο. Τόν καλοδέχτηκε ό πιστός χοιροβοσκός καί του 'βαλε νά φάει. Κι άπάνω στό φαΐ του εἶπε γιά τόν άφέντη του καί γιά τήν Πηνελόπη. Συγκινήθηκε ό Όδυσσέας, αλλά κρατήθηκε καί δέ φανερώθηκε.

— Μή στεναχωριέσαι, Εϋμαιε, του εἶπε. Ό άφέντης σου θά γυρίσει γρήγορα. μάρτυρες βάζω τούς θεούς, πώς λέω τήν άλήθεια.

— Ξένε, μή μου ραγίζεις τήν καρδιά μέ τέτοιες παρηγορίες. Κι άλλοι πολλοί μου εἶπαν τά ίδια, μά θγήκαν όλα ψεύτικα.

Όταν βράδιασε, ό Εϋμαιος του έστρωσε νά κοιμηθεἶ. Που νά 'ξερε ό πιστός χοιροβοσκός, πώς φιλοξενοῦσε τόν άγαπημένο του βασιλιά, τόν ξακουστό καί πολυμήχανο Όδυσσέα.

Ἑρώτηση:

Γιατί του εἶπε νά μή φανερωθεἶ στόν Εϋμαιο;

8. Ό Τηλέμαχος άναγνωρίζει τόν πατέρα του

Τό πρωί, όταν οί βοσκοί έβγαλαν τά κοπάδια από τό μαντρί, τά σκυλιά άρχισαν νά γαυγίζουν. Σέ λίγο όμως σώπασαν.

Κάτιοιος γνωστός θά έρχεται, εἶπε στόν Εϋμαιο ό Όδυσσέας. Στή στιγμή μπήκε στήν καλύβα ό Τηλέμαχος, πού όλη νύχτα ταξίδευε, γυρίζοντας από τή Σπάρτη.

Ήταν ένα είκοσάχρονο παλικάρι, δυνατό κι όμορφο, πού έμοιαζε μέ τόν Όδυσσέα. Χαιρέτησε τόν Εϋμαιο καί τόν διέταξε νά πάει στή μητέρα του νά τής πει πώς γύρισε

ἀπό τή Σπάρτη καί πώς φέρνει καλά νέα. Ρώτησε καί γιά τό ζητιάνο καί ὁ Εὐμαιος τοῦ εἶπε, πώς εἶναι ἕνας βασανισμένος, πού ζήτησε φιλοξενία. Βγήκε ὁ Εὐμαιος κι ἔφυγε.

Τότε, ἔξω ἀπό τήν πόρτα, εἶδε ὁ Ὀδυσσεύς τήν Ἀθηναίαν τοῦ γνέφει. Βγήκε ἔξω κι ἐκείνη τοῦ ἔδωσε τήν πραγματική μορφή του. Σάν μπήκε πάλι στό καλύβι, ὁ Τηλέμαχος τόν πέρασε γιά κανένα θεό. Τότε γλυκά τοῦ μίλησε ὁ πολύπαθος Ὀδυσσεύς.

— Δέν εἶμαι θεός, Τηλέμαχε. Ὁ πατέρας σου εἶμαι, πού τόσα φαρμάκια ἔχεις πιεῖ γιά μένα. Κι ἄπλωσε τά χέρια του, τόν ἔκλεισε στήν πατρική ἀγκαλιά του, τόν γλυκοφιλοῦσε καί τά μάτια του ἔγιναν βρῦση.

Δέν πίστευε ὁ Τηλέμαχος, πώς τοῦτος ὁ θεϊκός ἄντρας, πού πρῖν ἦταν ζητιάνος, ἦταν σ' ἄληθεια ὁ πατέρας του. Ἀφοῦ τοῦ ἐξήγησε ὁ Ὀδυσσεύς, πώς ἦταν θαῦμα τῆς θεᾶς κι ἀφοῦ τοῦ εἶπε κι ἄλλα, πίστεψε ὁ Τηλέμαχος, ἀγκάλιασε τόν πατέρα του καί ξέσπασε στό κλάμα. Κι ἔτσι ἀγκαλιά, ἀφοῦ ἔκλαψαν πολύ, εἶπε στό γιό του ὁ Ὀδυσσεύς.

— Ἔλα τώρα, Τηλέμαχε, νά μοῦ πεῖς πόσοι εἶναι οἱ μνηστῆρες καί νά σκεφτοῦμε ἕνα σχέδιο νά καθαρίσουμε ἀπ' αὐτούς τό παλάτι. Τούς μέτρησαν κι ἦταν ἑκατό δεκάξι. Φοβήθηκε ὁ Τηλέμαχος νά μετρηθοῦν μέ τόσους πολλούς, μά ὁ πατέρας του, πού ἦταν πρῶτος στό σπαθί καί στή σοφή τή γνώμη, τοῦ ἔδωσε θάρρος.

— Θά μᾶς βοηθήσουν καί οἱ θεοί, Τηλέμαχε, γιατί ἐμεῖς ἔχουμε τό δίκιο. Ἄκουσε τώρα τό σχέδιό μου: Αὔριο τά χαράματα νά πᾶς μόνος σου στό παλάτι. Νά πάρεις ὅλα τά ὄπλα ἀπό τή μεγάλη σάλα τοῦ παλατιοῦ καί νά τά βάλεις στό ψηλό κελί. Ἄν σέ ρωτήσουνε γι' αὐτό οἱ μνηστῆρες, πές τους πώς θέλεις νά τά γυαλίσεις, γιατί ἔχουν καπνιστεῖ. Ν' ἀφήσεις μόνο πρός τή πόρτα, πού δέν κάθονται οἱ μνηστῆρες, δυό γυαλισμένες πανοπλίες νά τίς ἀρπάξουμε, ὅταν πρέπει.

Τώρα πού θά γυρίσει ὁ Εὐμαιος, πές του νά μέ φέρει αὔριο τό μεσημέρι στό παλάτι, γιά νά ζητιανέψω. Κι ἂν μέ προσβάλλει κανένας, ἐσύ νά ὑπαμείνεις. Ὅταν σοῦ κάνω

νόημα. νά ἔρθεις σιγά σιγά κοντά μου.

Καί κάτι ἀκόμη, παιδί μου. Σέ κανέναν μήν πείς πώς βρίσκομαι στήν Ἰθάκη. Οὔτε στή μητέρα σου

Ἄφοῦ σέ ὅλα συμφώνησαν, ἡ Ἄθηνᾶ ξανάκανε τόν Ὀδυσσεά ζητιάνο. Σέ λίγο ἦρθε καί ὁ Εὐμαιοσ κι ἀφοῦ ἔφαγαν, κοιμήθηκαν πλάι στή φωτιά μέσ στήν εὐρύχωρη καλύβα.

Ἑρώτηση:

Γιατί ὁ Τηλέμαχος γύρισε νύχτα ἀπό τή Σπάρτη καί γιατί ἦρθε πρῶτα στόν Εὐμαιοσ;

9. "Ένας ζητιάνος στο παλάτι

Τήν ἄλλη μέρα ὁ Τηλέμαχος ἔφυγε χαράματα. Τό μεσημέρι ξεκίνησε καί ὁ Εὐμαιοσ μέ τό ζητιάνο. Ἄπό μακριά ὁ Ὀδυσσεάσ ἀντίκρισε τό σπίτι του καί παρά λίγο νά δακρῦσει, ὅμως κρατήθηκε.

Σέ λίγο μπήκε στήν αὐλή. Ἐκεῖ εἶδε τό ἀγαπημένο του σκυλί, τόν "Ἄργο, γέρικο κι ἀδυνατισμένο νά κοιτεται σέ μιά γωνιά. Τό πιστό σκυλί γνώρισε τόν ἀφέντη του κι ἔκανε νά σηκωθεί, νά τοῦ κάνει χαρές, ὅμως δέν μπόρεσε. Κούνησε μόνο τήν οὐρά του καί ξεψύχησε. «Περίμενε νά μέ ἴδει κι ὕστερα νά πεθάνει», σκέφτηκε ὁ Ὀδυσσεάσ καί δάκρυσε.

Μπήκαν ὕστερα στή μεγάλη αἴθουσα τοῦ παλατιοῦ. Οἱ μνηστήρες τρωγόπιναν ξεδιάντροπα κι ἕνας τραγουδιστής, ὁ **Φήμιος**, τραγουδοῦσε. Στό βασιλικό τραπέζι καθόταν ὁ Τηλέμαχος.

Ὁ Εὐμαιοσ ἀνέβηκε στό δωμάτιο τῆσ Πηνελόπης καί τή βρῆκε νά κλαίει.

— Μήν κλαῖσ, βασίλισσα, τῆσ εἶπε. Κάτω εἶναι ἕνας ξένος, πού ὀρκίζεται στούσ θεοῦσ ὅτι ὁ Ὀδυσσεάσ πολύ γρήγορα θά ἐπιστρέψει στό παλάτι του.

Χάρηκε ἡ βασίλισσα καί περίμενε νά φύγουν οἱ μνηστήρες, γιά νά ρωτήσῃ ἡ ἴδια τόν ξένο.

Κάτω ὁ Ὀδυσσεάσ γύριζε στά τραπέζια καί ζητιάνευε. "Ὅμως ἄλλοσ τόν κοροῖδευε, ἄλλοσ τόν κλοτσοῦσε, ἄλλοσ τοῦ ἔδινε ἕνα κόκαλο. Ὁ πιό κακόσ μνηστήρας, ὁ Ἄντινοσ, τοῦ πέταξε ἕνα σκαμνί καί τόν χτύπησε στόν ὦμο. Θύμωσε τότε ὁ Τηλέμαχοσ καί παρά λίγο νά τραβήξῃ τό σπαθί, κράτησε ὅμως τό θυμό του. Πῆρε μόνο ψωμί καί κρέασ καί ἔδωσε στόν ξένο. "Ὅταν τελείωσε τό γλέντι, οἱ μνηστήρες ἔφυγαν καί οἱ δοῦλεσ καθάρισαν. Τήν ἄλλη μέρα θά στρωνόταν πάλι τό γλέντι.

Τό βραδάκι ζήτησε ἡ Πηνελόπη νά ἴδει τόν ξένο. Πῆγε ὁ Ὀδυσσεάσ καί τῆσ ὀρκίστηκε ὅτι ζεῖ ὁ ἄντρασ τῆσ καί ὅτι σύντομα θά γυρίσει. Εὐχαριστήθηκε ἡ Πηνελόπη καί διέταξε τίσ βάγιεσ τῆσ νά περιποιηθοῦν ἀρχοντικά τόν ξένο.

Ἡ **Εὐρύκλεια**, ἡ πιό πιστή βάργία τοῦ παλατιοῦ, ὅταν ἄρχισε νά τοῦ πλένει τά πόδια, τόν ἀναγνώρισε ἀπό ἓνα σημάδι, πού εἶχε στό πόδι καί πῆγε νά φωνάξει ἀπό τή χαρά της. Ὁ Ὀδυσσεάς τῆς ἔκλεισε μέ τό χέρι του τό στόμα καί τῆς εἶπε σιγανά.

— Πιστή μου Εὐρύκλεια, εἶμαι ὁ Ὀδυσσεάς. Μά, ἂν μέ ἀγαπᾶς, κράτα τό μυστικό στήν καρδιά σου. Ἡ Εὐρύκλεια ὀρκίστηκε.

Ἐκεῖνο τό βράδου ὁ Ὀδυσσεάς κοιμήθηκε στό σπιτί του, σάν ξένος. Κι ὅλη τή νύχτα σκεφτόταν τί θά μπορούσε νά κάνει, γιά νά βάλει τάξη στό σπιτί του.

Ἔργασία:

Ὁ ἔξυπνος ἄνθρωπος εἶναι ὑπομονετικός. Βρεῖτε ἓνα παράδειγμα ἀπό αὐτό τό κεφάλαιο.

10. Ὀδυσσεάς βάζει τάξη στό σπίτι του

Τήν ἄλλη μέρα στρώθηκε πάλι τό τραπέζι. Μπήκε κι ὁ Ὀδυσσεάς κι ἄρχισε νά ζητιανεύει. Ἦρθε κι ἕνας ἄλλος ζητιάνος, ὁ Ἴρος, πού ἤθελε νά διώξει τόν Ὀδυσσεά. Τότε ἕνας μνηστήρας εἶπε στούς δυό ζητιάνους νά παλέψουν κι ὅποιος νικήσει, αὐτός νά μείνει.

Χτυπᾶ πρῶτα ὁ Ἴρος τόν Ὀδυσσεά, ἀλλά οὔτε τόν κούνησε. Τοῦ δίνει μιὰ γροθιά ὁ Ὀδυσσεάς, τόν ἔριξε κάτω καί τραβώντας τον ἀπό τά πόδια τόν ἔβγαλε ἔξω. Ὄταν γύρισε μέσα, τοῦ ἔδωσε ὁ Τηλέμαχος κρέας καί ψωμί καί τόν ἔβαλε κοντά στήν πόρτα νά φάει.

Ἐνῶ ὅλοι τρωγόπιναν, βγήκε ἡ Πηνελόπη στόν ἐξώστη κρατώντας ἕνα μεγάλο τόξο. Σήκωσαν ὅλοι τό κεφάλι καί τήν κοίταξαν. Τότε ἡ ὁμορφη βασίλισσα εἶπε:

— Ξέρετε ὅλοι πῶς τό πανί τελείωσε. Ὅποιος λοιπόν ἀπό σᾶς μπορέσει νά βάλει τή χορδή στό τόξο τοῦ Ὀδυσσεά καί νά περάσει τή σαῖτα ἀπό τίς τρύπες δώδεκα τσεκουριῶν, αὐτόν θά παντρευῶ. Οἱ μνηστήρες συμφώνησαν.

Συμφώνησε κι ὁ Τηλέμαχος κι ἔδωσε διαταγή καί στήθηκαν τά τσεκούρια. Τήν ὥρα ἐκείνη βρῆκε εὐκαιρία ὁ Ὀδυσσεάς καί φανερώθηκε στόν **Εὐμαιο** καί στό **Φιλοίτιο** καί οἱ δυό πιστοί βοσκοί του ὀρκίστηκαν νά τόν βοηθήσουν.

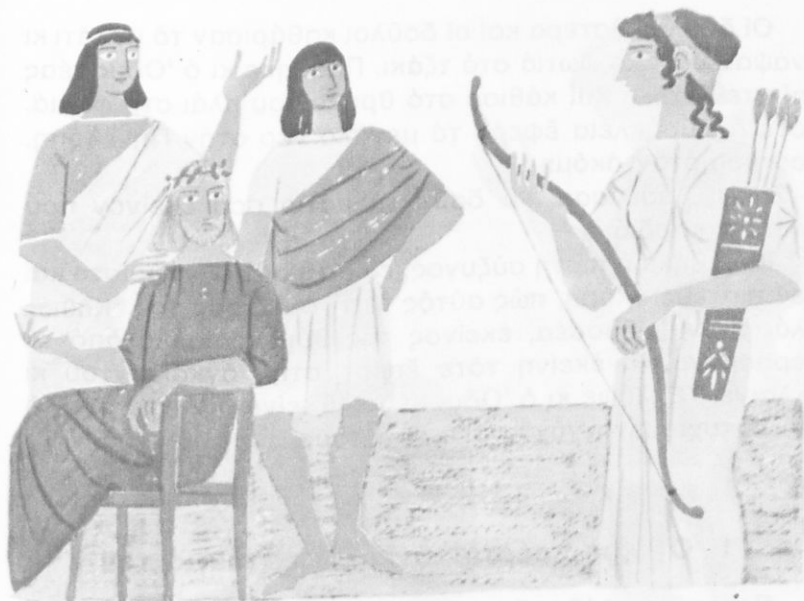
Ἄρχισαν οἱ μνηστήρες νά δοκιμάζουν, ἀλλά κανένας δέν μπόρεσε νά περάσει τή χορδή στό τόξο. Τότε ζήτησε νά δοκιμάσει κι ὁ Ὀδυσσεάς. Οἱ μνηστήρες θύμωσαν, ἀλλά ἡ Πηνελόπη εἶπε:

— Ἀφήστε τον νά δοκιμάσει κι αὐτός κι ἂν τό καταφέρει, θά τοῦ χαρίσω ἕνα χιτώνα καί θά τόν στείλω στήν πατρίδα του.

— Θά δοκιμάσει, μητέρα, κι ὁ ξένος μας, εἶπε ὁ Τηλέμαχος. Ὅμως εἶναι δουλειά τῶν ἀνδρῶν νά κρατοῦν ὅπλα. Ἐσύ πήγαινε στόν κοιτώνα σου. Ἡ Πηνελόπη πήγε στόν κοιτώνα της καί ἡ Ἀθηνᾶ τῆς ἔφερε βαρῦ ὕπνο στά μάτια.

Τότε ὁ Ὀδυσσεάς ἔκανε νόημα στόν Εὐμαιο κι ἐκεῖνος τοῦ ἔφερε τό τόξο. Σιγά σιγά ἦρθε κοντά του κι ὁ

Τηλέμαχος. Ὁ Φιλοίτιος πῆγε κι ἔκλεισε τίς πόρτες τοῦ παλατιοῦ.

Πῆρε τό τόξο ὁ Ὀδυσσεάς καί χωρίς δυσκολία, πέρασε ἀμέσως τή χορδή. Ἔβαλε τή σαῖτα, τέντωσε τό τόξο κι ἔριξε. Ἡ σαῖτα πέρασε ἀπό τίς τρύπες τῶν δώδεκα τσεκουριῶν καί χτύπησε στόν τοῖχο.

Ἔβαλε ἀμέσως δεύτερη καί γύρισε κατά τούς μνηστήρες. Τότε ἡ Ἀθηναῖα τόν μεταμόρφωσε καί φάνηκε ποιός ἦταν. Οἱ μνηστήρες κατατρόμαξαν κι ὁ Ὀδυσσεάς τοὺς εἶπε μέ θυμό:

— Τοῦτος ὁ ἀγώνας, μνηστήρες τῆς γυναίκα μου, τελείωσε. Ἄλλο σημάδι τώρα ἀρχίζει, γιατί αὐτός πού βλέπετε εἶναι ὁ Ὀδυσσεάς.

Τέντωσε τό τόξο κι ἔριξε τήν πρώτη σαῖτα στό λαιμό τοῦ Ἀντίνοου. Αὐτό ἦταν τό σύνθημα. Ἄρπαξε κι ὁ Τηλέμαχος τά ὄπλα κι ὁ Εὐμειος κι ὁ Φιλοίτιος κι ἄρχισε φοβερή μάχη. Ὡσπου νά βραδιάσει, δέν ἔμεινε κανένας ζωντανός. Μόνο στό φῆμιο χάρισαν τή ζωή.

Οί δοῦλες ὕστερα καί οἱ δοῦλοι καθάρισαν τό παλάτι κι ἄναψαν μεγάλη φωτιά στό τζάκι. Πλύθηκε κι ὁ Ὀδυσσεύς καί χτενίστηκε καί κάθισε στό θρόνο του πλάι στή φωτιά. Τότε ἡ Εὐρύκλεια ἔφερε τό μεγάλο νέο στήν Πηνελόπη, πού κοιμόταν ἀκόμη.

— Σήκω, βασίλισσα, νά δοῦν τά μάτια σου ἐκεῖνον πού ποθεῖ ἡ καρδιά σου.

Κατέβηκε ἡ πιστή σύζυγος, εἶδε τό σπίτι ἀγνώριστο καί δέν πίστευε ἀκόμη, πώς αὐτός ἦταν ὁ ἄντρας της. Κάθισε πλάι στόν Ὀδυσσεύ, ἐκεῖνος τῆς θύμισε πολλά ἀπό τά περασμένα, κι ἐκείνη τότε ἔπασσε στήν ἀγκαλιά του κι ἔκλαιγε. Ἐκλαψε κι ὁ Ὀδυσσεύς. Ἐκείνη ἡ νύχτα ἦταν ἡ πιό εὐτυχισμένη νύχτα στή ζωή τους.

11. Ὁ γερο-Λαέρτης ἀγκαλιάζει τό γιό του

Προτοῦ νά φέξει, ἔφυγε ὁ Ὀδυσσεύς μέ τόν Τηλέμαχο καί τούς δυό πιστούς βοσκούς γιά τά κτήματά του. Ζοῦσε ἐκεῖ ὁ γερο-Λαέρτης μέ μιά πιστή ὑπηρέτρια, γιατί δέν μπορούσε νά βλέπει τό κακό πού γινόταν στό παλάτι τοῦ γιοῦ του.

Ἀπό μακριά τόν εἶδε ὁ Ὀδυσσεύς νά σκαλίζει ἕνα δέντρο, τόν πλησίασε καί τοῦ λέει.

— Βλέπω, γέροντα, πώς ξέρεις νά περιποιεῖσαι καλά τά δέντρα, ὅμως ἐσένα δέν σέ φροντίζει κανένας. Δοῦλος εἶσαι καί φορεῖς παλιά καί λερωμένα ροῦχα;

Ὁ γερο-Λαέρτης ἀνασηκώθηκε καί κοίταξε παραπονεμένα τόν ξένο, πού τόν ἔλεγε δοῦλο, αὐτόν πού κάποτε ἦταν βασιλιάς. Ποῦ νά γνωρίσει, ὕστερα ἀπό τόσα χρόνια, τό γιό του.

— Ποιός εἶσαι, ξένε, καί τί θέλεις ἀπό μένα, ἀπάντησε ὁ Λαέρτης.

— Ξένος εἶμαι, γέροντα, κι ἀπό μακριά ἔρχομαι στήν Ἰθάκη. Εἶχα φιλοξενήσει κάποτε στό σπίτι μου τό βασιλιά Ὀδυσσεύ. Πᾶνε τώρα πέντε χρόνια. μήπως ξέρεις πού

είναι ἡ πόλη, νά πάω κι ἐγώ στό παλάτι του νά μέ φιλοξενήσει;

Τόν πήραν τά κλάματα τό γερο-Λαέρτη. Ἔσκυψε στή γῆ, πήρε μιά χούφτα χῶμα καί το σκόρπισε στό ἄσπρο-κεφάλι του.

Δέ βάσταξε ἄλλο ὁ Ὀδυσσεάς, τόν ἔσφιξε στήν ἀγκαλιά του καί τοῦ εἶπε.

— Δέ μέ γνωρίζεις, Λαέρτη; Δέ γνώρισες ἀκόμη τό γιό σου;

— “Αν είσαι ὁ Ὀδυσσεάς ἐσύ, πές μου σημάδια νά σέ πιστέψω.

Τοῦ εἶπε τότε ὁ Ὀδυσσεάς γιά τά δέντρα, πού τοῦ χάρισε, ὅταν ἦταν μικρός, τοῦ ἔδειξε τό σημάδι στό πόδι του καί ὁ γερο-Λαέρτης τόν ἀγκάλιασε καί τόν φιλοῦσε. Μ’ ἀπ’ τήν πολλή του τή χαρά καί τή συγκίνηση, λιποθύμησε στήν ἀγκαλιά τοῦ γιοῦ του. “Ὁμως εἶχε γερή καρδιά καί συνῆλθε γρήγορα.

“Υστερα μίλησαν κι ἄλλο, καί χάρηκαν κι ἔκλαψαν. Ὁ Ὀδυσσεάς τοῦ εἶπε, πώς σκότωσε τούς μνηστήρες κι ἦρθε νά τόν πάρει πίσω στό παλάτι. “Υστερα μαζεύτηκαν ὅλοι μαζί κι ἔφαγαν.

Κι ἐκεῖ πού ἦταν ἔτοιμοι νά ξεκινήσουν γιά τήν πόλη, βλέπουν πολλούς ἄντρες νά ἔρχονται ὀπλισμένοι στό κτῆμα. Ἦταν οἱ συγγενεῖς τῶν μνηστήρων, πού ἔρχονταν νά πολεμήσουν τόν Ὀδυσσεά. Εἶχαν ἀρχηγό τόν πατέρα τοῦ Ἀντίνοου.

Ἀρματώθηκαν γρήγορα, βγαίνει μπροστά ὁ Ὀδυσσεάς καί τούς λέει.

— Προτοῦ ἀρχίσουμε τόν πόλεμο, ἀκοῦστε νά σᾶς πῶ. “Ὁμως ποῦ ν’ ἀκούσουν ἐκεῖνοι. “Ὁρμησαν στή μάχη. Ὁ πατέρας τοῦ Ἀντίνοου πῆγε νά χτυπήσει τόν Ὀδυσσεά. Πρόλαβε ὅμως ὁ Λαέρτης καί τόν ἔριξε κάτω μέ μιά κονταριά. Σάν εἶδαν οἱ ἄλλοι τό θάνατο τοῦ ἀρχηγοῦ τους, σταμάτησαν.

Τότε ὁ Ὀδυσσεάς τούς εἶπε.

— Εἴκοσι χρόνια πολεμῶ κι ὁ πόλεμος δέ μέ φοβίζει. “Ὁμως τό δίκιο καί οἱ θεοί εἶναι μέ τό μέρος μου. Ἀφήστε τά ὄπλα καί γυρίστε πίσω, προτοῦ θυμώσω καί μέ σᾶς. “Ὅλοι γύρισαν κι ἔφυγαν μετανιωμένοι καί στό δρόμο σκέφτονταν τά λόγια τοῦ βασιλιᾶ τους.

Ἔτσι ὁ Ὀδυσσεάς ἔγινε πάλι βασιλιάς στό νησί του καί κυβέρνησε δίκαια, συνετά καί εἰρηνικά τό λαό του. Κι ἔζησε πολλά χρόνια ἀκόμη εὐτυχισμένος μέ τούς δικούς του.

ΕΡΓΑΣΙΕΣ

Α. Τί θυμάσαι από την 'Ιλιάδα;

"Ετσι έλεγαν αλλιώς την Τροία — — — — —
Εΐχαν ένα μεγάλο μάτι οι — — — — —
"Έδωσε στον 'Οδυσσέα τό 'μαντίλι της ή — — — — —
Βασιλιάς στους ειρηνικούς Φαίακες ήταν ό — — — — —
'Ο πιο κακός από τους μνηστήρες ήταν ό — — — — —
Βασιλοπούλα στο νησί των Φαίακων ήταν ή — — — — —
"Υφαινε, ξεϋφαινε και περίμενε ή πιστή — — — — —
Ξεχνούσαν την πατρίδα όσοι έτρωγαν — — — — —
'Αναγνώρισε πρώτη τον 'Οδυσσέα ή πιστή — — — — —
Δάκρυσε ό 'Οδυσσέας, όταν είπε τραγούδια για την Τροία ό — — — — —
— — — — —
Πιστός στή δουλειά του και τό βασιλιά του έμεινε ό χοιροβοσκός — — — — —
— — — — —
'Εφτά χρόνια κράτησε τον 'Οδυσσέα κοντά της ή — — — — —

Β. "Ένωσε μέ μία γραμμή τίς λέξεις πού ταιριάζουν

Λευκοθέα	πανί
Δημόδοκος	χοιροβοσκός
Μενέλαος	μαντίλι
Πηνελόπη	μνηστήρας
Εύμαιος	τραγουδιστής
'Αντίνοος	'Ωγυγία
Καλυψώ	Σπάρτη
Πολύφημος	κύκλωπας

Γ. Σοῦ δίδεται ένα σύνολο ονομάτων:

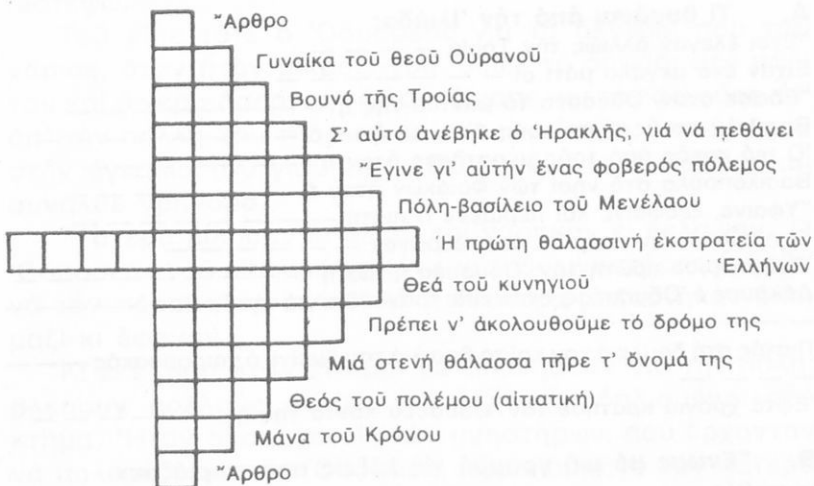
(Δημόδοκος, Φιλοίτιος, Λαέρτης, μνηστήρες, 'Αθηνά, Εύμαιος, Εύρύκλεια, Φήμιος, Πηνελόπη, Κίκονες, Λευκοθέα, Τηλέμαχος, Ποσειδώνας, 'Αλκίνοος)

Χώρισέ το στά ύποσύνολά του:

1. Συγγενείς του 'Οδυσσέα: .....
2. Πολέμησαν τον 'Οδυσσέα: .....
3. Βοήθησαν τον 'Οδυσσέα: .....
4. Τραγουδιστές στήν 'Οδύσεια: .....
5. Πιστοί ύπηρέτες του 'Οδυσσέα: .....

Δ. Αίχμη άκοντίου

ΔΙΑΒΑΣΕ ΚΙ ΑΥΤΟ

Η ΑΘΗΝΑ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕ ΤΟΝ ΟΔΥΣΣΕΑ ΚΑΙ ΤΟΝ ΕΝΤΥΣΕ ΜΕ ΡΟΥΧΑ ΖΗΤΙΑΝΟΥ

«Κουρελιασμένα καί ξερά καί μαῦρα από καπνίλα, κι άπάνω λάφινη προβειά μακριά καί μαδημένη· του 'δωσε καί χοντρό ραβδί κι έναν τορβά στόν ώμο σκισμένο καί μέ πρόστυχο σκοινί γιά κρεμαστήρι». *Όμηρου 'Οδύσσεια (Μετάφραση 'Εφταλιώτη)*

ΠΩΣ ΠΕΘΑΝΕ Ο ΟΔΥΣΣΕΑΣ

'Ο 'Οδυσσέας πέθανε μέ πολύ παράξενο τρόπο: "Ενας έρωδιός πετουσε μ' ένα κόκαλο σαλαχιου στό ράμφος του. Μιά στιγμή του έπεσε τό κόκαλο κι αυτό πήγε καί καρφώθηκε στό κεφάλι του 'Οδυσσέα.

(Τήν πληροφορία αύτή μάς τήν δίνει ο Αισχύλος).

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

A. ΠΩΣ ΕΓΙΝΕ Ο ΚΟΣΜΟΣ, ΟΙ ΘΕΟΙ ΚΑΙ ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ

1. Ἡ ἀρχὴ τοῦ κόσμου	σελ.	6
2. Κρόνος καὶ Δίας	»	8
3. Οἱ θεοὶ τοῦ Ὀλύμπου	»	10
4. Οἱ ἄνθρωποι	»	11
ΔΙΑΒΑΣΕ ΚΙ ΑΥΤΟ	»	14
ΗΜΙΘΕΟΙ ΚΑΙ ΗΡΩΕΣ	»	15

B. Ο ΗΡΑΚΛΗΣ

1. Ἡ καταγωγὴ τοῦ Ἡρακλῆ	»	16
2. Τὰ παιδικὰ χρόνια τοῦ Ἡρακλῆ	»	18
3. Ὁ Ἡρακλῆς ἐκλέγει τὸ δρόμο τῆς Ἀρετῆς	»	21
4. Ὁ Ἡρακλῆς στὸ μαντεῖο τῶν Δελφῶν	»	24
5. Τὸ λιοντάρι τῆς Νεμέας	»	26
6. Ἡ Λερναία ὕδρα	»	28
7. Οἱ Στυμφαλίδες Ὄρνιθες	»	30
8. Οἱ κοπριές τοῦ Αὐγεία	»	32
9. Ἡ Ἀλκίση κι ὁ Ἡρακλῆς	»	34
10. Ὁ Ἡρακλῆς γίνεται ἀθάνατος	»	37
ΕΡΓΑΣΙΕΣ	»	39
ΔΙΑΒΑΣΕ ΚΙ ΑΥΤΟ	»	41

Γ. Ο ΘΗΣΕΑΣ

1. Τὰ παιδικὰ χρόνια τοῦ Θησέα	»	44
2. Ὁ Θησέας πηγαίνει στὴν Ἀθήνα	»	46
3. Φόρος στὸ Μινώταυρο	»	49
4. Ὁ Θησέας σκοτώνει τὸ Μινώταυρο	»	51
5. Ἡ βασιλεία τοῦ Θησέα κι ὁ θάνατός του	»	54
ΕΡΓΑΣΙΕΣ	»	57
ΔΙΑΒΑΣΕ ΚΙ ΑΥΤΟ	»	59

Δ. Ο ΙΑΣΟΝΑΣ ΚΑΙ Η ΑΡΓΟΝΑΥΤΙΚΗ ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ

1. Ὁ Ἰάσονας στὸ Πήλιον	»	60
2. Ὁ Ἰάσονας μαθαίνει γιὰ τὸ χρυσόμαλλο δέρμα	»	62
3. Ἰάσονας καὶ Πελίας	»	65
4. Ἡ ἀργοναυτικὴ ἐκστρατεία	»	67
5. Ἰάσονας καὶ Αἰήτης	»	69

6. Ὁ Ἴάσωνας παίρνει τὸ χρυσόμαλλο δέρμα	»	72
7. Ὁ γυρισμός	»	74
ΕΡΓΑΣΙΕΣ	»	78
ΔΙΑΒΑΣΕ ΚΙ ΑΥΤΟ	»	79

Ε. ΤΡΩΙΚΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ (ΙΛΙΑΔΑ)

1. Ἐνας γάμος παράξενος	»	80
2. Ποιό ἦταν τὸ βοσκόπουλο τῆς Ἴδης	»	82
3. Ὁ Πάρης παίρνει τὴν ὠραία Ἑλένη	»	84
4. Ἡ ἐκστρατεία τῶν Ἑλλήνων	»	86
5. Ἡ θυσία τῆς Ἰφιγένειας	»	88
6. Ἡ πολιορκία τῆς Τροίας	»	91
7. Ὁ Ἀχιλλέας θυμώνει μὲ τὸν Ἀγαμέμνονα	»	94
8. Ὁ θάνατος τοῦ Πάτροκλου	»	96
9. Ὁ Ἀχιλλέας φονεύει τὸν Ἔκτορα	»	100
10. Ὁ θάνατος τοῦ Ἀχιλλέα	»	103
11. Ὁ δούρειος ἵππος	»	106
12. Οἱ Ἕλληνες κυριεύουν τὴν Τροία	»	110
ΕΡΓΑΣΙΕΣ	»	114
ΔΙΑΒΑΣΕ ΚΙ ΑΥΤΟ	»	118
Ο ΟΜΗΡΟΣ, Η ΙΛΙΑΔΑ ΚΑΙ Η ΟΔΥΣΣΕΙΑ	»	119

ΣΤ. ΟΙ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΕΣ ΤΟΥ ΟΔΥΣΣΕΑ (ΟΔΥΣΣΕΙΑ)

1. Στούς ἀγριους Κίκονες, στούς ἡσυχους Λωτοφάγους	»	122
2. Στὴ χώρα τῶν Κυκλώπων	»	124
3. Ὁ Ὀδυσσεύς τυφλώνει τὸν Πολύφημο	»	126
4. Ὁ Ὀδυσσεύς στὴν Καλυψώ	»	128
5. Μιά θαρραλέα καὶ φιλόξενη βασιλοπούλα	»	131
6. Ἐνας γενναῖος δακρύζει	»	132
7. Ὁ Ὀδυσσεύς ξυπνᾷ στὴν Ἴθάκη	»	135
8. Ὁ Τηλέμαχος ἀναγνωρίζει τὸν πατέρα του	»	137
9. Ἐνας ζητιάνος στὸ παλάτι	»	140
10. Ὁ Ὀδυσσεύς βάζει τάξη στὸ σπίτι του	»	142
11. Ὁ γερο-λαέρτης ἀναγνωρίζει τὸ γιό του	»	144
ΕΡΓΑΣΙΕΣ	»	147
ΔΙΑΒΑΣΕ ΚΙ ΑΥΤΟ	»	148

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ
ΑΛΚΜΗΝΗΣ ΝΙΚΟΛΑΪΔΟΥ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ ΤΗΣ ΕΡΜΕΥΣΗΣ ΤΗΣ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗΣ
ΑΡΧΑΙΑΣ ΚΑΙ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΡΜΕΥΣΗΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	13
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α	15
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β	25
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ	35
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ	45
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε	55
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ	65
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ	75
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η	85
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Θ	95
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι	105
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Κ	115
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Λ	125
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Μ	135
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ν	145
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ξ	155
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ο	165
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Π	175
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ρ	185
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Σ	195
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Τ	205
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Υ	215
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Φ	225
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Χ	235
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ψ	245
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ω	255
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ω	265
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ω	275
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ω	285
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ω	295
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ω	305
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ω	315
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ω	325
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ω	335
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ω	345
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ω	355
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ω	365
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ω	375
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ω	385
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ω	395
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ω	405
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ω	415
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ω	425
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ω	435
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ω	445
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ω	455
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ω	465
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ω	475
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ω	485
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ω	495
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ω	505
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ω	515
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ω	525
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ω	535
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ω	545
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ω	555
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ω	565
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ω	575
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ω	585
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ω	595
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ω	605
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ω	615
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ω	625
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ω	635
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ω	645
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ω	655
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ω	665
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ω	675
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ω	685
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ω	695
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ω	705
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ω	715
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ω	725
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ω	735
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ω	745
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ω	755
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ω	765
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ω	775
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ω	785
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ω	795
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ω	805
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ω	815
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ω	825
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ω	835
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ω	845
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ω	855
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ω	865
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ω	875
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ω	885
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ω	895
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ω	905
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ω	915
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ω	925
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ω	935
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ω	945
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ω	955
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ω	965
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ω	975
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ω	985
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ω	995
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ω	1005

ΕΚΔΟΣΗ Γ' 1981 (II) ANT. 200.000 ΣΥΜΒΑΣΗ 3525/12/12/80
ΕΚΤΥΠΩΣΗ ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ: Ε. ΧΑΤΖΑΡΑ

